

Pál István – Pásztor László

**Szemelvények a miskolci
eszperantó-mozgalom történetéből**

Minden jog fenntartva

2014

Pál István – Pásztor László

Szemelvények a miskolci eszperantó-mozgalom történetéből

Pál István 1913 – 1988

Pásztor László 1989 – 2013

A kötet eszperantó nyelvű fordítását
a Holnap Magazin (Székesfehérvár) adta ki 2013-ban.

2014

Tartalomjegyzék

Előszó.....	4
Az Eszperantó első negyedszázada 1887 – 1912.....	8
Tíz év rövid krónikája / 1913 – 1923 /.....	10
„Harmónia” – az első Eszperantó csoport Miskolcon az Első Világháború után.....	12
Miskolci munkás eszperantisták 1924 – 1944.....	14
Újjáéledő eszperantó csoportok Hejőcsabán, Miskolcon, Diósgyőrön 1945 – 1956.....	16
Észak-magyarországi Eszperantó találkozóról 1957 – 1961.....	19
Pedagógus eszperantó oktatás 1962 – 1968.....	22
Találkozó az Eszperantó parkban 1969 – 1976.....	25
Emlékezetes miskolci országos találkozó 1977 – 1981.....	29
Eszperantó Világkongresszus és Abaújszántó 1982 – 1983.....	32
Eszperantó a középiskolákban is 1984 – 1986.....	35
100 éves Zámenhof nyelve az Eszperantó 1987 – 2003.....	37
Az újrakezdés éve 2005.	42
A „Király Lajos „EBK által rendezett események 2006-ban.....	45
A „Király Lajos” EBK rendezvényei és egyéb események 2007-ben.....	47
A „Király Lajos” Eszperantó – Baráti Kör 2008. évi tevékenysége.....	49
A miskolci eszperantó-mozgalom története 2009-ben.....	53
A miskolci eszperantó mozgalom története 2010-ben.....	56
A miskolci Eszperantó mozgalom története 2011-ben.....	60
A Miskolci Eszperantó Mozgalom története 2012-ben.....	62
A Miskolci Eszperantó Mozgalom története 2013-ban.....	66

Előszó

Pál István, mint első szerző nagy gyűjtőmunkát folytatott könyve megírásához. Magyar nyelvű munkája 1988-ban jelent meg azzal egyidejűleg, hogy az általa összegyűjtött dokumentumokat átadta a BAZ-megyei Levéltárnak megőrzésre. Pál István egyénisége, az Eszperantó nyelvvel kapcsolatos áldozatos kulturális működése és a téma megérdemelte, hogy műve folytatást nyerjen. Az egykori Rónai Sándor Művelődési Ház Eszperantó-szakkörének ifjúsági titkára, az ő tanítványa: Pásztor László folytatta azt, a mozgalom 100. évessé válásáig, majd az egészet lefordította eszperantó nyelvre és megjelentette mindkét nyelven az Északmagyarországi Hír/Nordhungaria Informo című internetes újságban: <http://kiralylajos.uw.hu>. Ennek nyomtatott példányait az Eszperantó Múzeum őrzi Bécsben. Kérem, ismerkedjenek meg mindkettőjük életével és pályafutásával.

Pál István kiváló vasutas, sokoldalú, nagyműveltségű ember, az egyetemes eszperantó mozgalom kiemelkedő alakja volt. 1926-ban született, és 2012-ben halt meg. 1957-ben sajátította el az Eszperantó nyelvet Temesi Istvántól, aki akkor a Miskolci Járműjavító üzemnél dolgozó kollégája volt. Pál István közgazdasági egyetemi végzettségüként a Miskolci Járműjavító Üzem Tervosztályának vezetője volt. Temesi Istvánnal együtt gyakran felkereste a belvárosi eszperantó szakkört már a Kossuth utcai klubban is Király Lajos klubelnök idején. Pál István sok helyen járt különböző eszperantista rendezvényeken, ahol eszperantó tudását fényesítette. Dr. Halász József vasúti mérnök mondta róla a gyászbeszédében: „Szakmai munkája mellett talált időt és lehetőséget sokszínű, a közösség érdekében végzett tevékenységéhez.

1975-ben jelent meg nagy feltűnést keltő munkája „A vaspálya túlsó oldalán” c. könyve, amelyben munkahelyének, a Járműjavító Üzemnek történetét írta meg. A könyv tanúsítja a rá jellemző alaposítást. Hosszú időt töltött a levéltárban, precíz kutató munkát végzett. Minden állítását dokumentumokkal támasztotta alá, műve 270 dokumentumot és fotót tartalmaz.

Egymást követő munkáit ugyanez az igényesség jellemzi, és túlzás nélkül állíthatjuk, hogy Miskolc város vasutas életének krónikása volt. Alkotó tevékenysége a 80-as évek második felében teljesedett ki. 1984-ben „Vasút a város végén” c. könyve a Debrecen – Miskolc közötti vasútvonal megnyitásának 125 évfordulójára készült. 1985-ben „Ahol munka mellett dal fakad” c. könyve a Járműjavító Üzem férfi kórusának száz éves történetét mutatja be. A vasutas sport 75 éves évfordulójára készült 1986-ban megjelent műve, amelynek címe „Amiről a kubik mesél”. Városunk eszperantó életének 1913 és 1988 közötti történetét a „Szemelvények a miskolci eszperantó mozgalom életéből” c. művében örökítette meg.

1957 és 1992 között volt aktív eszperantista. Akkor csatlakozott mozgalmunkhoz, amikor az 50-es évek elején ránk kényszerített hallgatás időszakába elmúlt. A Miskolci Járműjavító Üzemben működő „Verda Vojo” szakcsoportban tevékenykedett. Nemcsak használta, de tanította is a nyelvet. 15 részes tanfolyami anyagából sokan tanulták, néhányan tanították a nyelvet több éven át. Feladatlapjai a maguk korában szokatlanok, újak voltak és ma is modernnek tekinthetők, szórakoztatóak és van bennük humor. A tanfolyamok hallgatói szerették és eredményesen használták őket.

Hogy volt érzéke az irodalom és a költészet iránt, azt néhány megjelent műve és műfordítása is tanúsítja ezek közül Húgomnak c. versét és az 1986-ban a HFM-ben eszperantóul megjelent novelláját említhetjük meg, amelynek címe „A tizenkilencedik” volt. Műfordításaiból többek között az eszperantó himnusz magyar nyelvű fordítása jelent meg.

Közvetlen modora, segítőkészsége és jó szervező képessége miatt nagyon hamar a mozgalmi munka egyik vezetője lett. A „Verda Vojo” csoport vezetőségi tagja, majd elnöke lett. Rendszeresen képviselte a csoportot a vasutas eszperantisták munkáulésein. Hozzászólásaival, javaslataival a vasutas szakmai munka javítását és a nyelv terjesztését segítette.

A Rónai Sándor Művelődési Ház eszperantó szakkörének volt a titkára 1961-től, a BAZ-megyei Eszperantó Bizottság titkára volt, segítette és irányította a megyében működő eszperantó csoportok munkáját. Tanfolyamok, vizsgák szervezését végezte.

Előadásai, az általa szervezett év végi és farsangi rendezvények vidámak, szórakoztatóak és sikeresek voltak, kedvező sajtó visszhangjuk volt.

Mint a megyei bizottság titkára, egyik aláírója volt 1969-ben a miskolci és amszterdami eszperantisták közötti testvérvárosi megállapodásnak.

Figyelemmel kísérte az eszperantó neveket viselő közterületek sorsát. Amikor 1999-ben a miskolci Eszperantó tér nevét megváltoztatták, az Ő kezdeményezésére kapta meg a tér melletti park az Eszperantó park nevet.

Miskolcra, és a megye nevezetességeiről mindkét nyelven készített vetítettképes előadásaival, eszperantó nyelvű keresztretjvényeivel és kulturális találós kérdéseivel nem csak a magyarok, de a külföldi eszperantista vendégek előtt is méltán érdemelte ki az elismerést. A miskolci Vasút történetét feldolgozó munkái csak magyar nyelven jelentek meg, eszperantó nyelvű fordításuk nincs.

A Király Lajos Eszperantó Baráti Kör Zámenhof napi megemlékezésein mindig lelkesen megjelent. Csiszár Ada: In Memoriam Kalocsay című kiadványában szerepel a fordítása Csókók címmel Kalocsay Kálmántól. Kedves, viccelődő, nagyon intelligens, nagyon értékes ember volt.

Áldott legyen emléke!”

Pásztor László 1940-ben született Körösladány–Fáspusztán. Legmagasabb iskolai végzettsége: kertész-üzemmérnök tanár. Ebben a minőségében dolgozott a miskolci Debreceni Márton Kertészeti- és Élelmiszeripari Szakközépiskolánál az 1997. évi nyugdíjazásáig.

1969-ben a békéscsabai eszperantista unokanővére Steigerwald Lászlóné ösztönzésére sajátította el az eszperantó nyelvet Pál Istvántól. (Steigerwaldné pedig Földi Adrienne, a későbbi Pásztor Lászlóné ösztönzésére tanult meg eszperantóul 1965-ben.) Pásztor László 1969-től volt tagja a miskolci Rónai Sándor Művelődési Házban működő Eszperantó-klubnak 2003-ig, amíg az meg nem szűnt. 1973-ban az eszperantó nyelv oktatására szóló nyelvoktatói képesítést szerzett a Magyar Eszperantó Szövetségnél.

Eszperantó-irodalmi megemlékezéseket, találkozókat szervez feleségével Pásztorné Földi Adriennel együtt. 2005 óta magyar, eszperantó nyelvű internetes újság (Északmagyarországi Hír/Nordhungaria Informo) társszerzője a felesége mellett. Főleg fordításokat végez, de vannak saját írásai is. Jeles fordítási munkái: a Csipkeverés története című tankönyv, (melynek a kiadásához pénzügyi okok miatt végül nem járult hozzá annak szerzője Mátrai Magdolna), és Földes Péter: Karvalyos Zászló című ifjúsági regénye, melynek kiadói engedélyezése folyamatban van. Ezekon kívül fordított mesekönyveket: Ifj. Pataki Istvántól és Farkas Imrétől, regényeket Jókai Mórtól és Mikszáth Kálmántól. 2010-től a Hegyaljai Alkotók Társaságának tagja. Szükség esetén végez eszperantó-nyelvoktatást is.

Pál István és Pásztor László műve érdekes, értékes, száz éves kultúrtörténeti periódus kis és nagy alakjairól, mindenkori áldozatkész és önzetlen, példamutató tevékenységekről, kimagasló eseményekről szól.

Elolvasásra ajánlom:

Pásztorné Földi Adrienne;
az Eszperantista Újságírók Nemzetközi Szövetségének tagja

Dr. Lázár Lajos Zamenhof

A REMÉNY

Egy új érzés jött el a világba
Erős, hívó szóval tör keresztül,
Könnyű szellő szárnyán muzsikálva
Hol egyik, hol másik helyen csendül.
Ellenáll a vért szomjazó kardnak,
Jobb, emberibb nagy családba kísér
Az örökké harcoló világnak
Békés és szent harmóniát ígér.

A reménység zöld csillaga alatt
Jönnek is a béke katonái
„Remény” szóval üzennek ők hadat
A munkájuknak már gyümölcsét látni.
Évezredek óta konok falak
Megosztván a nagy emberiséget,
Sokáig már ellen nem állanak
Szeretet az amely velük végez.

Eszperantó a reménynek kulcsa
Minden nép a másikat megértve
Barátkozni közös nyelvvel tudna,
Nagy családi körben együttélve.
Hú szorgalma eszmetársainknak
A békeharca nem szűnik meg soha
Amíg vágya örök álmaiknak
Egy áldásként nem válik valóra.

Dr. Zamenhof Lázár Lajos LA ESPERO c. versét
(az eszperantó himnusz) magyarra fordította:
Pál István 1983. május 18-án

Az Eszperantó első negyedszázada 1887 – 1912.

A varsói könyvtől a miskolci könyvesboltig

Zamenhof nyelve – Bólyai János is

Amikor 1960-ban Miskolcon a III. Északmagyarországi-Eszperantó Találkozó egyik programjaként felavatták a Zamenhof utca emléktábláját, a környező házak lakó keveset tudtak az eszperantó nyelvről és alkotójáról. Nem tudták, hogy Zamenhof nyelve előtt 174, utána még 116 nyelvkiadás történt s ezek közül egyedül az Eszperantó maradt életképes.

Azt sem tudhatták, hogy 1772 és 1913 között hét magyar származású nyelvalkotó is volt, közöttük Bólyai János, világhírű magyar matematikus is készített egy nyelvtervezetet. Zamenhof (1859-1917) már 1878-ban elkészült nyelvtanával, amelynek kulcsát a zseniális szóképző rendszer alkotta, de a gyakorlati tökéletesítés után csak 1887. július 14-én sikerült kiadatni Varsóban.

Az első negyedszázad

1897-ben Bálint Gábor egyetemi tanár tanítja a nyelvet, Barabás Ábel pedig nyelvkönyvet ad ki Kolozsváron. /1897-98/ Lengyel Pál 1900-ban Szekszárdon megjelenteti az első magyarországi eszperantó újságot, a „Lingvo Internacia”-t, majd ezt követi 1904-ben az „Esperanto”, 1907-ben a „La Verda Standardo”. A Lingvo Internacia /Nemzetközi nyelv/ megjelenésének első éveiben volt gimnazista diák Szekszárdon /1904-től/ Király Lajos, a miskolci Eszperantó mozgalom későbbi egyik kiemelkedő egyénisége, aki ott Lengyel Pál fiától, kedves barátjától hallott először az eszperantó nyelvről. Az országban megélni az eszperantó élet. 1901-ben Budapesten megalakul az első Eszperantó csoport, 1911-ben parlamenti interpelláció hangzik el az Eszperantó érdekében, ezt követően 1912-ben megalakul a Magyar Országos Eszperantó Egyesület, majd 1913-ban a Magyar Eszperantista Munkások Egyesülete.

Miskolci reménységek

Alig telik el néhány év az Eszperantó első nyelvtanának varsói megjelenése után, amikor megszületik 1889. augusztus 19-én Király Lajos Szekszárdon, Baghy Gyula 1891. január 13-án Szegeden, 1891. október 6-án Kalocsay Kálmán Abaújszántón és 1892. március 12-én Győry Nagy Lajos Gömörmihályfalván.

Valamennyiüknek később életük végéig tartós kapcsolatuk maradt az Eszperantóval és többeknek Miskolc városával is.

Kalocsay Kálmán az általános iskolát a 2. osztálytól a mai Szent-Anna téri akkori iskolában, nyolc évet pedig a mai Földes és Lévai gimnáziumokban tanult és utóbbiban tett érettségi vizsgát 1909-ben.

Győry Nagy Lajos – édesapjának ide helyezésével – Miskolcon folytatta 1906. szeptembertől a 6. osztályban gimnáziumi tanulmányait és nem csak egy osztályba, hanem egy padba is került Kalocsay Kálmánnal. Ekkor kezdődött barátságuk, amikor még nem ismerték az Eszperantót.

Király/König/ Lajos 1910-ben Budapesten volt egyetemi hallgató és egyik diáktársától /1904 után/ másodszer hallott az Eszperantóról, tőle leckéket és egy tankönyvet is kapott. Egy hónapi tanulás után 1910 nyarán egy vasúti utazáson külföldi eszperantistákkal tökéletes társalgást folytatott.

Baghy Gyula /édesapja szintén Baghy Gyula/ színész volt, sokat játszott Miskolcon különböző igazgatók társulatában. Az Országos Színészegyesület jegyzője volt. Színészi játékát a társulat legjobbjai között emlegették. A szülők 1899 – 1905 szerepeltek és laktak Miskolcon a „Rákóczi házban” az ifjú Baghy Gyulával együtt.

Az első lépések – Könyvek a kirakatban

A felsoroltak közül ketten Budapestre kerültek miskolci lakóhelyükről /Kalocsay Kálmán és Baghy Gyula/, s onnan emelkedtek a világhírig. Ketten életük végéig Miskolcon maradtak és meghatározói voltak a megye ill. megyeszékhely Eszperantó mozgalmának /Győry Nagy Lajos és Király Lajos./

Az első lépéseket 1913-ig ketten tették meg Miskolcon: Kalocsay Kálmán és Győry Nagy Lajos. A miskolci eszperantó nyelvet tanulók megjelenésére és a mozgalom kezdetére nem egyöntetűek a visszaemlékezések. Egyes források 1911-re, mások 1912-re teszik a nyelv tanulását, de az első szervezett tanfolyam mindenképpen 1912-re esik, amelynek hiteles történetét mint az egyik főszereplő, Dr. Győry Nagy Lajos örökítette meg.

Maga Kalocsay Kálmán az eszperantó nyelvvel való megismerkedésére így emlékezik vissza:

„Jó hatvan évvel ezelőtt barátommal, Győry Nagy Lajossal megláttunk egy eszperantó nyelv-könyvet egy miskolci könyvkereskedés kirakatában... A könyvet megvettük, a nyári szünidőben tanulattuk, s legjobban az lepett meg, hogy szeptemberre meg is tanultuk.”

1912. év nyarán – Nyelvtanulás éve

1912 augusztusában volt, amikor Győry Nagy Lajos és Kalocsay Kálmán a miskolci Könyvkereskedő Ferenczi Béni kirakatában meglátták az eszperantó nyelvkönyvet.

Valószínűleg nem csak őket érdekelte Miskolcon az eszperantó nyelv, amelyre a könyveken kívül újsághirdetések is felhívták a figyelmet. Már 1910-ben egy miskolci újsághír szerint „városunkban is sokan foglalkoznak a nyelv tanulásával.”

Győry Nagy Lajos és Kalocsay Kálmán nemcsak könyvekből tanultak, hanem levelezésbe is kezdtek külföldi eszperantistákkal és előfizettek eszperantó lapokra is. Kalocsay ebben az időben magyarul és eszperantóul is kezdett verseket írni. Néhány verse a „Nyugat”-ban is megjelent. A két –most már lelkes eszperantista, főleg Győry Nagy Lajos azonban nem elégedett meg ennyivel. Ez utóbbinak az a gondolata támadt, hogy hasznosítani és tökéletesíteni az eszperantó tudásukat csak úgy lehet, ha 1913 nyarán tanfolyamot vezethetnének Miskolcon és annak megnyitó előadására felkérnék a Magyar Eszperantó Szövetség akkori elnökét.

Tíz év rövid krónikája / 1913 – 1923 /

/Az Eszperantó miskolci neves úttörői /

A mozgalom kezdete – Az első propaganda előadás

Az eszperantó nyelv első nagy sikere 1915-ben volt a franciaországi Boulogne-sur Mer-ben. Ezután minden évben más fővárosban rendezték meg és természetesen 1912-ben a jubileumi nyolcadikat a nyelv megjelenésének 25. évfordulója alkalmából Varsóban, ahol az megszületett. Erre az alkalomra képeslapot adtak ki EMINENTULOJ felirattal, melyen 13 eszperantista fényképét helyezték el. Ezek között két magyar volt. Egyikük volt Dr. Giesswein Sándor, a Magyar Eszperantó Egyesület elnöke. Őt kérte fel Győry Nagy Lajos az előadás megtartására, amely napjaul 1913. július 13-át hirdették meg. Még pedig igen eredeti módon. Zsarnay Lajos, aki később csatlakozott hozzájuk /két évvel fiatalabb egyetemista volt/, felhívást szövegezett meg plakátnagyságúra írva és mellé két kis unokahúgát állítva lefényképezte és ebből képeslapokat készített, amelyeket szétküldött.

A jelzett napon Dr. Giesswein Sándor megérkezett a miskolci Tiszai pályaudvarra, ahol a polgármester megbízásából a város nevében Hodobay Sándor dr. városi főjegyző fogadta. A jó szervezésnek tudható be, hogy a városháza díszterme teljesen megtelt, az előadás sikeres volt.

Az első tanfolyam – Fénykép készült róla

A felhívásra ötvenen jelentkeztek, akiket két csoportra osztottak, s az egyiket Kalocsay Kálmán (1891-1976), a másikat Győry Nagy Lajos (1892-1980) vezette. A tanfolyam öt hétig tartott, hetenként két előadással a Deák utcai kereskedelmi középiskolában. A tanfolyam végén fényképet is készítettek.

A miskolci tanfolyami hallgatók között volt Vándor Sándor is, aki Kalocsay Kálmán csoportrészebe tartozott. Később közöttük összekötő kapocsá lett József Attila és Ady Endre költészete. Vándor Sándor – a Miskolcon született (1901-1945) karmester és zeneszerző – aki például „A tó nevetett” c. Ady vers zenéjét a vers fordítójának Kalocsay Kálmánnak ajánlotta, több Kalocsay verset is megzenésített.

Győry Nagy Lajos visszaemlékezése utal arra, hogy Kalocsay Kálmán tanfolyamvezetése számára az eszperantótudást, az irodalmi kibontakozást erősítette. 1913. augusztus 25-én Győry Nagy Lajos 21. névnapját ünnepelte. Erre az alkalomra Kalocsay Kálmán eszperantó nyelvű üdvözlő verset írt.

A következő 1914. évi tanfolyamot a kitört I. Világháború hiúsította meg.

Az első világháborúban – a béke nyelvén

Az 1914-ben kitört I. Világháború és a mozgósítások megakasztották a mozgalom szervezeti életét. Az 1914-ben tervezett II. Világkongresszust Párizsban nem tartották meg. Zamenhof is csak kerülő úton tudott visszatérni hazájába.

A háború idején a budapesti La Verda Standardo 1915. évi októberi száma arra szólította fel a hadseregbe bevonult magyar eszperantista katonákat, hogy a harctéren is viseljék az eszperantisták zöld csillagát, így adjanak kifejezést háborúellenességüknek.

Baghy Gyula (1891-1967) eszperantista színész-színműíró, rendező és költő 1915-től 6 évig a szibériai fogságban is eszperantó nyelvtanfolyamokat szervezett különböző nyelvű sorstársai között. Király Lajos (1889-1961) miskolci eszperantista középiskolai matematika tanár 1916-17-ben a fronton katonatársainak tartott tanfolyamot, majd békés lövészárk-találkozón finn származású katonákkal eszperantóul is társalgott.

Kalocsay Kálmánt is bevonultatták orvosi szolgálatra. Oda eszperantó irodalmi könyveket vitt magával és ott ismét kedvet kapott versek írására és fordítására.

Győry Nagy Lajost a háború végén hívták be katonának. 1918-ban megsebesült. A Tanácsköztársaság idején Miskolcon a forradalmi törvényszék jegyzője, majd vádbiztosa volt. Ezért később 1920-25-ig Mezőcsátra helyezték ügyvédnek.

„Harmónia” – az első Eszperantó csoport Miskolcon az Első Világháború után

Ugyanakkor, amikor 1913-ban Miskolcon eszperantó tanfolyam kezdődött, Késmárkon Király Lajos – az ottani középiskola tanára – is indított tanfolyamot. A tanfolyam után csoportot alakított „TÁTRA” elnevezéssel. A háború után Miskolcra kapott kinevezést a kereskedelmi középiskolába. 1920-tól a miskolci Eszperantó mozgalom tartósan négy évtizedig az ő személyéhez fűződött.

Ismeretséget kötött a miskolci eszperantistákkal, közöttük dr. Győry Nagy Lajossal, aki már 1913-tól az Eszperantó Világszervezet /UEA / delegátusa volt, ugyanúgy, mint Király Lajos is. Az első miskolci csoportalakításra 1921 végén került sor, ez a csoport a Magyar Eszperantó Egyesület „Harmónia” csoportja nevet viselte. Elnöke Király Lajos volt. A csoportnak körbélyegzője volt, amely máig fennmaradt. A csoport tagjai kedden és pénteken a Hotel Abbázia kávéházban délután 5 órától, valamint vasárnaponként du. 4 órától 8-ig jöttek össze. A miskolci csoport titkára Auer Mihály ügyvéd, és két delegátusa: Győry Nagy István és dr. Gózonné Fodor Jolán orvos volt. A csoport szervezői voltak még Stuber István, Szendy Lajos és Weinberger Erzsébet.

1922. július 23-án jelent meg Kőnig (Király Lajos) eszperantó nyelvű 40 oldalas munkája Miskolc történetéről. A kiadvány a IV. Országos Eszperantó Kongresszusra készült. A szerző e munkáját ország-világ megismerhette, és városunk történetéről tudomást szerezhetett.

Országos Kongresszus Miskolcon – a háború után az első

1922 augusztusában a miskolci sajtó ezt írja: „A miskolci Eszperantó mozgalom úgy megerősödött, hogy a HARMÓNIA helybeli egyesület magára merete vállalni egy országos eszperantó kongresszus rendezését”.

A külsőségeiben is impozáns és nagy sikerű kongresszus vezetőségében elnök volt: Király Lajos, alelnökök dr. Kalocsay Kálmán és dr. Győry Nagy Lajos, főtitkár Győry Nagy István. Többek között 18 magyar eszperantó egyesület képviselője szólalt fel, Balkányi Pál pedig beszámolt a helsinki világkongresszusról.

A Magyar Eszperantó Egyesület hivatalos lapja részletesen ismertette a programot, és beszámolt az eseményekről. Jó propagandát fejtettek ki Kozma János és Király Lajos cikkei Miskolcra.

A kongresszusnak 214 hivatalos résztvevője volt, de a Népkert Vigadó műsoros estjét 500-an nézték végig. Nagy sikere volt Baghy Gyulának, aki az egész kongresszus aktív résztvevője volt.

Értékes emlék Király Lajosnak a már említett eszperantó nyelvű munkája képekkel, amely bemutatja Miskolcot és környékét, és ismerteti a „miskolci kocsonya” és a 999 csizmadia történetét, majd az Avas-hegyi temető sírfeliratait is.

Cikkek az eszperantóról – Nyelvoktatás

Az eszperantóról Miskolcon nemcsak a könyvesboltok kirakatai adtak hírt. Már 1910-ben a miskolci lapok hírekkel propagandát fejtettek ki, majd Ferenczi Béni könyvkereskedő könyvkiállítást is rendezett eszperantó kiadványokból. 1922-ben a 4. Országos Kongresszus

hetében naponta volt eszperantó híradás a Reggeli Hírlapban augusztus 23. és 26. között. Király /König/ Lajos tudományos értékű cikkei igen nagy jelentőségűek voltak.

Király Lajos a kongresszus után nagy erővel végezte a nyelv tanítását. 1922-től 1927-ig több kezdő és haladó tanfolyamot vezetett. Híressé vált „Tanítsunk-e eszperantót a középiskolákban?” című tanulmánya.

1926-27-ben tömeges kurzust vezetett két osztályban 250 résztvevővel. Közben 1923 és 1927 között négy világtudománykongresszus aktív résztvevője volt.

Király Lajos 50 éves eszperantó tevékenysége alatt több mint 180 különböző magyar és eszperantó nyelvű cikke, értekezése jelent meg a lapokban. 1923-tól 1961-ig az Eszperantó Világszövetség delegátusa volt. Kökény Lajos 1961 februárjában írt megemlékezése szerint ő is a Király Lajos által pedagógusok részére tartott tanfolyamon tanulta meg a nyelvet, amikor Miskolcon lakott, és itt tanított a kereskedelmi középiskolában, majd 15 évig gyors és gépíró szakiskolában. Miskolcon újságíróként is dolgozott. A magyar eszperantó mozgalom e kiváló és kiemelkedő irodalmi, lapszerkesztői egyénisége hosszú évtizedekig szívesen látogatott Miskolcra különböző előadások tartására is.

Miskolci munkás eszperantisták 1924 – 1944

Csoportalakítástól a betiltásig

A munkás eszperantisták egyesülete – Tilos eszmék

Miskolc legelső eszperantó csoportjának fennállása nem volt hosszú életű: az 1920-as évek végén /1927/ a körülmények úgy alakultak, hogy megszűnt. Azonban Miskolc nem maradt eszperantó csoport nélkül. A mozgalom zászlaját azok vitték tovább, akik tagjaivá váltak az 1913-ban alakult magyarországi Eszperantista Munkások Egyesületeinek, mégpedig 1925-től. Ez az egyesület az első világháború alatt is hallatta hangját. 1924-ben az országban 11 csoport alakult, még 1925-ben további hat, tizenhetedik a miskolci csoport volt 30 taggal.

A munkás eszperantisták csoportjainak a száma 1929-re 30-ra nőtt, tagjainak a száma közel 1500 főt tett ki. A Népszavában és a szakszervezeti lapokban egyre több cikk, hír és propaganda jelent meg.

A miskolci eszperantó egyesület dolgát is a munkás művelődés ügyéhez tartozónak ítélték meg 1925 februárjában Miskolcon, amikor az első szervezkedésbe kezdtek. Április 22-én az alakuló közgyűlésre hívták meg az érdeklődőket. A társas összejöveteleknek a Reggeli Hírlap olvasóterme adott otthont. Novemberben már kiállítás rendeztek. A polgármester azonban 1926 elején nem hagyta jóvá az egyesület alapszabályát.

A Reggeli Hírlap keserűen állapítja meg: „A miskolci munkásság körében tilos Zamenhof Alajos eszméit terjeszteni.”

Tiltott egyesülés – 50 pengő

Országszerte a Magyarországi Munkások Eszperantista Egyesülete a Szociáldemokrata Párt keretein belül működött, de a 20-as években a KMP befolyása alá került. Már 1927-től nem volt veszélytelen a mozgalomban való részvétel, ezt a rendőrségi üldözések nehezítették. 1927-ben a miskolci munkás eszperantisták otthona a Deák téri Vasas otthonban volt. Ide járatták a külföldi és magyar folyóiratokat. 1927. április 11-én került sor a „Sennaciulo” és a „La Lernanto” c. lapok betiltására. Akinél tiltott eszperantó nyelvű irodalmat találtak, arra házi őrizet, letartóztatás, pénz- vagy fogházbüntetés várt. Ez történt Miskolcon is, hiszen ezek a lapok eljutottak Lehóczky Bélához is, aki az egyesület miskolci csoportjának a titkára volt. Elkobozta a rendőrség az összes kiadványt, könyvet, őt magát 10 napi elzárásra vagy 50 pengő pénzbüntetésre ítélték.

A miskolci munkás eszperantisták azonban nem szüntették be működésüket, annak ellenére, hogy a rendőrfőnök nem vette tudomásul a csoport megalakulását. Előadásokat rendeztek, melyre vidékről is eljöttek, szavalóestek és tanfolyamok folytak az építőmunkásoknál, a vasasoknál, a nyomdászoknál. Diósgyőrbe és Pecesre is eljutottak. A Kossuth utcai székházban tartott tanfolyamot a rendőrség feloszlatta. A rendezvényekre engedélyt kellett kérni, és a tanfolyami névsort be kellett mutatni a rendőrségnek.

1928-ban megalakult a szervezett munkások kultúrszövetsége, melynek tagjaiként több eszperantó képviselőt is választottak. Ezzel mérsékeltek az illegális terhet.

1930-ban írta Király Lajos az egyik újságcikkében: „Ha én kénytelen vagyok valakivel az ő anyanyelvén beszélni, mindig úgy érzem magam, mint akire a másik fél erővel kényszerítette

rá az ő abbeli akaratát, hogy alárendeljem magamat és nemzetemet az ő és az ő nemzete akaratának. Elnyomottnak érzem magam. De amikor egy semleges harmadik nyelven beszélhetek azzal a franciával, akkor minden tekintetben egyenrangú félnek tudom magamat vele és ez a tudat mindig felemelő. Az eszperantó pedig az a nyelv, amely bármely nép gyermekei közt mindig semleges érintkezési eszköz lesz, amelynek használata mindig önbizalommal tölthet el bennünket. (Magyar Jövő c. lap 1930. évi szeptember 26-i számában)”

Újraalakulások – 23 munkás

1929 és 1931 között országosan is visszaesett a munkás eszperantisták mozgalma, azonban négy év után Miskolcon újra szervezkedtek. 1932. november 13-án újraalakuló gyűlést tartottak a budapesti és egri eszperantisták küldötteivel, összesen 20 fő. Az ülést Lehóczky Béla vezette le. Ebben az évben 33 volt a csoportok száma. A miskolciak székhelye a Rákóczi u. 2. sz. alatt volt. A csoport működését azonban újból beszüntették, mert 1934. január 4-én újból bejelentést tettek a miskolci rendőrkapitányságnak, hogy január 14-én a Kun József utcai építómunkás otthonban közgyűlést tartanak.

Az újraalakuló gyűlésre Berg László személyében küldött jött Budapestről. Előadását 16-an hallgatták meg, és megválasztották a vezetőséget. Ekkor a miskolci csoport 23 tagjának volt tagkönyve. 20 férfi és 3 nő tagja volt. Foglalkozásukat tekintve valamennyi munkás volt, mégpedig lakatos 5, szabó 3, asztalos 2, sofőr 2 és 1-1 mozdonyvezető, könyvkötő, bórdíszműves, sofőr, esztergályos, fűszeres, pénzbeszedő, kőműves, kárpitós, italmérő, fodrász.

Dönt a Belügyminiszter – az egyesület vége

Lehóczky Béla 6263. sz. tagkönyvében az 1934-es évre már nincsenek bélyegek beragasztva, és a további évek is üresek. Amikor 1934. január 14-én a miskolci Munkás Eszperantó Csoport újra megalakult, már készült Budapesten a rendőrség politikai nyomozó főcsoportjának a jelentése. A terjedelmes leírás megfelel egy eszperantó mozgalomtörténetnek is, különös tekintettel a munkás eszperantó mozgalomra. Ennek alapján döntött a Belügyminiszter 1934. április 9-én kelt 177.338/1934.VIII.sz. rendeletével, amely az ország valamennyi munkás eszperantó csoportját – közöttük a miskolcit is – betiltotta, feloszlatta és vagyonukat elkobozta.

Ezt a Magyar Szociáldemokrata Párt már 1934. február 14-én megelőzte. Ekkor minden közösséget megtagadott az Eszperantista Munkások Egyesületével, szervezetét pedig felhívta, hogy a csoportoknak ne adjanak helyiséget, s a munkásokat felszólította, hogy lépjenek ki az egyesületből.

1934. február 22-én az Eszperantista Munkások Egyesületének Budapesti Központja levelet küldött csoportjaihoz. Ebben rágalomnak nevezte a párt február 13-án készített határozatát, amellyel a vezetőségi tagokat is kizárták. A Munkás Eszperantó Egyesület Dob utcai központját ekkor 25 detektív szállta meg és a Népszavában is leközöltek letartóztatták. Mivel semmi terhelőt nem találtak, őket szabadlábra helyezték.

Az egyesület és csoportok betiltása nagy veszteséget jelentett az ország és Miskolc eszperantó mozgalmának, amely utóbbi csak 1945 után éledt újra.

Újjáéledő eszperantó csoportok Hejőcsabán, Miskolcon, Diógyőrön 1945 – 1956

Tagsági díj 500 pengő – Egyesült egyesület

A délkeleti országrészben már 1944-ben – a harcok megszűnése után – Orosházán Eszperantó Konferenciát tartottak. Budapest felszabadulása után a Magyarországi Eszperantista Munkások Egyesülete, mint a Magyar Országos Eszperantó Egyesület megkezdték működésüket 1945-ben. Legfontosabb teendő volt az iskolai oktatásban az Eszperantó bevezetése. 1946-ban megkezdődött a Magyar Rádió eszperantó nyelvű adása is.

Miskolcon is lassan érlelődött a helyzet az eszperantó csoportok újraéledésére. Lehóczky Béla újra megkapta a Magyarországi Eszperantista Munkások Egyesületének új tagsági igazolványát 1946 január végén 177. sorszámmal. Tevékenységét lakóhelyén, Hejőcsabán kezdte el. Lehóczky Béla már 1946 január 14-én levelet írt a Munkás Eszperantista Egyesület központjába, ahonnan 5 új tagsági könyvet kért a csoport újjászervezéséhez /a tagsági díj 500 pengő volt./ Az egyesület egy oldalas 1946 január 20-án kelt válaszlevelét Lehóczky Béla őrizte meg. Az 1946-ban Orosházán, majd 1947-ben Pécsen rendezett országos Eszperantó kongresszuson már elhatározták, hogy a két magyarországi egyesület egybeolvad és együtt működnek tovább.

Ezt a célt ismerték fel Miskolcon, amikor összehívták 1947. július 22- re a miskolci eszperantisták értekezletét, amelyen 30-an vettek részt és Király Lajos elnökölt, Jelen volt Lehóczky Béla is. Határozatban kérték az országos egyesületet a helyi csoport megalakítására.

A központi eszperantó nyelvű lap szerint az értekezletet és a csoportalakítást az eszperantó nyelv születésének/1887. július 13/ 60. évfordulójára időzítették. A helyi csoport, vezetőséget választott, melyben elnök: Király Lajos, helyettes elnök: Kozma János, titkár: Lehóczky Béla, pénztáros: Váry Márta, jegyző: Répássy Antal, ügyész: dr. Győry Nagy Lajos.

Tanfolyamok, tanítás – Újabb szünet

A két Eszperantó egyesület egybeolvadása megtörtént és Lehóczky Béla új tagsági könyvet kapott 1948-tól 503. sorszámmal. Még 1948. január 14-én levélben kérte a Borsod megyei tanfelügyelőt az Általános Iskolában Hejőcsabán egy tanteremnek eszperantó tanfolyami célra való átengedését. Az engedélyt megkapta.

Amikor egy miniszteri rendelet 1946-ban engedélyezte a kereskedelmi iskolákban az Eszperantó tanítását, Király Lajos a miskolci kereskedelmi középiskolában felmérte az érdeklődők számát, 65-en voltak, de a rendelet szerint csak 20 /később 25/ lehetett a tanulók száma.

Rendkívüli tárgyként a tanfolyam 1946. december 15-1947. május végéig tartott és egy hallgató, Nagy Magda a Diákszékhelyben nagy sikerű előadást is tartott.

Az 1947. július 22-i miskolci értekezleten újabb kezdő és haladó tanfolyam megtartását is elhatározták, amely az 1946/47 tanévben is sok miskolcival ismertette meg az Eszperantót, amely egész életére kihatással volt. A tanfolyamot Király Lajos vezette.

Az 1947. december 8-i egyesülés után a mozgalom csak szűk keretek között fejlődhetett. Az újjáépítés fontosabb munkái miatt úgy döntöttek, hogy szüneteltetik.

Más források szerint az egyesületet a személyi kultusz éveiben a bizalmatlanság légköre vette körül. Temesi István miskolci vasutas eszperantista, aki 1946-47-ben tanulta meg a nyelvet, a szünetelés idején is tartotta a kapcsolatot a budapesti eszperantista vezetőkkel és így tájékozódott az eseményekről.

Miskolcon kezdik – Tanfolyam és csoport

Eszperantó történeti források szinte kivétel nélkül 1955-56-ra teszik az országban a mozgalom újbóli indulását. Miskolcon a MÁV Járműjavító Üzemben azonban Temesi István (1925-2009) már 1954 tavaszán egy eszperantó tanfolyamot szervezett, ugyanakkor „Verda Vojo” néven szórólapokat kezdett szerkeszteni és ugyanezzel a névvel csoportot is alakított a MÁV Járműjavító Üzemi Vállalatnál.

A munkás eszperantista egyesület miskolci csoportjának a vezetője Lehóczky Béla sem várta meg a központi irányítást. 1955. március 4-én egész oldalas folyamodványt írt a Lenin Kohászati Művek Üzemi Bizottságához és hivatkozva a Béke Világtanács stockholmi felhívására, a Szabad Nép 1955. február 24-i számában megjelent kezdeményezéseket támogató cikkekre 8 fős tanfolyam indításához kért engedélyt. Az ÜB. Elnöke jóváhagyólag tudomásul vette. Temesi István és Lehóczky Béla miskolci kezdeményezése a vasútiipari és kohászati üzemekben úttörő volt az országban, hiszen Budapesten is csak 1955. augusztus 4-én alakult meg az ilyen első eszperantó csoport az Engels téren, és szeptember 17-18-án rendeztek először Eszperantó Béke-találkozót. Ekkor alakult meg az un. Országos Eszperantó Tanácsadó Bizottság (OETB), mely pár hónap múlva Országos Eszperantó Tanács (OET) néven szervezte az eszperantó mozgalmat az egész országban. Elnöke Baghy Gyula volt, elnökhelyettesek: Dr. Kalocsay Kálmán, dr. Mátéffy József, Nagy József és Balkányi Pál voltak. Főtitkár: Márton Lajos, titkár: dr. Ferenczy Imre.

Csoport Diósgyőrben – Elmaradt találkozó

Az 1955 elején kezdett sikeres nyelvtanfolyam után a Lenin Kohászati Műveknél csoport alakult. Ennek címére érkezett már Budapestről 1955. november 13-i keltezéssel a következő szöveggel: „Kedves Eszmetársak! Az Országos Eszperantó Tanácsadó Bizottság 2. teljes ülése forró eszmetársi üdvözlét küldi. Kívánjuk, hogy a magyar Eszperantó mozgalom fellendülésében megkezdett helyes úton sok siker és kiváló eredmények segítsék munkájukat...”

Lehóczky Béla 1955. szeptember 2-án egy másik tanfolyamot is indított a Lenin Kohászati Művekben, amelynek Eszperantó szakköri címére tovább érkeznek a levelek, lapok. Az Országos Eszperantó Tanácsadó Bizottság 3. teljes ülése is üdvözölte az LKM Eszperantó szakkörét. Balkányi Pál, Temesi István és Lehóczky Béla számára küldött írásokban őket egy területi Eszperantó Találkozóra ösztönözte.

Az 1956 évben a MÁV Járműjavítóban a tanfolyam és szakkör tagjai széleskörű levelezésbe kezdenek, az üzemi lapban propagandát indítanak, a MÁV kultúrházban békelevél-estet rendeznek ózdi, sárospataki, diósgyőri, hejőcsabai vendégekkel. Az est programját Czákó Ferenc vezette. Temesi István beszámol bulgáriai kongresszusi élményeiről szeptemberben, majd 1956. október 27-28-ra Északmagyarországi Eszperantó Találkozót terveznek az Országos Eszperantó Tanács patronálásával. Erre azonban az októberi események miatt nem kerülhetett sor.

A „Verda Vojo” (Zöld Út) Miskolcon – Az országban egyetlen

A MÁV Erkel Ferenc Kultúrház Eszperantó Szakköre kiadásában Temesi István szerkesztésében jelent meg 1956-ban a „Verda vojo” Eszperantó Híradó a béke és kultúrmunka szolgálatában. Ezek vezércikkeit Balkányi Pál írta. A sokszorosított lap az egész ország és külföld eszperantó és béke eseményeivel foglalkozott és több országos tudósítótól közölt írásokat.

1956-ban a DIMÁVAG Gépgyárban is szerveznek tanfolyamot és alakítanak szakkört, amelynek titkára Matula Miklós. Tanfolyam indul a miskolci Szakszervezeti Székházban is /Kossuth u. 11./

Miskolcon adnak az eszperantó propagandára is. Radnay Vilmos két fő utcai kirakatban helyez el képeslapokat, a nyomdánál könyveket is.

1957 januárjától a „Verda Vojo” nyomatos formában jelent meg Temesi István és Pál István szerkesztésében, Balkányi Pál, Király Lajos és Kozma János közreműködésével először 400, majd 500 példányban. Ahogyan ezt számon tartják, ezekben az években ez volt az egyedüli eszperantó lap Magyarországon.

Észak-magyarországi Eszperantó találkozókról 1957 – 1961

Eszperantó tér, Eszperantó forrás, Zámenhof utca

A találkozó Miskolcon – Eszperantó tér

Az 1957 év legnagyobb eseménye az I. Északmagyarországi Eszperantó Találkozó Miskolcon 1957. július 13-14-én. Ezt megelőzően megalakult a Kossuth u. 11. sz. alatt újra 1957 májusában az Eszperantó csoport, és a Rendező Bizottság. Annak ellenére, hogy előtte két héttel Szegeden volt a Dél-magyarországi Találkozó – és az országban járvány volt – 150 résztvevő volt jelen. A Verda Vojo júliusi száma tele volt miskolci érdekességekkel, jórészt Király Lajos tollából. Az augusztusi számban Temesi István részletes beszámolója következik.

A program szerint az Eszperantó teret Király Lajos avatta fel, ő elnökölt az ülésen, ahol Baghy Gyula, a Magyar Eszperantó Tanács elnöke mondta az ünnepi beszédet. Felszólalt Márton Lajos, az Országos Eszperantó Tanács főtitkára és Balkányi Pál az Eszperantó Békeszervezet nevében. A vasutasok szakülését Bácskay István vezette. A remek kiállítást Radnay Vilmos rendezte. A találkozón részt vett Kovács Tódor az akkor élő legrégebbi magyar eszperantista is. A találkozóról a Miskolci Rádió és az Észak-magyarország c. újság is hírt adott. Emelte a találkozó tekintélyét az, hogy az Észak-magyarország hasábjain Király Lajos cikkei jelentek meg az eszperantó nyelv történetéről és irodalmáról. Az országos jellegű találkozónak szervező ereje is volt, népes tanfolyam indult újra a MÁV Erkel Ferenc Kultúrházban /Király Lajos vezette 32 fővel/ és megalakult a második Vasutas Eszperantó Szakkör a MÁV Miskolci Igazgatóságában 1957. december 21-én.

A Hazafias Népfrent Városi Bizottsága és a város Békebizottsága mellett megalakult az Eszperantó Békebizottság is, amelynek vezetésére Dr. Győry Nagy Lajos kapott megbízást.

Találkozó Egerben – Kongresszus Varsóban

Az első észak-magyarországi sikeres eszperantó találkozó után 1958-60-ban egymást érték az események. E három év alatt két észak-magyarországi találkozó jött létre és Varsóban a jubileumi 44. Világkongresszus emelte az Eszperantó Mozgalom rangját. Nemcsak Miskolcon, de Borsod megyében is felgyorsul a szervezeti élet tanfolyamok, szakkörök keretében.

1958 szomorú eseménnyel kezdődött. Január 3-án elhunyt Kozma János, aki már 1911-től eszperantista, a miskolci csoportnak is tagja, a Verda Vojo munkatársa.

Márciusban a Vasutas Kultúrházban önálló eszperantó szobát avatnak fel, a városi szakkör gyűjtést indít az Eszperantó téri márványtábla költségeire.

Szeptembertől a városi szakkör „Miskolca Esperantisto” címmel sokszorosított tájékoztatót ad ki. Kiadják Király Lajos Eszperantó nyelvtanát. A vezetőség 1958-ban: Elnök: Király Lajos, titkár: Solticzky Lajos, pénztáros Váry Márta, Az 1958. október 4-5-én Egerben megrendezett II. Északmagyarországi Találkozón a három miskolci eszperantó csoport számos tagja is megjelent és vizsgát tett. A vizsgáztató Baghy Gyula volt. 1959 a vezetőség újjáalakulásának az éve. A szakszervezeti városi csoportnál elnök Király Lajos, szervező titkár Pál István, titkár dr. Ádám Menyhért, gazdasági ügyek Váry Márta. A Verda Vojo vasutas csoportnál elnök Temesi István, titkár Czákó Ferenc, pénztáros Árvay Gyula.

Edelényben és Sajóbáonyban a miskolci csoport küldötte Pál István vezet eszperantó tanfolyamot és előadást tart az Eszperantóról a miskolci Bélyeggyűjtő-körben. A Verda Vojo Temesi István szerkesztésében rendszeresen megjelenik. A Vasutas Eszperantó Szakosztálynál 16 vasutas eszperantó csoport működik, ebből kettő Miskolcon.

1959 december 15-én az Eszperantó téren felavatták az új márványtáblát. A megemlékező beszédet Solticzky Lajos mondta.

A III. Találkozó – Zámenhof utca és Eszperantó forrás

Már 1960 elején megjelenik a tájékoztató és program a III. Észak-magyarországi Eszperantó Találkozó Miskolcon történő megrendezéséről. A vasutas és a szakszervezeti városi eszperantisták nagy erővel készülnek. Solticzky Lajos – aki a városi tanács pénzügyi osztályának előadója – Zámenhof utca elnevezés ügyében tevékenykedik, a vasutasok egy forrást szeretnének elnevezni. Mindkettő sikerül, és a május 14-15-én Miskolcra látogató népes eszperantó társaságnak igazán tartalmas napjai voltak.

A két napon Baghy Gyula A és B vizsgát tart, ismét a városi tanács díszterme ad helyet az ünnepi ülésnek, melyen Dr. Győry Nagy Lajos elnököl. A második napon a Zámenhof utcánál Kökény Lajos mond beszédet, délután Lillafüreden az Eszperantó forrást Király Lajos avatja fel. A program érdekességét az adta, hogy a résztvevők a miskolci Eszperantó térről indultak az erdei kis vonattal Lillafüredre, onnan gyalogoltak a Hámori tó partján lévő Eszperantó forráshoz. A találkozót táviratban üdvözölték a moszkvai eszperantisták, valamint Marjorie Boulton írónő Angliából, aki értékes anyaggal gazdagította a kiállítást.

1960. május 15-én ünnepi eseményre kerül sor. Népes társaságban tisztelői, tanítványai, ismerősei, családja ünnepli a Kossuth u. 11. sz. Kultúrházban Király Lajos eszperantó munkásságának 50 éves jubileumát. Erre az alkalomra írt – sajnos csak pár oldalas – visszaemlékezése értékes forrásanyag.

1960-ban új vezetőséget választott az SZMT Eszperantó Csoport. Ebben szervező titkát Pál István, könyvtáros Petőfi Angéla, pénztáros Vári Márta, elnök Solticzky Lajos és tiszteletbeli elnök Király Lajos.

Szomorú évkezdés – Megyei Bizottság

1961 a miskolci eszperantisták gyászával kezdődött. Január 10-én elhunyt Király Lajos, nem sokkal az 50 éves jubileuma után. A szakkör, melynek tiszteletbeli elnöke volt, külön eszperantó nyelvű gyászjelentést adott ki. A temetésen Solticzky Lajos mondott eszperantó nyelvű gyászbeszédet. Az SZMT Eszperantó Szakkör Tájékoztatójában részletesen ismertette Király Lajos eszperantó munkásságát. Halála iskolai és eszperantista tanítványaiban mély nyomot hagyott, életére levelekben, verssel is emlékeztek.

1961 jelentős eseményei között élenjár a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Eszperantó Területi Bizottság megalakulása, amely három körlevelet adott ki az események hű leírásával. Solticzky rendszeres munkatársa a „Hungara Esperantisto”/Magyar Eszperantista”-nak, a Magyar Eszperantó Szövetség lapjának. Ebben közli többek között az 1961. október 26-án rendezett Kalocsay ünnepi estét, melyen Dr. Győry Nagy Lajos elnökölt, Kökény Lajos beszélt Kalocsay Kálmán életéről és maga a világhírű író tartott előadást az „Eszperantó és az irodalom” címmel.

1961. május 8-án megalakul a diósgyőri „Szinavölgyi” Eszperantó csoport Lőrinczy József vezetésével /ez Miskolc negyedik csoportja/. 1961. július 3-15 között nagy sikerű tanfolyamot tartott Baghy Gyula a Földes Ferenc gimnáziumban pedagógusok számára 64 résztvevővel.

A résztvevők közül kiemelkedett a későbbiek során dr. Árokszállassy Zoltán biológia tanár, az eszperantóra fordított nagyon nivós magyar népdal- és Petőfi versfordításai-gyűjteményével.

Pedagógus eszperantó oktatás 1962 – 1968

Baghy Gyula Miskolcon

Márványtábla a barlangban – Az első iskola

1962-re nívós tervet dolgoz ki a Megyei Bizottság. Emlékünnepek, tanfolyamok, majd a 14. Vasutas Eszperantó Világkongresszus Miskolc-tapolcai és aggteleki rendezvényeibe a miskolciak is bekapcsolódnak.

1962. februártól dr. Győry Nagy Lajos ismét tart 2 eszperantó nyelvtanfolyamot. A miskolci Megyei Bíróságon ill. a Miskolc-városi Tanácsházán tartott tanfolyamai hallgatói közül négyen csatlakoznak a miskolci központi eszperantó-klubhoz: Dr. Székely László, dr. Gárdus Ferenc bírók, dr. Temes István ügyvéd és Földi Adrienne.

1962. nyarán 40 fős szlovák eszperantista csoport érkezett Miskolcra a Vasutas Eszperantista csoport meghívására. A vendég csoport tagjai között voltak Milan Zvara: a kelet-szlovákiai eszperantó klub elnöke, elnökhelyettese: Milán Neubeller, titkára: Mihál Kucin, Eperjesről Andrej Lukacs. Az ünnepség és vendégfogadás, vendéglátás szervezésébe a Rónai Sándor Kultúrház eszperantó szakkörének vezetősége is bekapcsolódott. Az ünnepi ebédet és programokat Temesi Istvánnal dr. Győry Nagy Lajos és Pál István szervezte. A vendégek fogadásában és szórakoztatásában Váry Márta mellett Földi Adrienne is szerepet kapott.

1963. március 31-re Kassára utazott Földi Adrienne Michal Kucin és klubja meghívására turisztikai megbeszélésre.

1963. májusában Baghy Gyula tart előadást, júniusban márvány emléktáblát avatnak az aggteleki cseppkőbarlangban, júliusban Solticzky Lajos az SZMT csoporttal megkoszorúzza az 1957-ben avatott Eszperantó téri emléktáblát Miskolcon.

Mezőkövesden és Kazincbarcikán tovább folyik az Eszperantó élet, ahol Pál István kezdett először tanfolyamokat indítani.

A Művelődésügyi Minisztérium a középiskolákban rendkívüli tárgyként, az általános iskolákban tanfolyamként engedélyezte 1963-tól az eszperantó nyelv tanítását. A Köznevelés c. lapban a pedagógusoknak szinte iskolai oktatásra lelkesítő cikk jelenik meg 1964 nyarán.

A Borsod megyei Eszperantó Bizottság elnöke, Dr. Győry Nagy Lajos bölcs előrelátását dicséri, hogy a rendelet megjelenése előtt már gondoskodott a pedagógusok nyelvoktatói továbbképzéséről.

1964-ben Baghy Gyula betegsége miatt az alapfokú vizsgára felkészítésre dr. Jáky Ferencet (1919-2010) kérte fel dr. Győry Nagy Lajos. Baghy Gyula „Verda Koro” c. kisregénye végigolvasatása és megbeszélése után került sor a vizsgára. Az 1964. augusztus 27-én alapfokon igen eredményesen vizsgázók között voltak Busai Mária, és Olajos Károlyné tanítónők, Bossányi Gyula, szirmabesenyői általános iskola igazgatója és Földi Adrienne (1943-) társadalombiztosítási adminisztrátor.

1964. október 1-én az Általános Iskolában kezdődött Szirmabesenyőn a 3. – 4. osztályban Busai Mária és Olajos Károlyné pedagógusokkal, Bossányi Gyula igazgatóval az eszperantó nyelvoktatás. Ezt a munkát a miskolci eszperantisták kezdettől segítették. 1964-ben már ötödik éve folyik eszperantó oktatás a Petőfi kollégiumban. /A tanfolyamot 1960-ban Király

Lajos kezdte el, később Pál István (1926-), majd Temesi István (1925-) folytatta./ Az SZMT csoportnak 37 tagja és gazdag programja van. Kiállítást rendeznek, filmeket vetítenek.

Új Eszperantó Csoport Diósgyőrben – Ifjúsági a Földes Ferenc Gimnáziumban

Az Általános Iskolában Szirmabesenyőn már 80-ra növekszik az eszperantót tanulók száma, akiket Baghy Gyula is meglátogat a miskolciak kíséretében. Kazincbarcikán 40 résztvevővel /10 lengyel/ 8 város és község eszperantistái találkoznak.

Diósgyőrben az új Ady Endre Művelődési házban 1965. március 1-től Balázs József igazgató engedélyével Pál István szervez tanfolyamot és alakít szakkört, melyet ott 1975-ig vezet. A szakkörnek ekkor már 20 tagja van. A csoport tagjai mint veterán munkás eszperantistát, Lehoczky Bélát tiszteletbeli taggá választják.

A Földes Ferenc gimnáziumban a miskolci Pedagógus Eszperantó Szakcsoport ifjúsági tagozatot alakít 1965. október 21-én. Ennek 21 gimnáziumi tanuló a tagja önálló vezetőséggel.

1965. június 17-én az SZMT székház színháztermében 200 főnyi közönség tapsol a szirmabesenyői úttörők önálló eszperantó estjén, amelyen Baghy Gyula a Magyar Eszperantó Szövetség tiszteletbeli elnöke is megjelenik. Baghy Gyula másnap irodalmi estet tart és ekkor rögzítik hangszalagra örök értékű előadásait, verseit. A megye és központja Miskolc elégedetten ad tájékoztatást arról, hogy – a pedagógus és két vasutas csoporton kívül – hat eszperantó csoportja van, további tíz tanfolyamon tanulják a nyelvet. A szerencsi Bocskai István gimnáziumban először kerülnek 35 diák bizonyítványába az eszperantó nyelv érdemjegyei.

1965. júliustól dr. Győry Nagy Lajos kezdi bevonni Földi Adriennét a városunkba látogató eszperantisták eszperantó nyelvű gyakori kalauzolásába, mivel ezzel a munkájával elégedett. Földi Adrienne kísérgette a hazánkba érkezett holland eszperantista családot Észak-magyarország látnivalóit eléjük tárni. A családfő Gerard Roelofs úr hálából meghívta Adriennét, látogasson el hozzájuk, ha Hollandiában jár.

Világkongresszus Budapesten – Külön vonattal és külön buszokkal Aggtelekre

Az 1966. év Miskolc és BAZ. Megye csoportjainál zsúfolt, tartalmas programot jelentett. Kazincbarcikán Eszperantó sétányt neveztek el. A szirmabesenyőiek is bemutatkoznak a Világkongresszuson Budapesten, ahol 10 országból 100 gyerek ad műsort. A miskolci csoportok a kongresszus előtt /1966. július 30 – augusztus 6/ előadásokat rendeznek, utána pedig tanfolyamokat. Földi Adrienne az 52. Eszperantó-Kongresszuson segítő szerepet vállalt. A Budapestről kiinduló aggteleki kirándulásra Miskolcon szervező bizottság alakult. A külön vonat vendégeit 4 külön busz vitte tovább Miskolcra Aggtelekre. A 220 fős, sok-nemzetiségű eszperantistákból álló csoportot négy csoportvezető kísérte: Földi Adrienne, Váry Márta, Pál István és Temesi István. Útközben ők ismertették a vidék látványosságait és fordították a barlangtúrán a magyar nyelvű szöveget eszperantóra a korábban megkapott szakanyag alapján. Földi Adrienne csoportjában volt dr. Adolf Halbedl úr a feleségével Knittelfeldből, az OOMOTO japán szervezet újságjának osztrák eszperantista munkatársa dr. Adolf Halbedl úr, és az olasz Antonio Gambutti úr Riminiből. Az egész aggteleki kirándulást dr. Győry Nagy Lajos és Temesi István szervezte. Az Eszperantó Világ Kongresszus utánra holland, magyar eszperantisták balatoni üdülését szervezte meg Földi Adrienne.

1967-ben 10 éves a Rónai Sándor Megyei Művelődési Ház Eszperantó Szakköre. A klub-foglalkozásokat kölcsönösen látogatják a miskolciak, szerencsiek, kazincbarcikaiak, mezőkövesdiek. Ismét szomorú esemény következik be. 1967. március 18-án elhunyt Baghy

Gyula világhírű eszperantista író és költő. Temetésén a miskolciak is jelen vannak. Pál István a Vasutas Eszperantó Szakosztály küldötteként részt vesz az NSZK-ban /Fulda/ tartott vasutas világkongresszuson és a hamburgi országos kongresszuson.

Vasutasok miskolci száma – Veterán eszperantisták

A Miskolcon tartott eszperantó pedagógus oktatásnak újabb sikere, hogy tanít a nyékládházai általános iskolában Kóródy Gézőné. 1968-ban már 85 tanulót ismert meg az Eszperantóval és rövidesen önálló műsorral lépnek a nyilvánosság elé.

Az SZMT Művelődési Házban megemlékeznek az eszperantó csoport tagjai a Nemzetközi Nőnapról és e fényképet egy bel és külföldi lap is közli.

A Magyar Vasutas Világ / Hungara Fervojistia Mondo/ c. negyedévi folyóirat 1968-ban miskolci számot adott ki. Ebben Hábel György, Váry Márta, Petőfi Angéla és Pál István írásai és fordításai jelennek meg a Tiszai pályaudvar, Lillafüredi Erdei Kisvasút hejőcsabai vasúti híd témákról, valamint Kandó Kálmán és Baghy Gyula személyéről.

Folytatódnak a tömeges tanfolyamok és vizsgáztatások, az eszperantó csoportok száma is növekszik. 1968. június 29-30-án baráti találkozón műsor keretében köszöntik Lehóczky Béla és Solticzky Lajos veterán eszperantistákat 50 éves eszperantó munkásságuk elismerésül. Mindketten 1918-tól tagjai a mozgalomnak. Lehóczky Bélának nagy érdemei vannak a munkás eszperantó egyesületi élet miskolci működéséért, míg Solticzky Lajosnak az Eszperantó tér és Zámenhof utca elnevezések kivívásában.

Találkozó az Eszperantó parkban 1969 – 1976

„Legyünk hálásak, hogy Kalocsay élt”

Vasutas találkozó – Eszperantó park

A miskolci eszperantisták újabb Eszperantó csoporttal gazdagodnak. A Lenke utcai Vörösmarty Művelődési házban új vasutas csoport alakul. Nagyszabású levelező tanfolyamot hirdet A és B vizsgákra konzultációkkal az Eszperantó Megyei Bizottság. Sikeresen „B” vizsgázott a szirmabesenyői tanítónő Busai Mária is. A klub vezetősége külön köszöntötte őt.

1969. május 10-én Megyei Eszperantó Tanulmányi versenyt rendeznek a Földes Ferenc gimnáziumban. A legjobb 6 az országos versenyen négy díjat szerzett.

1969. júliusban Földi Adrienne képeslapos, prospektusos, megtekinthető diaposzitivos eszperantó nyelvű előadást tart az 1969. júniusi, holland (Leendert van Duijn, Jaap Katoen, Gerard Roelofs) és osztrák eszperantistáknál (D-ro Adolf Halbedl-Helmut Hoinig) tett egy hónapos látogatásáról.

A legnagyobb esemény 1969-ben az Országos Vasutas Napra időzített Országos Eszperantó Találkozó volt Miskolcon. Erre a vasutas eszperantó mozgalom 60 éves fennállása és a 3 miskolci vasutas eszperantó szakcsoport ad indokot.

A két napos találkozó gazdag programjából kiemelkedik az ünnepi ülés, az Eszperantó park felavatása Miskolc-Tapolcán, aggteleki és lillafüredi kirándulások, kiállítás, melyeken részt vettek az egri eszperantisták is.

Miskolc II. kerületi Tanácstól a Megyei Eszperantó Bizottság Miskolc-Tapolcán Baghy Gyula utca elnevezést kért, azonban az, a kérés teljesítését csak későbbre ígérte. A már korábban beadott Eszperantó park elnevezési kérelmet azonban időben jóváhagyták és ezzel Miskolcon már 4-re emelkedett az Eszperantó elnevezések száma. Az Eszperantó parkot dr. Győry Nagy Lajos avatta fel Miskolc-Tapolcán.

Az országos találkozót a három miskolci vasutas eszperantó csoport és a Borsod megyei Eszperantó Bizottság összefogása tette sikeressé.

Külföldi vendégek – Gergely Mihály író

A miskolci találkozóra érkezett Hollandiából K. Gd. Jong, a Vasutas Eszperantó Világszövetség volt elnöke és Hugó Kraus, az osztrák Eszperantó Szövetség helyettes elnöke, aki a bécsi kiállításra fényképezett eszperantó helyeket Miskolcon. Miskolcot és környékét, Földi Adrienne mutatta be K. Gd. Jong úr és felesége számára. Váry Márta vendégül látta Hugo Kraus eszmetársát. Jong úr Dr. Győry Nagy Lajos vendége volt. Jong úr és Hugo Kraus vetítettképes előadást tartott hazájuk szépségeiről és eszperantó életéről.

Kiemelkedő visszhangot keltett a nyékládházai úttörők eszperantó műsora. A bolgár úttörők pedig a szirmabesenyői úttörőkkel eszperantó műsort adtak. Miskolcon 1970. május 1-3-ig: 17 tagú pécsi eszperantó küldöttség Miskolcon tett munkalátogatást. Itt az oktatási módszerekkel ismerkedtek, majd megtekintették a szirmabesenyői iskolások eszperantó kultúrműsorát és Miskolc eszperantó emlékhelyeit.

1970. május 31-én a nagy számú alapfokú nyelvvizsgáló között volt Pásztor László (1940-), „B, azaz középfokú” nyelvvizsgáló között volt Földi Adrienne (1943-) is. A sikeres vizsgázókat dr. Győry Nagy Lajos köszöntette a nyelvvizsgát követő klubösszejevetelen.

1970 decemberében a Zámenhof-műsornak vendége volt a varbói születésű Gergely Mihály (1921-2007) budapesti József Attila-díjas író és publicista, a Magyar Eszperantó Szövetség Elnökségének a tagja, a „Hungara Vivo”/Magyar Élet/ c. lap főszerkesztője és nívós előadást tartott a „Bábeli soknyelvűség mai problémái” címmel.

Sikeres programok – Vizsgák, klubélet

Előadások, beszámolók, tanfolyamok, vizsgák, szakkörök és a megyei bizottság szakadatlan működése. A felnőtt és iskolai oktatás, a pedagógusok növekvő száma és az iskolai oktatás bővítése. Ez a jellemző 1971-re is. A szirmabesenyői úttörők 50 fővel 17 ország népeinek 30 dalát, versét adják elő nagy sikerrel a Barátsági hét keretében. Pál István tanfolyamot vezet Vámosgyörkön is, amelynek vizsgáját Dr. Győry Nagy Lajos a Területi Bizottság elnöke is meglátogatja. 1971. júliusban Földi Adrienne baráti látogatást tett Belgrádban, ahol Antonij Sekelj (akit az 52. UK óta ismert) vendége volt. A látogatásáról és Antonij Sekelj Miskolcra meghívásáról Földi Adrienne Dr. Győry Nagy Lajos elnöknek számolt be 1972-ben.

Miskolcon ismét A, B és C vizsgákat rendeznek. Busai Mária tanárnő kimagasló eredménnyel C vizsgázott. A klub vezetősége nem feledkezik meg az újabb propagandáról sem. Augusztus és szeptember hónapokban a miskolci villamosokon és autóbuszokon is láthatók a tanfolyamokra való felhívások.

1972. május 7-én ismét sokan tettek a MESZ Vizsgabizottsága előtt sikeres nyelvvizsgát. „C” diplomát szerzett a felsőfokú oktatásra jogosító nyelvvizsgát tett Földi Adrienne is.

1972. év nyarán a Gyulai Eszperantó Nyári Egyetemen Dr. Győry Nagy Lajos és Földi Adrienne vett részt a miskolciak eszperantisták közül. A beszámolót róla Földi Adrienne tartotta meg.

1972-ben megyei és országos szintű ifjúsági találkozót rendeztek Miskolcon. A Rónai Sándor Művelődési Központ Eszperantó Szakköre 1972. év augusztusában megünnepelte Dr. Győry Nagy Lajos 80. születésnapját és 60. eszperantista munkásévét, aki a kaliforniai eszperantisták meghívására az USA-ban 3 hetes körúton vett részt.

1972-ben a szakkör egyik vendége Kökény Lajos (1897-1985) budapesti tanár, parlamenti gyorsíró, lexikon- és lapszerkesztő, az eszperantó mozgalom kiváló szervezője volt.

Pedagógus találkozó – Miskolci iskolások sikerei

1973. év február 20-án Földi Adrienne az ELTE-n sikeres felsőfokú állami nyelvvizsgát tett az Eszperantó nyelvből, melyet dr. Győry Nagy Lajos jelentett be a klub tagságának.

1973 áprilisában Miskolcon rendezték meg az eszperantista pedagógusok országos találkozóját. Bemutató órákat tartottak itt az eszperantó nyelv iskolai oktatásáról.

A gyulai 6. Országos Eszperantó versenyen a miskolci középiskolások 3 első helyet, a szirmabesenyői általános iskolások 2 első és egy második helyet szereztek meg. Dr. Győry Nagy Lajos július 19-én számolt be a gyulai nyári egyetemről.

1973 őszén a Területi Eszperantó Bizottság három a Rónai, Ady, Vörösmarty Művelődési házak további 3 nyelvtanfolyamot indítanak. A klubban Szegedi Árpád eszperantista bűvész is bemutató előadást tart nagy sikerrel.

1974. május 26-án Pásztor László sikeres középfokú vizsgát tett. A vizsgázók felkészültségét és lelkesedését mutatta, hogy mindenki nagyon szép eredménnyel vizsgázott le a MESZ Vizsgabizottsága (dr. Győry Nagy Lajos, Pechan házaspár, Busai Mária) előtt.

1974 év az eszperantó nyelv gyakorlati alkalmazása terén előrelépést jelentett, külföldi levelezéseket ismertettek, eszperantó szójátékokat rendeztek a nyelv gyakorlására, elemezték a nyelvgyakorlás pedagógiai eszközeit, módszereit, a beszámolóik jórészt eszperantó nyelven tartották. Hét alkalommal mutattak be diafilmeket eszperantó szöveggel.

A szakkör vendégei emelték az összejövetelek színvonalát, így ebben az évben is megtartotta írói ankétját Gergely Mihály és újra élvezhették Kökény Mihály budapesti tanár társaságát, akinek kedves miskolci kapcsolatai már hagyományossá váltak. Ismét voltak külföldiek a klubban, két ízben is lengyel eszperantistákat fogadtak. Tanulságos volt a Zalaegerszegi Eszperantó klub titkárának látogatása és a kölcsönös tapasztalatcsere.

Ismét szerepeltek a szirmabesenyői és nyékládházai úttörők, akik önálló műsorukkal nagy tetszést arattak. Beszámolót hallhattak a tagok a budapesti országos találkozóról, a salgótarjáni kultúrműsorról, a szolnoki országos találkozóról. Sikerült fotókópiákat készíteni a szirmabesenyői iskola 10 éves munkáját bemutató Eszperantó Album lapjairól. Dr. Győry Nagy Lajos beszámolt az al-dunai és jugoszláviai útról, akinek egyébként gyémánt diplomájához is gratuláltak a csoport tagjai.

1974-ben Földi Adrienne, addigi turisztikai munkája elismeréseként, és annak folytatására TEB titkári kinevezést kapott. A TEB titkári adminisztrációs feladatokat az elnök: dr. Győry Nagy Lajos látta el az elnöki teendőkkkel együtt.

Földi Adrienne eredményesen befejezi a Váry Márta által indított eszperantó nyelvtanfolyamát (melyet betegség miatt nem tudott végigvinni). Majd utána saját tanfolyamot vezet, melynek 15 hallgatója közül egy fő csatlakozik az eszperantó klubhoz.

A Rónai Sándor Művelődési ház Eszperantó klubjában újból szerepeltek megemlékezések Baghy Gyulára, Kalocsay Kálmánra, Zámenhofra, sorozat hangzott el az Eszperantó történetéből. Igen nagy hatást keltett Antoni Sekelj (Tibor Sekelj testvére) – aki Földi Adrienne meghívására jött Miskolcra (a levelezőtársa volt az 1966-os UK-tól). –A Jugoszláviában élő jeles eszperantista beszámolója – jugoszláviai eszperantó életről, a színes belgrádi dia-pozitívokkal – mindenkit elbűvölt.

A Galéria termében volt megrendezve Kutas Imre főtitkár beszámolója a Koppenhágai Eszperantó Kongresszusról. Ismertetésre került eszperantó nyelven Bartók élete, Karinythy Frigyes és Gergely Mihály írásainak eszperantó fordításai. A változatos, tartalmas program biztosította a magas látogatottságot. Ezekben az években a vasutas szakcsoportok is élénk klubéletet folytatnak. Gyakori a budapesti előadók meghívása, 5 esetben külföldi rendezvényeken vesznek részt, vasutas találkozókön képviselik a miskolciakat.

1975. június 1-én a MESZ vizsgabizottsága előtt ismét sokan tettek különböző szintű nyelvvizsgákat. A felsőfokú „C” diplomát szerzők között volt a miskolci Pásztor László és a szikszói lakosú eszperantót is tanító, és verseket író Farkas Mihály. Farkas Mihály bemutató tanításáról sokáig megemlékeztek a MESZ vezetősége körében, az oktatói vizsgára írt és az eszperantó tanulására buzdító, gyermekek számára, a hét napjairól írt kis verse miatt, mely énekelhető is – a magyar dal – Megy a gőzös Kanizsára dallama szerint:

Farkas Mihály

Tagoj de la semajno

Lundo, mardo kaj merkredo,
Kaj jaŭdo kaj la vendredo.
Venas sabato, dimanĉo,
En ĉiu tag' Esperanto!

1975. szeptember 20-án emlékezetes esemény történt a klubban. Két lelkes eszperantista, Földi Adrienne: Eszperantó Megyei Bizottság titkára és Pásztor László, a Rónai Sándor Művelődési ház Eszperantó Szakkörének titkára házasságot kötött. Ez alkalmából bensőséges klubestet tartottak és nászajándékot is kaptak.

Egy korszak lezárult – Dr. Kalocsay Kálmán halála

1976. február 27-én elhunyt Dr. Kalocsay Kálmán. Nem csak a magyar, de a külföldi eszperantisták is gyászolták. Temetésén a miskolciak is megjelentek Máriabesnyőn. A londoni Eszperantó klubban 1976. március 5-én az Eszperantó Világszövetség elnöke többek között ezeket mondta: „Kalocsay azon kevés emberek egyike, kinél a mese és valóság ugyanaz. Megtisztelve érzem magam, hogy nem csak egy embert, hanem egy történeti jelenséget ismertem meg, nem csak egy barátot, hanem az eszperantizmus legjobb és legnemesebb értelemben vett megtestesülését. A szellem megmarad mindörökké. Legyünk hálásak, hogy Kalocsay élt”. Az 1931-ben elhunyt Teophile Cartról – a 45 év multával – Kalocsay által mondott, de rá is illő szavakat tudjuk róla mi is elmondani: „Zavartalanul és gyámoltalanul nyögünk a csapás alatt, de a nagy szellemek számára nem vég a halál. Elment, jaj, meghalt, de megmaradtak tettei”.

Még ebben az évben (1976) beszámol Király Ildikó – Király Lajos unokája – angliai eszperantó útvjáról. Utána hangfelvételtől lejátszották Dr. Kalocsay Kálmán megzenésített költeményeit és 1961-ben Miskolcon mondott beszédét.

Dr. Győry Nagy Lajos 1976 áprilisában Tátralomnicra (Tatranská-Lomnica) vezette a miskolci eszperantisták küldöttségét. A szlovák eszperantisták májusban viszonzták a látogatást. 1976 nyarán a Pásztor házaspár lengyelországi körútján Jan Szmurlo úr Zakopánében, a továbbiakban a Lengyel Eszperantó Szövetség biztosítja a szálláshelyeket a két miskolci aktivistának.

(A külföldi eszperantistákkal a testvérvárosi kapcsolatok útján találkoztak többször személyesen is rendezvényeiken a miskolciak. E kapcsolatokat Temesi István, Dr. Győry Nagy Lajos és 1976-tól Batta Barnabás szervezte. Ezen kívül Busai Mária miskolci tanárnő szirma-besenyői általános-iskolai eszperantó csoportja létesített cserelátogatásokat bolgár úttörőkkel.)

1976. év végén a TEB titkári adminisztrációs feladatokat – személyi ellentét és munkahelyi elfoglaltság miatt – átvállalni nem tudó Pásztor Lászlóné lemond a TEB titkári funkcióról. Ezután a klubéletben igen, de a mozgalmi életben nem vesz részt.

Szó van arról, hogy helyette a munkát majd Lukács Gusztáv végzi el, de a turista ügyeket, és a mozgalmi élet szervezését Batta Barnabás veszi át és viszi tovább Pásztor László klubtitkári és szervezőtitkári változatlan aktivitása mellett. Lukács Gusztáv a klub képviselőjét látja el több kül- és belföldi eszperantista rendezvényen, kongresszuson. Részt vesz hallgatóként egy alapfokú közvetlen eszperantó-nyelvoktatáson (Cseh-metódus szerint). Eredményes vizsgát tesz.

Emlékezetes miskolci országos találkozó 1977 – 1981

Hét évtized, Vas diploma, és Pro Eszperantó

300 szereplő – Vendég: Barla Anna

1977. április 23-án a Rónai Sándor Művelődési ház színháztermében 5 miskolci / Avas-déli, Selyemréti Vörösmarty utcai, Fadrusz J. Táncsics téri és a szirmabesenyői iskolából több mint 300 úttörő adott műsort a Barátság-hét alkalmából. Busai Mária szakfelügyelő vezetésével ülésezett az Eszperantó Tanítók Szakmai Munkaközössége. Május 21-22-én 16 A és 3 B-kategóriás szerezte meg a diplomát. Kedvező lépés, hogy a Miskolci Nehézipari Műszaki Egyetemen Király Ildikó 10 egyetemi hallgatót tanít az eszperantó nyelvre.

1978-ban a Hazafias Népfrent megyei bizottságának nemzetközi klubja is részt vesz a márciusi Barátság esten, melyet a miskolci eszperantisták rendeznek. Áprilisban az Országos Eszperantó Diákköri találkozón Sárospatakon Dr. Győry Nagy Lajos tartott előadást Zámenhofról, a nyelv alkotójáról.

Gyulán 1978 nyarán is megtartják az Országos Eszperantó Vetélkedőt. Itt a 6. osztályosok csapatversenyét az általános iskolások nyerték meg Szirmabesenyőről.

A Rónai Sándor Művelődési ház Eszperantó csoportja fölveszi az „Ora duopo Kalocsay-Baghy” nevet.

A Nemzetközi Barátsági-hét mindig alkalom volt az Eszperantó ünnepekre. Így volt ez 1978 február 23-án is. Három pedagógus /Busai Mária, Olajos Károlyné és Zsilka Ildikó/ készítette fel a szirmabesenyői úttörőket, szám szerint 60 zöldnyakkendősként. A Hazafias Népfrent képviselőjében végig nézte a műsort Barla Anna és Bíró Péter, akik a Lehóczky Béla által vezetett Miskolci Munkás Eszperantó Csoport tagjai is voltak.

1978 őszén rendezték meg a miskolciak a 3. „Aütuna Migrado”/ Őszi barangolás/ turista programot, melyet Batta Barnabás szervezett. A negyediket 1979-ben a pécsiek rendezték.

Az Eötvös Lóránd Tudomány Egyetemen 1979. november 5-én vette át Dr. Győry Nagy Lajos a Vas Diplomát 65 éves ügyvédi munkásságáért.

A Borsod megyei Eszperantó Bizottság kezdő, haladó és felsőfokú nyelvtanfolyamát kezdték meg Miskolcon, Rónai Sándor Megyei Művelődési Központban. A nagyrészt budapesti előadók által vezetett tanfolyamok 50 órák és 10 vasárnap délelőtti konzultációk után adtak lehetőséget az eszperantó oktatására is feljogosító diploma megszerzésére.

Országos Találkozó – Két napos program

1978. január 23-án az Országos Eszperantó Oktatási Bizottság elnöke, Barcsay Zsuzsa Miskolcon meglátogatta az Eszperantó Tanító pedagógusok Munkaközösségét és a Megyei Művelődésügyi Osztályt. Az 1978/79 oktatási évben 9 iskola 19 osztályában 311 úttörő tanult eszperantót a megye területén. Főként Miskolcon és Szirmabesenyőn.

Az Ora Duopo Kalocsay-Baghy Eszperantó csoport 1979. márciusban köszöntötte Dr. Győry Nagy Lajost, a Megyei Eszperantó Bizottság elnökét 87. születésnapja alkalmából, akinek az 1912-13-as évekre való visszaemlékezéséről hangfelvétel készült. Júniusban 3 tagú küldöttség járt Kassán az ottani Eszperantó Klub megalakulásának 55. évfordulójára rendezett ünnep-

ségen. Készülve az Országos Vasutas Eszperantó Találkozóra, új táblákat helyeztek el Miskolc-Tapolcán az Eszperantó-parkban és a Baghy Gyula utcában.

A 15. Országos Vasutas Eszperantó találkozó két napján /1979. jun. 30 – júl. 1/ minden megvolt, amely a résztvevőknek ezt a miskolci eseményt emlékezetessé tette. A vasutasok fóruma Dr. Bácskay István és dr. Halász József vezetésével, a 3 részből álló kiállítás, melyet Szuchy Róbert, a Hazafias Népfront titkára nyitott meg, az ünnepi ülés, melyen résztvett Elfride Krause, a Nemzetközi Vasutas Eszperantó Szövetség titkára, a Világbéke Eszperantó Mozgalom oklevelei és az ünnepi kultúrműsor, amelyből kiemelkedett a szírmabesenyői úttörők műsora, és a MÁV Járműjavító üzem férfi kórusának eszperantó nyelvű dalai. Július 1-én 3 kirándulást szerveztek. Az egyik célja Aggtelek volt, ahol megkoszorúzták a barlangban lévő Eszperantó márványtáblát, a másik a Zámenhof utcától kiindulva az Eszperantó téri koszorúzás után a diósgyőri várlátogatással a lillafüredi Eszperantó forráshoz vezetett, a harmadik pedig Miskolc-Tapolca nevezetességei között a Baghy Gyula utcát és az Eszperantó parkot is érintette.

Hét eszperantista évtized – Posztumusz Pro Eszperanto

A miskolci Szociális Otthonnak két eszperantista lakója volt a 80-as évek elején. Az egyik Lehóczky Béla, a másik Gerő Zsuzsanna. Az előbbi 1925-től a miskolci munkás eszperantó mozgalom vezéralakja, az utóbbi ekkor választja társnak az eszperantó nyelvet. Gerő Zsuzsanna is tagja Miskolc új eszperantó csoportjának, melyet 1980 februárjában alakítottak meg és a neve: Magyar Eszperantó Szövetség Egészségügyi Bizottságának Miskolci Csoportja. Az alakuló ülésen jelen vannak Miskolc orvos eszperantistái és szimpatizánsai. A megalakulást Dr. Körmendy Györgyi és Dr. Zaletnyik Pál szervező munkája eredményezte. A csoportban Gerő Zsuzsa a jegyzőkönyvet vezette eszperantó nyelven a csoportban végzett eszperantó-mozgalmi munkáról. Tagjai közül többen eszperantó nyelvű szakmai előadásokkal hívták fel magukra az ország és külföld figyelmét.

A miskolci 3. /vasutasokkal 5./ Eszperantó csoport megalakulását már nem érthette meg Dr. Győry Nagy Lajos, a Megyei Eszperantó Bizottság elnöke. 88 éves korában – egy sajnálatos utcai baleset következményeként – 1980. február 19-én elhunyt. Március 9-én kapta volna meg a Magyar Eszperantó Szövetség „Pro Esperanto” megtisztelő kitüntetését, így azt az Eszperantó Szövetség közgyűlésén a miskolci küldöttek vették át és adták át a hozzátartozóknak. Az Avas hegyi református temetőben a temetésén /1980. február 23-án/ a miskolci eszperantisták mellett a Magyar Eszperantó Szövetség vezetősége és más városok eszperantistái is jelen voltak. A gyászbeszédet Csiszár Ada mondta a MESZ részéről.

Ősszel tovább folynak a levelező és esti eszperantó nyelvtanfolyamok a „Vörösmarty Mihály „Művelődési házban és a „Rónai Sándor” Megyei Művelődési Központban. Dr.

.Arany János Toldi-jának eszperantó műfordításaival és nyelvtani összeállításával dr. Fehér Miklós hívja fel magára a figyelmet. 1978-80 között Miskolcon 45 hallgató tett A és B nyelvvizsgát.

Vasutasok mozgalma – Szövetkezeti Napok

Mindkét miskolci vasutas eszperantó szakcsoport szervez tanfolyamokat és rendez előadásokat. 1981. február 17-én a Vörösmarty Eszperantó csoport taggyűlésén részt vesz dr. Bácskay István a Magyar Eszperantó Szövetség vasutas tagozatának elnöke is. Ez a vasutas Eszperanto Csoport fennállása óta /1969 óta/ jól szolgálta az Eszperantó ügyét. A MÁV Járműjavító Üzem eszperantó Csoportja 1954-től működik. Felhívással fordult az üzem szocialista

brigádjaihoz a nyelv tanulására. Tanfolyamvezetőnek Váry Mártát kérik fel. A Vasutasok szakszervezete támogatja ezt a munkát. A szombathelyi Országos Ifjúsági Találkozón 6 miskolci vasutas fiatal vesz részt.

1981-ben Miskolcon tartották meg az Országos Szövetkezeti Napokat. Külön könyvsátorban eszperantó kiadványokat árusítottak, propaganda szórólapokkal igyekeztek a miskolciak híveket szerezni a nemzetközi nyelvnek. Többen jelentkeztek tanfolyamra is. A Szövetkezetek Országos Központja elismerését fejezte ki Batta Barnabásnak, a Megyei Eszperantó Bizottság elnökének.

1981 végén az alapfokú vizsgát tett eszperantisták igényelték, hogy rendezzenek társalgási, beszédkésztséget fejlesztő tanfolyamot. A négy hónapos tanfolyamra sokan jelentkeztek.

Eszperantó Világkongresszus és Abaújszántó 1982 – 1983

Dr. Kalocsay Kálmán utca, múzeum, emlékfa

Országos Találkozó – Abaújszántó felfedezése

1982-ben már 25 éves az 1957-ben újjáalakult eszperantó csoport a Szakszervezetek Megyei Támogatása támogatásával. Ebben az évben Miskolcnak döntő nap jut a megyei mozgalom irányításában, mely egyre nagyobb irányítást igényel. Ismét Magyarországon rendezik meg /1982. május 8. Balatonfüred/ a Vasutas Eszperantó Világkongresszust, amelynek rendezésében a miskolciak tevékenyen részt vettek. Március 25-én az egyik miskolci iskolában /Avas déli – 30. sz. iskola/ rendezik meg a megyei tudományos-technikai szemlét, ahol eszperantó nyelvkészlet verseny és kiállítás is volt.

A Borsod-megyei Eszperantó Bizottság vállalkozik egy országos Eszperantó Találkozó /LER/ megrendezésére. /1982. júl. 25-26./ A három napos találkozón mintegy ötvenen vettek részt az ország különböző részeiből, sőt jugoszláv résztvevők is voltak. Egyöntetű vélemény szerint a LER kiválóan sikerült, Miskolc és Észak-Magyarország festői, történelmi emlékei bemutatásával sok új barátot szerzett a városnak, a megyének.

Szintén Batta Barnabás nevéhez fűződik dr. Kalocsay Kálmán szülőhelyének, Abaújszántónak, mint a későbbi eszperantó emlékhelynek a feltárása. Tevékenysége első nagy eredménye a szülőföld bemutatkozása volt. A Nagyközségi Tanács 1982. március 21-én utcaelnevezéssel és márvány emléktáblával örökítette meg a világhírű eszperantista műfordító, költő és nyelvész emlékét. A nagy jelentőségű eseményen mintegy százan vettek részt az ország egész területéről. A felejthetetlen emlékünnepe megrendezéséért, lebonyolításáért a nagyközségi tanács elismerését fejezte ki a miskolci eszperantistáknak.

A világhírű dr. Kalocsay Kálmán édesanyja az abaújszántói temetőben nyugszik. Fia által állíttatott két méter magas fekete márvány obeliszk már messziről látható.

Miskolci eszperantista sikerek – Újabb világkongresszus előtt

Miskolcon egyre terjed az eszperantó. Miskolci művelői, terjesztői mind szebb sikerekkel hívják fel magukra a figyelmet. A Földes Ferenc Gimnázium számítástechnikai szakköre az eszperantó nyelvi feladatokat számítógépre dolgozta fel. Ezzel egy nemzetközi pályázaton – amelyet Budapesten írtak ki – fődíjat, egy számítógépet nyertek. A hírt és a nyertesek fotóját a Budapesti Informilo szaklap címlapon közölte. Publicisztikai sikert könyvelhet el a Rónai Sándor Megyei Művelődési Központ eszperantó szakkörének a tagja, dr. Fehér Miklós. A Petőfi-versek fordítását és egyéb fordításait nem csak a Hungara Vivo c. eszperantó lap közölte, hanem az olasz Eszperantó Szövetség lapja is. Cikkei és humoros írásai sorra jelennek meg a Budapesti Informilo-ban is.

Batta Barnabás, a Megyei Eszperantó Bizottság elnöke Lengyelországban a Monda Turismo irodalmi pályázatán szerepel sikerrel. Eredménye alapján nyert jogot arra, hogy részt vegyen a svéd eszperantisták kongresszusán. Dr. Csiky Vidor Csingiz Ajtmatoj műveinek fordításaival gyakran szerepel az Ora Duopo Kalocsay-Baghy Eszperantó csoport programjában.

A Vörösmarty Művelődési Ház eszperantistái dr. Jáki Ferencet, a Magyar Eszperantó Szövetség Oktatási Bizottságának a tagját hívták meg Miskolcra, aki a MÁV Miskolci Építési Főnökség Kultúrházában tartott sikeres diavetítéses előadást.

Számos rendezvényt tud már maga mögött a miskolci orvos-egészségügyi eszperantó szakcsoport is: Gerő Zsuzsanna fáradhatatlanul szervezi a tagokat, továbbá mozgássérültek számára tart előadásokat, foglalkozásokat, és tanfolyamokat.

Több általános iskolában folyik Miskolcon rendszeres eszperantó nyelvtanulás. A Táncsics téri általános iskolában pl. második választott nyelvként a tanmenetbe iktatott tanterv szerint folyik a tanítás. Kimagasló sikereket ért el a szirmabesenyői iskola is. Megnyugtató, hogy egyre bővül az eszperantó nyelvet oktató pedagógusok munkaközössége, egyre többen szereznek nyelvoktatásra képesítést.

Az Eszperantó Világkongresszus – Hatvan országból ötezren

1983-ban Magyarország a rendezője a 68. Eszperantó Világkongresszusnak, amelyen hatvan ország több mint ötezer küldötte vett részt. A világkongresszusra nagy lelkesedéssel készültek a borsodi-miskolci eszperantisták is, annál is inkább, mivel a kongresszus több vonatkozásban érintette őket. A Képzőművészeti Alap Kiadó Vállalat Batta Barnabás kezdeményezésére három sorozatban színes, képes levelezőlapot adott ki az ESZPERANTÓ mozgalom ötágú zöld csillaga, valamint a világkongresszus emblémájával.

Az első sorozat a fővárost és négy vidéki nagy városunkat, köztük Miskolcot mutatta be. Ez a kiadás világviszonylatban is egyedülálló.

Egyre erősebb a miskolci Orvosegészségügyi Eszperantó Szakcsoport. Július végén 5 tagjukkal képviseltették magukat Csehszlovákiában, Poprádon egy nemzetközi orvoskongresszuson. Ugyanakkor másik 5 tagjuk vállalta, hogy a budapesti világkongresszus ideje alatt orvosi szolgálat adásával segíti a kongresszus munkáját. A világkongresszuson a szirmabesenyői általános iskola 5 tanulója az a megtiszteltetés érte, hogy részt vehettek a fiatalok részére összeállított programon.

Nemzetközi borverseny – Dr. Kalocsay Kálmán-emlékszoba

Az 1983. évi borverseny különálló programja volt az eseményeknek Abaújszántón, amiről a nemzetközi eszperantó sajtó is megemlékezett. A világ minden tájáról mintegy 40-féle különböző ital, bor, brandy, pezsgő versenyzett hivatalos, állami szakzsűri előtt. A különböző vállalatok és intézmények által felajánlott díjakat finn (Osma Buller a fődíjat), spanyol, magyar és francia eszperantista versenyzők nyerték a szakzsűri által adományozott oklevelek kíséretében. A jól megszervezett, hangulatos verseny egyedülálló volt az Eszperantó mozgalom történetében. A miskolci és helyi eszperantisták kiváló szervező munkát végeztek ezen a számukra ismeretlen területen is.

A Borsod-Miskolci Múzeumi Szervezet egyetértésével Abaújszántó Helytörténeti Múzeumban kialakított dr. Kalocsay Kálmán emlékszoba új fejezetet nyitott a nagyközség életében. Az ünnepélyes átadás, felavatás az 1983. évi magyarországi kongresszus alatt történt nagyszámú külföldi és hazai eszperantista delegáció jelenlétében, számos világhírű eszperantista költő, író, nyelvész is jelen volt az eseményen. Az egész napos kulturális és irodalmi műsor valóban méltó emléket állított a község nagy szülöttének. Ekkor ültették az abaújszántói múzeum udvarán a dr. Kalocsay emlékfát, egy ezüsfenyőt. /1983. aug. 3./

Az egész napos rendezvény nagy eseménye volt a Nemzetközi Kalocsay Emlékbizottság megalakítása, amelynek a megyéből és Miskolcon is többen tagjai lettek, elismerve ezzel azt a sokrétű kutató- és szervezőmunkát, amit a nagyközség eszperantó életének kialakításában kifejtettek.

Abaújszántó Nagyközség Tanácsa a kongresszus utáni év februárjában tartott ünnepi tanácsülésen határozatot hozott egy Kalocsay emlékszobor elkészítéséről és a múzeum udvarán való felállításáról. Erre a célra egyhangúan 40000.- forintot szavazott meg.

A meghívott mintegy 10 helyi, állami, szövetkezeti vállalat csatlakozott a felajánláshoz és minden egyéb munkában is megígérte segítségét. A Tanács megköszönve a vállalatok eddigi segítségét, egy-egy nagyméretű Kalocsay-portrét adományozott a megjelent képviselőknek, Batta Barnabás dicséretet és emlékportrét kapott. Csíszár Ada, a Kalocsay-Társaság elnöke elkészítette dr. Kalocsay Kálmán életművének és életének eszperantó nyelvű leírását egy könyv kiadásához, mely 8300 prózai sort, 1430 verssort, 3165 életrajzi adatot és 235 fényképet tartalmaz.

1983 decemberében a 40. sz. Általános Iskola mutatkozott be önálló eszperantó műsorral, míg a 24. sz. Általános Iskola azzal dicsekedhet, hogy ott már rendkívüli tantárgy az eszperantó. Mindezek nem valósulhattak volna meg Kővári Zoltánné és Szabó Pap Zoltánné igazgató-helyettesek odaadó munkája nélkül.

Várhelyi Gyuláné pedagógus a tokaji általános iskolában tanítja az eszperantót, a béke és a barátság nyelvét.

Eszperantó a középiskolákban is 1984 – 1986

A képeslapok Miskolcra indultak

Pedagógusok éve – Húsz éve tanítják

Pedagógusok körében miskolci és megyei viszonylatban 1984-ben igen nagy fellendülés kezdődött Batta Barnabás jó érzékű propagandájával és szervezésével az eszperantó oktatás terén. Közel 50 hallgatója volt az intenzív tanfolyamnak, amelyet elvégezvén, július és szeptember hónapokban több mint 40 pedagógus sikeresen vizsgázott, közülük 30-an jelentkeztek továbbképző tanfolyamra, ezzel B-diplomához (középfokú nyelvvizsga) előkészítő felkészítést kaptak. Igen nagy siker, hogy 4 középiskolában /3 Miskolcon és 1 Leninvárosban/, 15 általános iskolában /4 Miskolcon és 11 vidéken/ 23 pedagógus oktatja hivatalosan az eszperantó nyelvet, összesen 320 iskolai tanulónak.

Az 1964/65-ös első tanítási év után Szirmabesenyőn a község művelődési házában bemutatták a szülőknél, a meghívott miskolci vendégeknek, hogy mit tanultak. Fényképek őrzik az első csoportok lelkes tagjait és hangszalagok az első eszperantó nyelvű dalokat, verseket, melyeket magyar és eszperantó nyelven maguk a gyerekek konferáltak be.

Húsz év telt el azóta, és 1984. március 1-én a Rónai Sándor Megyei Művelődési Központban elhangzott önálló műsoruk hangszalagját, a készített fényképfelvételeket összehasonlítva a húsz évvel ezelőttivel felemelő élményt kapunk. Ami 1964 és 1984 között történt, az sem veszett el az utókor számára. Igazi kultúrtörténeti érték, hiszen nem is egy, több album őrzi a fényképeket, rajzokat, újságkivágásokat, emlékeket, amelyek ezt a nemzetközi vilákkongresszusokon és külföldön is számtalanszor szerepelt kis közösséget előkelő rangra emelte.

Évről évre megszokott kép, hogy ott ül a hallgatóság soraiban Busai Mária tanárnő, aki a legelső tanulókat kezdte 20 évvel ezelőtt tanítani a csak 28 betűből álló, 35 előjáróval, 35 szóképzővel írásra és beszédre egyaránt logikus, egyszerű nyelvre és ott ül tanítványa, ma már szintén tanárnő, Bodnár Terézia, aki szintén részese a szép eredményeknek. Kezdetől fogva rendszeresen segítette a tanítást eszperantó szakirodalommal Váry Márta. Miskolcon 2 iskola úttörő szerepet vállalt.

1984-ben Országos Eszperantó Ifjúsági Napokat rendeztek a Miskolci Egyetemen, melynek szervezésében a miskolci eszperantisták is részt vettek. (Batta Barnabás, Pál István, Lukács Gusztáv)

Ifjúsági Csoport – 165 000 eszperantó képeslap

37 pedagógus kapta meg az intenzív tanfolyam elvégzése után az oklevelet és az oktatási engedélyt és így fellendült a miskolci középiskolákban is a nyelv oktatása. Ekkor már 1985 márciusában bemutatkoztak a miskolci Rónai Sándor Művelődési Központban a Bláthy Ottó Szakközép iskola, a Kossuth, Földes és Zrínyi Gimnázium tanulói, akik önálló műsort adtak.

A Borsod megyei Tanács Művelődésügyi Osztályának nagy része van a miskolci és megyei eszperantó iskolai oktatás fejlődésében. Az intenzív tanfolyamot végzett pedagógusok továbbképző tanfolyamra járnak, melyeket Busai Mária tanárnő kinevezett eszperantó szakfelügyelő és Király Ildikó a Miskolci Egyetem Idegen-nyelvi tanszékének munkatársa vezet.

1985. április 19-én fiatalok megalakítják a Miskolci Ifjúsági Eszperantó Csoportot, mely felvette Király Lajos nevét. A csoport a MESZ alapszabálya szerint működik.

1982 és 1985 között Batta Barnabás hatalmas méretű eszperantó feliratú színes képeslap kiadást tervezett és indított el Miskolcra. 1982-ben már az első 20000 db elfogyott. A budapesti Eszperantó Világkongresszusra 100 000 elkészült és el is fogyott és eljutott európai és tengerentúli államokba. 1984-85-ben további 25000 képeslap már az abaujszántói emlékhelyekről készült.

Batta Barnabás 1983-tól a budapesti Eszperantó Könyvesbolt miskolci, megyei bizományosa 1985-ig 100000.-ft, 1988-ig közel 200000.-ft értékű eszperantó nyelvű könyvet, tankönyvet, szótárt, hanglemezt, hangszalagot forgalmazott. Ő készített eszperantó emblémával kártyanaptárakat, golyós tollat és más kiadványokat.

1985. évnek szomorú eseménye is volt. Augusztus 27-én elhunyt Czako Ferenc, a MÁV Járműjavító Üzem eszperantó szakkörének volt titkára, aki számos miskolci vasutas eszperantó találkozó szervezője volt.

Miskolci eszperantisták már korábban is tettek Budapesten állami nyelvvizsgát. 1986-ban a Miskolci Egyetemen miskolciak, nyíregyházaiak és budapestiek tettek állami nyelvvizsgát.

Új vezetőség – Dr. Kalocsay Kálmán szobra

Az Ora Duopo Kalocsay-Baghy Eszperantó Csoport 1986 évi programjaiban a szakmai előadásokat tűzi napirendre. Vetítettképes eszperantó nyelvű előadások voltak: Miskolc helytörténete, Eszperantó oktatás Szirmabesenyőn, mezőgazdasági módszerek, irodalmi estek címekkel. A csoport 1986 január 23-án új vezetőséget választ. Tiszteletbeli elnök Váry Márta, elnök Kővári Zoltánné, szervező titkár Pásztor László, gazdaságfelelős Rác Jenőné, ifjúsági felelős Paár Norbert, szakkörvezető Pál István. (Váry Márta a MESZ vezetőségének is tiszteletbeli tagja).

Május 2-3-án Szombathelyen országos eszperantó nyelvű szavalóversenyen az úttörő kategóriában Szabó Marietta /Szirmabesenyő/, az ifjúságiaknál Koncsol Livia /Miskolc/ és a felnőttéknél Faragó Eszter /Miskolc-Szirmabesenyő/ a kiváló 2. helyezést érték el.

Az Orvos Egészségügyi Eszperantó Szakcsoport titkára dr. Körmendy Györgyi lemondott. A csoport áttette székhelyét a miskolci Megyei Kórházból a miskolci Semmelweis kórházba, ahol az összejövetelre lehetőséget kaptak. A csoportot 2 éves szünet után Dr. Zaletnyik Pál szervezte újjá.

1986 november 9-én ismét Abaujszántóra utaznak a miskolciak. Felavatják dr. Kalocsay Kálmán mellszobrát. Ezt az eseményt közölte az Észak-magyarország c. újság 1986 nov. 21-i száma. Abaujszántó szülőttének most már mellszobra is van a hegyaljai községben. Batta Barnabás kezdeményezésére – a Megyei Eszperantó Bizottság és az abaujszántói tanács felkérésére a mellszobrot Józsa Zsolt szobrászművész készítette el. Az abaujszántói szoboravatón részt vett a nemzetközi Kalocsay-Társaság számos tagja is. /E köztéri szobor az első eszperantó vonatkozású szobor a világon./ A szoboravatáson dr. Sággy Vilmos nyugalmazott miniszter, a MESZ elnöke Abaujszántót eszperantó emlékhellyé nyilvánította. Ennek az emlékhelynek a megvalósításáért sokat tett még Bényei Gábor tanácselnök, Molnár László főiskolai tanár, Lénárt József és Homonnay István Abaujszántón.

1986-os év eseményeihez hozzátartozik még, hogy Busai Mária tanárnő az ELTE-n eredményes felsőfokú állami nyelvvizsgát tett az eszperantó nemzetközi nyelvből.

100 éves Záménhof nyelve az Eszperantó 1987 – 2003

Hetvenöt év – Miskolcon hat eszperantó elnevezés

A nyelv 100 éves – Jubileum az Országházban

Az 1987. évben ugyanolyan ünnepi hangulat uralkodott az egész világon, mint 1959-ben, amikor Varsóban Záménhof – a nyelv alkotójának születése 100. évfordulójára emlékeztek. Most az eszperantó első nyelvkönyvének 100 éve történt megjelenését ünnepelték.

Ha valaki megnézi közeli Miskolcon az Eszperantó tér márványtáblájának szövegét, ott a 70. évfordulóra emlékezést találja 1957. július 13-i keltezéssel, az I. Észak-magyarországi Eszperantó Találkozó napjával. A jubileum évében Miskolcon is a helyi évfordulókra emlékeznek és igyekeznek ennek a kiadványaikban is helyet adni. Sok miskolci eszperantista utazott a varsói jubileumi Világkongresszusra, az Ora Duopo Kalocsay-Baghy Eszperantó Csoportból is.

A jubileum érződik a az Ora Duopo Kalocsay-Baghy Eszperantó Csoport programfüzetéből is: Záménhof utcai, Eszperantó téri, Baghy Gyula utcai emléktáblák megkoszorúzása, visszaemlékezések, újságcikkek, leírások. Emléktáblák gondozása. Megemlékezés a Kossuth utcai Eszperantó csoportról. A lillafüredi Eszperantó forrás környékének tisztítása. Vetített képes előadás Miskolc eszperantó múltjáról.

A MESZ a Parlamentben rendezi meg jubileumi emlékülését, amelyre valamennyi miskolci eszperantó csoport és a megyei bizottság is meghívást kap. Itt kap megérdemelten Busai Mária kiváló munkáért kitüntetést több mint két évtizedes eszperantista pedagógus munkájáért és Batta Barnabás a Világbéke Eszperantó Mozgalom kitüntető jelvényét.

1987 elején kezdeményezés történt, hogy dr. Kalocsay Kálmán nevéől utca legyen elnevezve Miskolcon. Ebben az ügyben a Hazafias Népfront Honismereti Munkabizottságának támogatását kéri többször beadványokkal és személyesen a munkauléseken is a megyei Eszperantó Bizottság. Az akcióhoz Csizsár Ada segítségét is kéri, aki a Kalocsay életmű gondozója és már eddig is értékes adatokat szolgáltatott.

Dr. Kalocsay Kálmán

Csókok

Mint fiú anyát csókol,
Akként csokolom kezed,
Tisztelet, kegyes alázat
Neked.

Íme csókom hajadra,
Apától leány éke,
Dédelgető naív büszkeség,
Béke.

Csókolom homlokod lágyan,
Mint nővért csókol fivér,
Hűséget, örök oltalmat

Igér.

Csókjaim orcáidra
Szívemből szívedbe mély
Közös gondok, és tréfás
Kedély.

Megcsókolom a szádat,
Homály, villám, kín, kétség.
Gyötrelem, igézet, kezdet
És vég!

Dr. Kalocsay Kálmán versét magyarra fordította Pál István, Miskolcon
Csiszár Ada: In Memoriam Dr. Kalocsay Kálmán c. kötetéből.

A 75. év – Dr. Kalocsay Kálmán utca

A miskolci eszperantisták mozgalmát itt Miskolcon 1913-tól tartják számon, amikor a Városi Tanács nagytermében az első előadás nyilvánosan elhangzott és ezt nyomban tanfolyam követte. Az azóta eltelt 75 évben a miskolci eszperantisták tevékenyen dolgoztak a béke-mozgalom, a nyelvtanítás, a turizmus és a kultúra minden területén.

1988 tavaszán végre beért annak a munkának a gyümölcse, amely már egy éve tartott a dr. Kalocsay Kálmán utca elnevezéssel kapcsolatban. Az első javaslatra a Miskolci Városi Tanács illetékes osztálya nem hagyta jóvá, mivel Miskolcon már van egy Kalocsa utca /a városról elnevezve/. Mivel úgy látszott, hogy ez kizárja később is Kalocsayról utca vagy tér elnevezést, 1988. március 1-én ennek átkeresztelésére beadványt intéztek a Tanács Közigazgatási Osztályához Gyulai Éva a Honismereti Bizottság elnöke és a Megyei Eszperantó Bizottság elnöke: Batta Barnabás aláírásával. Miskolc Megyei Város Tanácsa VB-je 1988. március 17-i ülésén ezt jóváhagyta. Így történt, hogy 1913-ban a miskolci Eszperantó Mozgalom kezdő évében is szerepet játszott a fiatal egyetemista Kalocsay Kálmán és 1988-ban /75 év múlva/ méltán sorakozott fel 3 eszperantó elnevezés /tér, forrás, park/ után Zamenhof és Baghy Gyula neve mellé Dr. Kalocsay Kálmán.

1988. március 5-én az ideiglenes emléktábla mellé márványtáblát helyeznek el, melyet Váry Márta és Batta Barnabás avatnak fel, koszorúznak meg, a 100. évforduló jegyében, az avató beszédet Pásztor László, az Ora Duopo Kalocsay-Baghy Eszperantó Csoport szervező titkára mondta. A szirmabesenyői iskolások adtak ünnepi műsort.

1988. május 27-én ismét megtelik a Rónai Sándor Megyei Művelődési Központ színházterme. Eszperantó gyerek-nap a műsor címe, ahol közreműködik a 24-es, 40-es miskolci, a 3. sz. leninvárosi, valamint az abaújszántói, hernádnémeti és szirmabesenyői általános iskolák mintegy 200 tanulója önálló műsorral és óriási sikerrel. Valamennyi iskola elismerő oklevelet kapott. Szirmabesenyőn az Általános Iskola igazgatójának Bossányi Gyulának átadták az „Eszperantóért” emlékérmét.

A 75. évnek legnagyobb eseménye az 1988. augusztus 18-21 között megrendezett Országos Eszperantó Találkozó volt.

A találkozó első napján: Dr. Győry Nagy Lajos és Király Lajos sírjának megkoszorúzása volt a program. Utána látogatás a Diósgyőri várban, majd ismerkedési est következett. A második napon volt a kiállítás megtekintése az elmúlt 75 év eseményeiből, művészeti est, majd Béke-meneten vettünk részt, melyet a miskolci mazsorettek felvonulása tett színessé. A harmadik

napon történelmi vásárcsarnok történt Zemplén megyében /Boldogkőváralja – Regéc – Vizsoly – Gönc – Füzér – Sárospatak/.

A negyedik napon pedig két alternatív program zajlott, vagy a Miskolc-tapolcai Termál és Barlang fürdőben fürdés és Tapolca nevezetességeinek megtekintése, vagy kirándulás Abaújszántóra.

Lukács Gusztáv, Fázold Miklós, Szombathy Józsefné nevéhez eszperantó-rendezvény önálló megszervezése, eszperantó nyelvtanfolyam vezetése vagy irodalmi tevékenység nem fűződik.

De Lukács Gusztávot mindenki az elnök Batta Barnabás jobb kezének ismerte el mindenki. Bármilyen feladatról volt szó, tevékenyen segítette Batta Barnabás elnököt. Lukács Gusztáv felesége Éva is eszperantista. Az 1988. évi Országos Eszperantó Találkozó megszervezését Batta Barnabás elnökkel vállalva végezték. Lukács Gusztávné a miskolci kilátó emlékmájával ellátott emlék-pólókat készítettek és árusították, az Eszperantó Találkozó eseményeit gazdagítva.

1988-ig az alábbi Eszperantó emlékhelyek létesültek Miskolcon:

(1). Eszperantó tér 1957. (2).Zámenhof utca 1960., (3). Eszperantó forrás 1960., (4.) Eszperantó park 1969., (5.) Baghy Gyula utca 1977., (6) dr. Kalocsay Kálmán utca 1988. és (7) Korrach Mór utca.

1988-ig az alábbi eszperantisták voltak az Eszperantó Világszövetség /UEA/ miskolci tagjai és küldöttei:

Dr. Győry Nagy István, Dr.Győry Nagy Lajos, Király Lajos, Dr. Gózon Fodor Jolán, Váry Márta, Temesi István, dr. Halász József.

1988-ig a Magyar Eszperantó Szövetség országos választmányának tagjai voltak városunkból:

Dr. Győry Nagy Lajos (1980-ig), Batta Barnabás, Busai Mária és Pásztor László.

Az eszperantó a politikai rendszerváltás után

A rendszerváltást követően 1989 után jelentős visszaesés következett be a miskolci Eszperantó Mozgalom történetében. Megszűntek az egyesületeket segítő támogatások, oktatási és szórakoztató célra pénzügyi fedezet nem jutott. Jelentős esemény volt 1989-ben a Szirmabesenyői Általános Iskola 25. éves jubileumi ünnepségsorozata. Busai Mária és Bodnárné Csík Terézia Szombathelyre utazott tanítványaival az Országos Szavalóversenyre, ahol szép eredményeket értek el. Februárban együtt szerepeltek a 40. sz. miskolci Általános Iskolával, akiket Kővári Zoltánné, igazgatónő készített fel.

A nyári programban Országos Tanulmányi versenyen vettek részt, majd utána Sárospatakon a megyei szaktáborban.

1989. november 17-én „Az Eszperantó nyelvoktatás 25 éve a Szirmabesenyői Általános Iskolában” c. jubileumi rendezvény volt, melyet a Szirmabesenyői „Petőfi Sándor” Művelődési Házban tartanak, amelyet közösen rendez az iskola, a nagyközségi tanács és a Magyar Eszperantó Szövetség BAZ.- megyei Bizottsága. A programban ünnepi megnyitó és emlékezések, köszöntések, irodalmi műsor és kiállítás szerepel.

Baghy Gyula

Nyelvünkhöz

Általad szép Eszperantó,
nem néma már a gondolat,
Üdvözetem átadható,
mit érzések dala fogad.

Hol a helyed, s az országod?
kérdetik válaszra várva,
utad nem állják határok,
eljutsz az egész világba.

Az egész Föld a te helyed,
Embert emelsz magasba
s ki szívébe ültethetett,
teljesülhet régi álma.

Új érzéssel teljes szívből
áhít Földünk szeretetért,
Békét csinálsz gyűlöletből
és az ellenségből testvért.

Te adsz nekem eszperantó
új erőt dolgomhoz híven...
De mit adjak én tanuló?
Fogadd el az ifjú szívem!

Baghy Gyula versét Eszperantóból fordította Pál István, Miskolcon, 1989. október 5-én.

1991-ben az 1989. évi II. tv. által biztosított lehetőséggel élve a II. 16-ra összehívott közgyűlés kimondta a MESZ. BAZ. Megyei Bizottságának a megszüntét és egyidejűleg megalakította az Észak-magyarországi Eszperantó Szövetséget, melyet a BAZ. Megyei Bíróság 1991. június 21-én nyilvántartásba vett. A Szövetségnek el kellett költöznie az SZMT székházból a magas terembérleti díj miatt. Először a miskolci „Kossuth” Gimnáziumban kapott helyet, majd 2 év után a Pedagógiai és Módszertani Intézet miskolci egyesületének házába költözött /Miskolc, Széchenyi u. 35./.

Az Északmagyarországi Eszperantó Egyesület ezután önálló egyesületként belépett a MESZ-be. Elnöke Batta Barnabás lett, aki azonban nem sokára lemondott elnöki tisztéről egészségi állapotára való hivatkozással.

Busai Mária 1992-től már a miskolci Kossuth Gimnáziumban is tanítja a nemzetközi nyelvet. Az 1993. április 23-án megtartott közgyűlés Szörényi Istvánt választotta elnöknek. A Szövetség titkára Lukács Gusztáv, alelnöke Fedor Istvánné, gazdasági felelőse Szombathy Józsefné. Az elnökség tagja volt még Fázold Miklós.

Lukács Gusztáv, Fázold Miklós, Szombathy Józsefné nevéhez eszperantó-rendezvény önálló megszervezése, eszperantó nyelvtanfolyam vezetése vagy irodalmi tevékenység nem fűződik. Lukács Gusztávot mindenki az elnök Batta Barnabás jobb kezének ismerte el. Bármilyen feladatról volt szó, tevékenyen segítette Batta Barnabás elnököt. Lukács Gusztáv felesége Éva

is eszperantista. Az 1988. évi Országos Eszperantó Találkozó megszervezését Batta Barnabás elnökkel vállalva végezték. A Lukács házaspár a miskolci kilátó emblémájával ellátott emlék-pólokat készítettek és árulták, az Eszperantó Találkozó eseményeit gazdagítva.

1993-ban a Szövetség 2 támogatást pályázott meg: a Norda Panorama c. újsághoz, a 80. jubileumi év megrendezéséhez és a nyelvoktatás segítéséhez. Csak a „Megyei Mecénás” Alapítványtól kapott 30000.-ft-ot, amelyből kiadták az újság jubileumi számát és márvány-táblát helyeztek el a miskolci Dr. Kalocsay Kálmán utcában. A tábla avatására 1994. február 27-én dr. Kalocsay Kálmán halálának 18. évfordulóján került sor. 1994-től Szirmabesenyőn igazgatóváltás után megszűnt az eszperantó nyelv-oktatás.

Szörényi István halála után Raiszné Tőke Erzsébet lett a Szövetség elnöke.

1996-ban a jeles alkotógárdában, mely a magyar-eszperantó nyelvű középmeretű kézi szótárat alkotta meg, dr. Vuné Király Ildikó is szerepel.

1998-2001-ig Miskolcon az időközben beinduló különböző nyelviskolákban felnőtteknek tanítja a nyelvet Busai Mária.

A 2000. év eseménye volt Fedor Istvánné tanárnő középfokú állami nyelvvizsgálója az eszperantó nyelvből. Általános iskolásokat és felnőtteket is tanítja az eszperantó nyelvre.

2002-től a miskolci SATURNUS nyelviskola felnőtteket oktató eszperantó tanára Busai Mária.

A Norda Panorama c. helyi tájékoztatót az állandóan növekvő anyag, előállítás és postai költségek és az infláció miatt többször is szüneteltetni kellett. Jelentős események nem történtek a Szövetség életében, az összejöveteleken érdektelenség uralkodott. E miatt a tagság nem tartotta érdemesnek látogatni az összejöveteleket. Az Északmagyarországi Eszperantó Szövetség Miskolcon 2003-ban megszűnt. A cégjegyzékből törölték.

Az újrakezdés éve 2005.

Nem szabad hagyni, hogy elveszenek a már megteremtett értékek

A miskolci Pásztor-házaspár /Földi Adrienne és Pásztor László/ nyugdíjba menetelük után érdeklődni kezdett a miskolci eszperantisták felől 2004-ben, így értesültek az Észak-Magyarországi Eszperantó Szövetség 2003. évi megszűnéséről. /Ők egészségromlásuk miatt 2002 év közepétől a klub életében már nem vettek részt./ Más BAZ megyei városokban, falvakban is érdeklődtek 2004-ben arról, hogy hol van még aktív eszperantó élet. Az eredmény lesújtó volt. Az eredmény: semmi, sehol.

Elhatározták, hogy nem hagyják veszni azokat az értékeket, melyeket az elődök létrehoztak. Úgy érezték, hogy tovább kell folytatni az egykori tagok felkeresését és összefogását.

Ehhez segítséget nyújtott Csiszár Ada eszmetársunk azzal a javaslatával, hogy a Pásztor házaspár egyike létesítsen az UEA-nál tagsági viszonyt, és mindketten lépjenek be újra a Magyarországi Eszperantó Szövetségbe, mert mint mondta, jelenleg Miskolcon nincs MESZ tag. A Kör megalakításához segítségként Orosz Jánost ajánlotta. Ő valóban segítséget nyújtott a leendő új eszperantó csoport tagjainak a verbuválásában. Pásztor Lászlóné kezdeményezésére ennek szellemében alakult meg Miskolcon 2005. május 5-én a „Király Lajos” Eszperantó Baráti Kör.

A „Király Lajos” Eszperantó-Baráti Kör alapító tagjai:

Pásztor Lászlóné szül: Földi Adrienne, Pásztor László, Parkánszkiné Gerő Zsuzsanna, Fedor Istvánné Ilona, Dudás József, Orosz János, és dr. Vuné Király Ildikó. Elvben egyetértek, de tevékenységet nem vállalt: Lukács Gusztáv. Megállapodtak abban, hogy a Baráti Kör ne bejegyzett kör legyen, tagdíj ne legyen. Ha költségek merülnek fel, azt a tagok közösen fizetik. Neve: „Király Lajos” Eszperantó-Baráti Kör. Tisztségek ne legyenek, hiszen a tagok egymás barátai. A Kör tagjai közül öten kinyilvánították: nem kívánnak MESZ tagok lenni, függetlenek kívánnak maradni.

Célok:

Az eszperantó-emlékhelyek évfordulós megkoszorúzásai, a havonként egyszeri 2 órás baráti összejövetelen (minden hónap első szerdáján 17-19-ig) eszperantóul beszélgetéssel a nyelv gyakorlása, tudásuk megőrzése. Később a korábbi célok bővültek, mivel a Pásztor házaspár 2005. júniusban Abaújszántón a Helytörténeti Múzeumban tett látogatásakor kiderült, hogy az ottani Kalocsay emlékszobát a meg alakítása óta alig látogatták.

Újabb cél: az emlékhelyek ismertetése bel és külföldön, az eszperantó népszerűsítése szűkebb pátriánkban – anyagiak hiányában mindenki a saját lehetőségei szerint – és régióink népi, kulturális és természeti értékeinek megismertetése a külföldi eszperantistákkal. Ez utóbbit ingyenes eszperantó és magyar nyelvű internetes újságukkal kívánják elérni.

A „Király Lajos EBK elérhető az alábbi lehetőségek szerint:

Pásztor Lászlóné 3530. Miskolc, Arany János utca 35. IV. emelet 2.
Lakás telefon. + 36 46 738 982

Mobil + 36 70 570 8895
E-mail cím pasztorlaszlo.adri@hdsnet.hu
Az elektromos újság címe: <http://kiralylajos.uw.hu>

A „Király Lajos” EBK tevékenysége a 2005. évi alakulás után

2005. augusztus 25-én koszorúzás történt a névadó Király Lajos és Dr. Győry Nagy Lajos sírjánál. Utóbbinál Pásztor László kertészmérnök tanár, évelő növényeket, konténeres fenyőt és tuját ültetett a sír köré az elhalt családjának engedélyével.

2005. szeptemberben látogatás Tarcalon a Magyar Alkotók Internetes Társasága /Mait/ Alkotó táborában, ahol sok amatőr író és költő mutatta be alkotását, de képzőművészeti alkotások is kerültek bemutatásra. A társaság tagjai örültek, hogy eszperantistákkal ismerkedhettek meg.

2005. szeptembertől kis újságot szerkeszt Pásztor László. Először írógéppel gépelve jelent meg a lap, megemlékezve a Kör „Király Lajos” néven történt megalakulásáról, a tarcali és az abaujszántói látogatásról.

Újabb cél született: az abaujszántói Kalocsay-emlékhelyek gondozása a miskolciakkal együtt.

Az Eszperantó-Baráti Kör céljai érdekében kezdte szerkeszteni Pásztor László, a Nordhungaria Informo/Észak-magyarországi Hír/ c. havonta megjelenő újságot novembertől már digitális formában. Utólag, visszamenőleg 2005. szeptemberig elkészül az újság digitális változata, melyet rögzít az Eszperantó Múzeum Bécsben, az Országos „Széchényi” Könyvtár Budapesten és az UEA Hector Hodler Könyvtára Rotterdamban Hollandiában. Az újság foglalkozik a hazai és nemzetközi eszperantó mozgalom eseményeivel, évfordulókról emlékezik meg, megjelennek elbeszélések, versek a magyar, és eszperantó irodalomból, érdekességek. Turisztikai rovata az Észak-magyarország régió településeit mutatja be.

2005 októberében emlékünnepe Abaujszántón a helyi Önkormányzattal karöltve Dr. Kalocsay Kálmán születésének 114. évfordulója alkalmából.

A Kalocsay emlékszobában koszorút elhelyezők között volt többek között Kassa városból a szlovák eszperantisták képviselője Theodor Andreas úr, mint a miskolci eszperantisták vendége. Renato Corsetti úr az Egyetemes Eszperantó Szövetség elnöke és Osmo Buller úr ugyan e szervezet igazgatója az UEA üdvözlétét küldte meg interneten, de más kül- és belföldi eszperantó szervezetek is üdvözölték a miskolciak kezdeményezését.

Az ünnepi beszédeket Abaujszántó város polgármestere: Soltész Zoltán, majd az egykori „Arany Kettős: Kalocsay-Baghy” miskolci Eszperantó-Klub elnöke Batta Barnabás, a Magyarországi Eszperantó Egyesület nevében dr. Dudich Endre a MESZ alelnöke, Pásztor László és Pásztor Lászlóné mondta el. Dr. Gaál Ernő kortárs író versét a számítógép billentyűzetéről, Klavaro címmel magyarul és saját maga által eszperantóra áttéve Dudás József az EBK tagja szavalta el.

A résztvevők a Kalocsay emlékszoba megtekintése után elhelyezték az emlékezés virágait az emlékszobában a Kalocsay Társaság nevében Pásztor Lászlóné, a szlovákiai eszperantisták nevében Teodor Andreas úr, a köztéri Kalocsay mellszobornál a MESZ nevében dr. Dudich Endre úr, a dr. Kalocsay Kálmán-köz emlék-táblájánál a „Király Lajos” EBK nevében Pásztor László, valamint dr. Kalocsay Kálmán édesanyja sírjánál Orosz János az EBK tagja.

A Miatyánkot eszperantóul Pásztor Lászlóné mondta el a temetőben, a többiek utána mondták az imát. A temetői látogatás után a Polgármesteri hivatal ebédet adott az ünnepség résztvevői részére, mely után Teodor Andreas úr gitáron magyar és szlovák népdalok zenéjével szóra-

koztatta a jelenlevőket, akik azt énekszóval kísérték. Kitűnő volt a hangulat. A résztvevők között volt Teodor Andreas úr Kassáról, Dr. Dudich Endre Budapestről, Evva Margit Encsről, Dr. Gaál Ernő Szerencsről; mint a Hegyaljai Alkotók Társaságának elnöke, az abaujszántói és miskolci résztvevőkön kívül.

Encsről a Városi TV képviselője az Encsi Hírekben emlékezett meg az ünnepi eseményről.

Az ünnepségen részt vett a miskolci Fedor Istvánné tanárnő az öt eszperantó nyelvet tanuló tanítványával a miskolci Komlós-tetői Általános Iskolából, és nagy sikerű ünnepi műsort adott a Kalocsay szobornál.

Újság revízió

2005. decembertől a NHI lap kiadás előtt nyelvi felülvizsgálatát dr. Ferenczy Imre vállalta el. Corsetti elnök úr bízva az újsággal kapcsolatos elképzelések sikerében, újságunk nemzetközi el érhetősége érdekében a „Király Lajos” Eszperantó Kör-t feltette a „Lokaj-Esperanto-Grupoj” (Helyi eszperantó-csoportok) levelezőlistájára.

Az új eszperantó kör alakulására visszhangként a Pásztor házaspár meghívást kapott előbb Szolnokra a Barátság Eszperantó Egyesülethez majd Budapesten a MESZ által rendezett Zámenhof ünnepségre. Szívélyesen fogadták őket.

A „Király Lajos „EBK által rendezett események 2006-ban

Tagság viszony az UEA-nál és MESZ-nél

2006. januártól Pásztor Lászlóné rendes tagja az Egyetemes Eszperantó Szövetségnek és a Magyar Eszperantó Szövetségnek is. Pásztor László is belépett a MESZ-be. Így, a csoport mindkét irányban képviselőt nyert.

2006. februártól dr. Ferenczy Imre szembetegsége miatt ideiglenesen dr. Dudich Endre (a Magyar Eszperantó Szövetség alelnöke) besegít az újság felülvizsgálatába.

2006. március 1-én dr. Dudich Endre, előadást tartott a miskolci eszperantistáknak a MESZ helyzetéről.

Még e hónapban koszorúzás történt Baghy Gyula eszperantista költő sírjánál a budapesti Fiumei úti sírkertben.

A MESZ képviselő Szlovákiában

2006. májusban a Pásztor házaspár részt vett a MESZ képviselőjében a Piestány-i /Pöstyéni/ szlovák eszperantó kongresszuson, majd az Esperantisto Slovaka c. újság főszerkesztője meghívása alapján Žilina /Zsolna/ környékét ismerték meg és látogatást tettek Zsolnán az eszperantó klubban is Juraj Gondzur elnök meghívására.

Vasutas Eszperantisták Baráti Találkozásán Tokajban

2006. június 30 – július 1-én a Pásztor házaspár Tokajban jelen volt a Vasutas Eszperantisták 39. Országos Baráti Találkozásán. Ottani egykori eszperantót tanító tanítónőtől Várhelyi Gyulánétól tudták meg, hogy a rendszerváltással ott is kiszorult az általános és középfokú iskolai oktatásból az eszperantó nyelv.

Dudás József, Baksa Józseffel és sőjtöri eszperantó csoportjával firenzei kiránduláson (de az UK-n nem) vett részt.

Kegyeleti látogatás

2006. augusztusban a Pásztor házaspár látogatást tett a Máriabesnyői temetőben a Vrangel családi kriptánál, azaz dr. Kalocsay Kálmán sírjánál, ahol elhelyezték a Baráti Kör koszorúját.

Augusztus 25-én Lajos nap alkalmából a Baráti Kör megkoszorúzta Király Lajos és Dr. Győry Nagy Lajos sírját, valamint a miskolci Eszperantó emlékhelyeket.

Szeptember 26-án részvétel az Országos Idegen nyelvű Könyvtár /OIK/ Nyílt-napján, ahol Eszperantó kiállítást szerveztek Böde Józsefné és Marosvölgyi Anna könyvtárosok a Fajsziggyúteményből. Az OIK igazgatója az OIK-kal 2006-tól visszamenőlegesen letöltette az Északmagyarországi Hír /NHI) c. magyar-eszperantó nyelvű újságunkat és az OIK kiteszi az olvasók elé.

Szeptember 9-én meghívottként a Pásztor házaspár jelen volt a MESZ közgyűlés tisztségviselő-választáson, ahol dr. Dudich Endre lemondott MESZ alelnöki tisztéről és meg lett választva a MESZ tiszteletbeli elnökének. Ugyancsak itt lett megválasztva a MESZ elnökének Baksa József és a MESZ alelnöke tisztségre Eszényi József.

Meghalt Temesi István a miskolci vasutas eszperantista

2006. szeptember 12-én **Temesi István** (82 éves) a kiváló miskolci vasutas eszperantista, UEA és IFEF tag temetésén Miskolc város vasutas és nem vasutas eszperantistái is megjelentek. Jelen volt **Pál István** és a Pásztor házaspár. Pásztor Lászlóné tolmácsolta a gyászoló család felé az UEA részvétnyilvánító üzenetét.

A gyász-beszédet egykori munka- és eszmetársa **dr. Halász József** mondta el, méltatva az elhalt eszperantista életét és eszperantista pályautjának jelentőségét.

Kalocsay Kálmán emlék-ünnepség Abaújszántón – Kapcsolatteremtés az új polgármesterrel

2006. októberében Dr. Kalocsay Kálmán születésének 115. évfordulóját ünnepelték a résztvevők Abaújszántón, ahol ünnepi köszöntőt Pásztor Lászlóné az UEA miskolci képviselője mondott (a másik dr. Halász József, vasutas) az elhangzó eszperantó himnusz és **Madár György** polgármester úr köszöntője után. Koszorúzások voltak az abaújszántói Eszperantó emlékhelyeken.

2006 novemberben **Cséti Imre** debreceni vasutas eszperantista meghívására látogatás történt a debreceni vasutas eszperantisták összejövetelén, ahol kellemes baráti beszélgetés folyt.

2006. december 16-án részvétel a budapesti Zámenhof ünnepségen.

2006. december 17-én a miskolci Zámenhof utcai, a Baráti Kör által felújított Zámenhof emléktáblánál történt ünnepség és koszorúzás.

Ünnepi beszédet **Pásztor László** mondott. Pásztor Lászlóné bejelentéseket tett egyéb témákról majd elszavalta Zöld Ország címmel dr. Dudich Endre parafrázisát (a vers tartalmának saját szavakkal történő értelmezését), melyet Babits Mihály Fekete Ország c. verse alapján írt.

Az ünnepségen részt vettek: **Batta Barnabás, Pál István, dr. Vuné Király Ildikó, Busai Mária, Fázold Miklós, Pásztor László, Pásztor Lászlóné, Parkánszkiné Gerő Zsuzsa és férje Partkászki Géza, Gulyás József Ózdról.**

A „Király Lajos” EBK rendezvényei és egyéb események 2007-ben

2007. januárjában visszamenőleges hatállyal az UEA „Hector Hodler” Központi Könyvtára nyilvántartásába vette a miskolci „Király Lajos” E.B.K elektromos újságját éppen úgy, mint a budapesti Országos „Széchenyi” Könyvtár Elektromos Könyvtára.

2007. márciusában látogatás és koszorúzás Baghy Gyula sírjánál Budapesten a Fiumei-úti sírkertben.

Fordító páros

2007. márciusában Budapesten az Országos „Széchenyi” Könyvtár Elektromos Könyvtárában olvashatóvá válnak Fazekas Anna magyar író nő verses meséi: **Öreg néne Ózikéje – Ózanyó, Pásztor Lászlóné (Adrienne Pásztor) és dr. Dudich Endre (d-ro Endre Dudich)** által történt 2006. évi eszperantó fordításban.

Emléktábla felújítások

A miskolci Önkormányzat engedélyével a Városgazda KHT /a Pásztor házaspár kérelmére/ felújította a két ESZPERANTÓ PARK névtáblát és az 1957. évi ESZPERANTÓ márvány emléktáblát.

Eszperantista vendég Dániából

2007. május 3-án **Betty Chatterjee**, a Koppenhágai Eszperantó Klub elnöke látogatást tett Miskolcon, aki Pásztorék által ismerte meg Lillafüredet és a Pisztránglevelő telepet Garadnán, ahol a séta után megebédeltek.

Külföldi Eszperantó Kongresszuson részvétel

2007. május végén a Pásztor házaspár jelen volt Martinban (Túrócszentmárton) a Szlovákiai Eszperantó Kongresszuson, melyen eszperantó mozgalmuk 100 évessé válását ünnepelték a szlovák eszperantisták.

A Slovaka Esperantisto (Szlovák Eszperantista) című lap főszerkesztője Miskolcon

2007 június végén **Magdaléna Feifíčová**, az Esperantisto Slovaka c. újság főszerkesztője tett látogatást Miskolcon Pásztoréknál, majd velük Abaújszántón, Bükk-szentkeresztben és Egerfarmoson az Eszperantófalú megálmódójánál Szabó Zoli bácsinál. (Magdalena segítette korábban Pásztorékat Zsolna és környékének, továbbá Trencsénynek a kongresszus utáni megismerésében.) A vendég programját a Pásztor házaspár szervezte.

Abaújszántó és Bükk-szentkereszt polgármestere fogadta a szlovák eszperantista vendéget. Eszperantó zászló lobogott Abaújszántó főterén!

Szeptember 22-én Abaújszántón a Szüreti napok keretén belül történt dr. Kalocsay Kálmánról a megemlékezés a születésének 116. évfordulója alkalmából. A megemlékezésen jelen voltak között voltak: a Budapesti Orvos Egészségügyi Eszperantó Szakcsoport elnöke **dr. Molnár**

Lajos a feleségével dr. Farkas Juliannával a MESZ képviselőjében, **Evva Margit** helytörténész Encsről, és a KEA (és egyben az Eszperantó Alapítvány) elnöke **Szilvási László** is.

2007. októberben az első miskolci eszperantó könyvkiállítás megnyitói Pásztor Lászlóné felkérésére **dr. Jáki Ferenc** és **dr. Legányi Marianna; a magyar kultúra lovagjai és a béke nagykövetei**.

Az év jelentős eseménye volt az október 17-i Eszperantó könyvek és kiadványok kiállítása a miskolci „Lévay József” Református Gimnáziumban. A kiállítást a Dr. Jáki Ferenc és dr. Legányi Marianna nyitotta meg, akik a „Kultúra lovagjai és a béke nagykövetei” megtisztelő cím birtokosai. A kiállítást 57 fő tekintette meg, de a megnyitó utáni héten még többen voltak kíváncsiak a tárlókban elhelyezett kiállítási anyagra.

Lengyel vendég Miskolcon

Az Eszperantó nyelvű könyv és nyomtatványkiállítás 2007. október 17-i megnyitóját követő napon a Lengyel Eszperantó Szövetség volt elnöke **Stanislaw Mandrak** úr vetített képes előadást tartott a Lengyel Eszperantó Szövetségről, az eszperantó nyelv direkt-módon (Cseh módszer szerinti) oktatásáról és az egészséges életéről. Az előadáson az összes miskolci eszperantista (15 fő) részt vett, és jöttek még Busai Mária tanárnő nyelvtanfolyamának résztvevői közül is, így 29 fő volt kíváncsi a lengyel vendégre a Lévay József Gimnázium Kollégiumának dísztermében. Stanislav Mandrak úrral a Pásztor házaspár ismertette meg Miskolcot és környékének történelmi és természeti értékeit.

Folyamodvány benyújtása köztér elnevezésre

2007. évhez fűződik még a miskolci Önkormányzati testülethez benyújtott folyamodvány, melyben Pásztor Lászlóné kérte a testületet, állítson köztéri emléket dr. Győry Nagy Lajosnak, Területi Eszperantó Bizottságunk elnökének a kulturális munkája, a 95. évvel ezelőtt általa elkezdett eszperantó nyelvoktatás megkezdésének emlékére, kulturális tevékenysége elismerésére.

2007-ben Miskolcon az iskolák közül csak a Komlós-tetői Általános Iskolában folyik az eszperantó oktatása Fedor Istvánné által. Ő felnőtteket is oktat eszperantó nyelvre. 2007. januártól Ő az egyik revizora a Baráti Kör Nordhungaria Informo c. újságjának.

Ugyancsak felnőtteket tanít eszperantó nyelvre Busai Mária is, aki a Szirmabesenyői általános iskola volt tanárnője. BAZ megyének sajnos, minden iskolájában megszűnt az eszperantó nyelv oktatása. Részben a rendszerváltás, részben az érdektelenség, részben a tanárok kiöregedése és elhalálása következtében. Felnőtt oktatást végez még Miskolcon dr. Halász József is.

2007. évben megvált az újság revíziójától dr. Dudich Endre és dr. Ferenczy Imre: egészségi állapotuk változására és elfoglaltságra hivatkozva. Helyettük Cziboly József és időnként dr. Wacha Balázs revidiált Fedor Istvánnén kívül.

2007. decemberben az eszperantó emléktábla és a Zámenhof tábla koszorúzása történt meg a nyelv megszületésének 120 éves évfordulója tiszteletére.

A „Király Lajos” Eszperantó – Baráti Kör 2008. évi tevékenysége

2008. január 2-án a miskolci Pásztor-házaspár és Teo Andreas a kassai /Kosice/ Eszperantó mozgalom képviselője köszöntötték az újévet és kívántak a két ország és a világ eszperantó mozgalmának sok sikert.

2008. február 20-án Baksa József MESZ elnök és Dudás József a Király Lajos EBK tagja, egy kerekasztal beszélgetést szervezett az egyik miskolci kávézóban. Ott a Baráti Kör tagságának a felével új MESZ csoport alakulásáról volt szó a MESZ Miskolci Csoportja néven. Vezetője Dudás József.

Tevékenységükről hírünk nincs, de annak tagjai Dudás József kivételével a „Király Lajos” Eszperantó Baráti Kör rendezvényein részt vesznek.

A Király Lajos EBK munkáját 37 olyan eszperantista is segíti, akik máshol tagok. Így vált az EBK Nemzetközi Baráti Körre.

Ötven fős lengyel kiránduló csoport Északmagyarországon – Magyar-lengyel eszperantisták párbeszéde az egyetemes kultúráról. 2008. április 4-6

2008. április 4-5-6-án – mivel Eszperantó-Baráti Körünknek sikerült külföldi kapcsolatokat is kiépíteni – így került sor egy 50 fős lengyel (28 eszperantista és 23 nem eszperantistából álló) vegyes csoport vendégül látására, akik Abaújszántóval, Encssel, Miskolccal és környékével ismerkedtek meg. A csoportnak a miskolci Lévay József Református Gimnázium Kollégiuma adott szállást, annak dísztermében történt a fogadása a miskolci Önkormányzat Kulturális Osztályának vezetője **Ádám Ibolya** asszony által, amikor a tolmács szerepét dr. Dudich Endre vállalta magára. A lengyel csoport részéről a lodzi Önkormányzat munkatársa és a lodzi egyetem egyik tanára köszöntötte lengyelül Miskolc város Önkormányzatát jelezve, hogy szeretnének vele és a Miskolci Egyetemmel kulturális kapcsolatot létesíteni. Sajnos a miskolci Egyetem nem vette komolyan a rendezvény-szervezők meghívását és nem jelentek meg az eseményen, mint ahogyan a miskolci Rádió és TV képviselői sem.

A lengyel csoport vezetője **Halina Komár** asszony volt, a Lengyel Eszperantó Szövetség 2007-ben megválasztott új elnöke. A találkozó baráti hangulatban zajlott, a vendégek meg voltak elégedve a szervezéssel, melynek során az Avasi Református műemlék-templomban lengyel nyelven ökumenikus istentisztelet történt, majd vasárnap reggel a Minorita templomban szintén.

Ajándékba eszperantó nyelvű képeslapok, prospektusok Miskolcra, hímezett könyvborítók

A vendégek eszperantó feliratú képeslapokat, eszperantó és lengyel nyelvű prospektusokat, számítógéppel sokszorosított eszperantó nyelvű ismertetőket kaptak Miskolc és Abaújszántó látványosságairól a miskolci Önkormányzattól ajándékba adott Miskolc feliratú reklám szatyorbán. A számítógépes szövegek készítését Pásztor Lászlóné. Pásztor László és dr. Dudich Endre vállalta ezek kinyomtatását és a helyszínre szállítását. A Lengyel Eszperantó Egyesület vezetősége és a magas rangú többi lengyel-magyar vendég még kapott egy-egy, Pásztor Lászlóné által hímezett és gyöngyökkel díszített könyvborítót, a többi résztvevő az említett ajándékokon kívül kapott még eszperantó csillagos könyvjelzőt és egy-egy tollat is.

A találkozó nagyon jó propaganda volt az Eszperantó számára a nem eszperantisták előtt.

A vendéglátás megszervezéséhez magas szintű szakmai tanácsokat és nyelvi segítséget nyújtott **dr. Dudich Endre** az UEA tiszteletbeli tagja, a MESZ tiszteletbeli elnöke.

A nem eszperantista lengyeleket lengyelül **dr. Nanovszky György** úr, a Magyarországi Eszperantó Szövetség másik tiszteletbeli elnöke köszöntötte. Ennek a nagy sikerű találkozásnak a híre az UEA lapjában az ESPERANTO-ban is megjelent, Halina Komar elnök asszony tollából. Sajnos a miskolci eszperantisták eljöttek ugyan fogadni a lengyel csoportot, de a lengyel nyelvű köszöntések miatt érdektelenné vált számukra az esemény és egyenként hazamentek nem maradtak ott az esemény végéig.

Tata, Vasutas Eszperantisták Nemzetközi Baráti Találkozója Tatán

2008. június 27-28-29-én a Pásztor házaspár részt vett Tatán a magyar Vasutas Eszperantó Szövetség által szervezett baráti találkozón. A szervezőket dicséri, hogy az elhelyezés kitűnő volt. A városban akkor zajlott a Víz-Zene-Virág Fesztivál. Voltak cseh, lengyel, szlovák és osztrák vendégek. A város kisvonata a „Dottó” a rendelkezésünkre állt. Horváth Sándor volt a kisvonaton az eszperantó nyelvű idegen vezető kiváló nyelvtudásával is megörvendeztetve a kirándulókat. A kirándulás bábolnai programján az ifjú eszperantista Dr. Bacsárdi József ismertette a látnivalókat eszperantó nyelven. Megnéztük Bábolnán a méntelepét, az arborétumot, állatkertet és a kocszi múzeumot. Volt borkóstoló és bortoló is. A szálláshelyen eszperantó zászló hívta fel a figyelmet az Eszperantó rendezvényre.

MESZ rendezvény Szolnokon

2008. július 7-8-9-én a Pásztor házaspár részt vett Szolnokon az IRIS rendezvényein.

Kellemes meglepetés volt, hogy a résztvevők csak eszperantó nyelven beszéltek. Senki nem használta a nemzeti nyelvünket. A találkozó egyik fénypontja volt az eszperantó tanfolyam kezdők számára, amely a Cseh-metódus szerint történt. A tanfolyam vezetője Stanislaw Mandrak úr volt, a Lengyel Eszperantó Szövetség előző elnöke. Nagyon szívesen, érdekesen tud tanítani, született pedagógus. Őt látta vendégül a baráti körünk 2007. októberében.

Szolnokon érdekes volt a képzőművészek kiállítása, ahol megcsodálhattuk a Zámenhofról készített portréfestményt. A találkozó baráti hangulatú volt.

Eszperantó Kongresszus Lengyelországban Lodzban

2008. augusztus 20-21-22-23-án részt vettünk a Lengyel Eszperantó Szövetség 100. évfordulója alkalmából rendezett kongresszuson Łodzban A rendezők gazdag programot állítottak össze a vendégek számára.

A megnyitó és az Eszperantó himnusz után előadás hangzott el a lengyel Eszperantó mozgalomról és a 2009. évi Byalisztok-i Eszperantó kongresszus szervezéséről. A kultúrprogramban J. Tuwim lengyel költő versei hangzottak el, majd az ECHÓ kórus műsora következett.

Látogatás történt a zsidó temetőben és a zsinagógában, mivel a város múltjában sok emlék fűződik a zsidók által történt iparosításhoz, később pedig a holokauszthoz.

A magunkkal vitt miskolci eszperantó zászlót a főszervező Robert Kaminszki úr vitte elől, s csoport követte őt. Város nézés közben megtekintettük az Edward Herbst palotát, majd a

Lodwik Geyer gyárat, amely most textilipari múzeum. Este hallhattuk Féliks Galecki koncertjét zongorakísérettel.

Utána a BI-BÁ-BO kabaré együttes következett.

Megtekintettük a Poznanszki palotát és a Manufaktúrát, ahol eszperantó információs standdal találkoztunk.

Eszperantó nyelvű mise zajlott az egyik łodzi romai katolikus templomban, mely után látogatást tettünk a helyi ortodox templomban is. Este élveztük Zúza Kornicka énekszámait gitárkísérettel. Különleges volt a híres francia gitárművész JOMO alakítása, aki egyedül oly különlegesen művészi ének és gitár produkciót nyújtott, hogy a hallgatóság is táncra perdült.

Dr. Koutny Iona igen részletesen beszámolt a poznani egyetemen folyó Eszperantó nyelv oktatásról és ottani nyelvészeti munkájáról.

Nagyra értékeljük, hogy meghívottakként együtt örülhettünk a lengyelekkel a 100. éves jubileumi kongresszuson.

II. Eszperantó nyelvű könyv- és nyomtatvány-kiállítás Miskolcon a II. Rákóczi Ferenc Megyei Könyvtárban 2008. szeptember 17-től

Propaganda az Eszperantó tanulása érdekében

Kiállítás megnyitó – TV interjú

2008. szeptember 17-én az Egyetemes Eszperantó Szövetség 100., a miskolci Eszperanto mozgalom 95., és az abaujszántói Kalocsay-emlékszoba 25 évfordulója alkalmából kiállítást rendeztünk a miskolci „II. Rákóczi Ferenc” Megyei Könyvtárban. A kiállítást megnyitotta Dr. Nanovfszky György, a Magyarországi Eszperantó Egyesület tiszteletbeli elnöke.

A miskolci városi televízió interjút készített dr. Nanovfszky Györggyel és Pásztorné Adrival (a kiállítás szervezőjével), melyet még aznap adásba tettek a közönség számára. A kiállításhoz anyagot biztosított Gados László, az Országos Idegennyelvű Könyvtár, Jósvai Jenő és a Pásztor házaspár. E kiállítással méltóképpen megemlékeztünk a hármas évfordulóról.

A kiállításon résztvettek Budapestről Dr. Máthé Árpád a Kalocsay Társaság elnöke, Böde Józsefné az OIK képviselője, Ózdról Gulyás József, Encsről Evva Margit a miskolciakon kívül.

Köztér elnevezés dr. Győry Nagy Lajosról

Az év nyarán kellemes meglepetéssé vált, hogy kérésünkre a Miskolc városi Önkormányzat elfogadta Pásztor Lászlóné 2007. évi felterjesztését, miszerint legyen egy lépcsősor elnevezve Miskolcon Dr. Győry Nagy Lajosról, az Avas hegyi Református templomi harangtorony zenélő órajátékának készítőjéről és egyben az első miskolci eszperantó nyelvtanfolyam elindítójáról. Így az Avas-hegyi Református temető – ahol nyugszik Dr. Győry Nagy Lajos – kapujánál lévő lépcsősor lett elnevezve róla, aki a miskolci, és a megyei eszperantó mozgalom vezetője volt 1960-tól haláláig, 1980-ig.

Táallyán

2008. szeptember 20-án népdalos találkozó volt Táallyán, ahol részt vettek Sellye, Zalakomár, Pálháza, Sajóvamos, Nyírlugos és Érpatak kórusai. Itt tapasztaltuk, hogy e találkózón is igen nagy az összetartó erő. Ennek minden társaság számára jó példának kell lennie, mert eredményt elérni csak összefogással és önzetlen munkával lehet. Pásztor Lászlóné a dalos találkózóról az EBK újságjában megemlékezett.

Abaujszántói Szüreti Napok, és az eszperantista vendég Nagyváradról

2008. szeptember 27-én az Abaujszántói Szüreti Napok program-sorozaton belül került sor a Kalocsay-emlékszoba 25. évfordulójának megünneplésére. A polgármesteri köszöntő után Pásztor Lászlóné üdvözölte a megjelenteket, majd Eszényi József, a MESZ alelnöke következett.

Ezután Nagy István népdalénekes Petőfi Sándor magyar költőnek azt a két versét énekelte magyarul, melyeket még Dr. Kalocsay Kálmán fordított eszperantó nyelvre. Aztán örülhetünk Petőfi Sándor Szeptember végén c. versének eszperantó nyelvű tolmácsolásában Asztalos Dániel fiatal nyíregyházi eszperantista részéről. Kalocsay Kálmán mellszobornál Széphalmi Ildikó abaujszántói tanítónő négy tanítványa elszavalta Dr. Kalocsay Kálmán két verses meséjét eszperantó nyelven, igen kitűnő előadásmódban.

Meglátszott a tanárnő sok munkája a gyermekek megjelenését és előadásmódját illetően.

Bemutatójuk mindenképpen nagyszerű, dicséretes volt.

Az esemény minden résztvevője ajándékot kapott, Pásztor Lászlóné által filcből készített rátétes terítőcskéket, a gyerekek filcből kialakított, ruhára kapcsolható virág díszeket.

Jelen volt az ünnepségen **Makay Attila úr** Nagyváradról, aki a Kalocsay közben mondta el gondolatait, majd Mihail Eminescu román költő versét szavalta dr. Kalocsay Kálmán fordítása szerint.

A temetőben **Dr. Kalocsay Kálmán** anyjának sírjánál **Pásztor Lászlóné** mondta el a Miatyánk c. ima modern változatát **dr. Dudich Endre** professzor úr eszperantó nyelvű fordításában.

Ezúton is megköszönjük a rendezvényeink sikeréhez hozzájárulók sok munkáját és lelkesedését. Továbbiakhoz is sok szép sikert kívánunk nekik.

A könyvkiállításunkról és az abaujszántói rendezvényről az oroszországi eszperantista folyóirat – La Ondo de Esperanto – és a romániai eszperantisták lapja is megemlékezett.

A 2005-2008-as években az újrakezdés óta folyamatosan tanítják az Eszperantó nemzetközi nyelvet Miskolcon: Busai Mária, Fedor Istvánné, Kövér László, Smetankó Lászlóné és Dr. Halász József. Tanítványaikkal együtt a Király Lajos Eszperantó-Baráti Kör rendezvényein részt vettek.

2008-ban Orosz János és Dudás József a Király Lajos Eszperantó-Baráti Körből kiváltak. Közlésük szerint „azért, mert a kör tevékenységében nem találták meg a nekik megfelelő területet.” Ekkor vált ki Parkánszkiné Gerő Zsuzsa is, aki később kérte, hogy újra tag lehessen, mivel „a Dudás József által vezetendő csoport – amelyhez csatlakozni kívánt korábban – nem működött.”

A miskolci eszperantó-mozgalom története 2009-ben

Dr. Kalocsay Kálmán Társaság ülésén

2009. február 28-án a Pásztor házaspár részt vett a Dr. Kalocsay Kálmán Baráti Társaság ülésén Budapesten. A társaságnak 31 hazai és 17 külföldi tagja van. Sajnos csak 9 fő vett részt az ülésen. Csiszár Ada halála miatt Dr. Máthé Árpád lett ideiglenesen megválasztva elnöknek, aki korábban a társaság titkára volt. Szilvási László javasolt látogatásokat a Vrangel-kriptához Máriabesnyőre kegyeleti és gondozási céllal. Pásztor Lászlóné hívta fel a jelenlévők figyelmét, hogy a kriptát sírrablók kirabolhatják, mivel annak kapuján feszítési nyom látható. Pásztor László javasolt a kripta körül növények telepítését. A Kalocsay-Társaság 1991. nov. 30-án alakult a kiváló orvos és eszperantista tiszteletére. Szilvási László biztosította a Társaság összejöveteli helyét, a KEA eszperantó-tanfolyami helyiségeiben. Csiszár Ada 2008. évi halála után a társaság minden vagyonát zárolták és még azokat nem kapták vissza. A társaság tagjai elhatározták, hogy pénzügyekkel nem foglalkoznak, inkább igyekeznek teljesíteni a társaság irodalmi céljait.

Eger, emléktábla avatás az „első magyar eszperantista” emlékére

2009. március 13-án az egri „Bartakovics Béla” Közösségi Házban történt meg a kolozsvári Dr. Bálint Gábor, kolozsvári egyetemi tanár emléktáblájának ünnepélyes felavatása. Az ünnepséget az egri Kulturális és Művészeti Központ és az egri „Verda stelo” Eszperantó Klub szervezte. Dr. Bálint Gábor volt az első magyar eszperantista. Avató beszédet mondott Eszényi József, a MESZ elnökségi tagja. Az emléktáblát készítette Nagy Robert. A márványtáblán van vésve Dr. Bálint Gábor portréja és neve, valamint a következő szöveg: „Az első magyar eszperantista.”

Sírgondozás és további tervek

2009. április 25-én a Pásztor házaspár tavaszi munkát végzett a miskolci Avas hegyi Református temetőben a Dr. Győry Nagy-kriptánál. Fenyőfát ültettek és eltávolították a száraz avart. Ugyanazon a napon a miskolci „Lévay József” Református Gimnázium igazgatója, Ábrám Tibor bejelentette, hogy a gimnázium emléktáblát csináltat két egykori diákja Dr. Győry Nagy Lajos és Dr. Kalocsay Kálmán tiszteletére a gimnázium aulájában. Ennek költségeihez Adri Pásztor 20 ezer-forinttal járult hozzá, adója egy százalékát átutaltatva az Iskolához.

Április 29-én ózdi eszperantista, Gulyás József látogatta meg baráti körünket klubtermében /3530. Miskolc, Arany J. utca 35. 4/2/ Beszélgetés közben elmondta, hogy Ózdon klubélet már nem létezik, habár a rendszerváltás előtt az nagyon élénk volt. Ő érdeklődve olvassa az Északmagyarországi Hír című újságunkat.

Franciaországi kirándulás. Utazás Byalistokba a 94. Eszperantó Világkongresszusra

Június 30 és július 13 között a Pásztor házaspár Franciaországban tett látogatást Pásztor László unokahúgánál, aki korábban a temesvári főiskolán tanult eszperantót, Ignat Bociort tanár úrnál.

2009. július 25 és augusztus 1 között rendezték meg a 94. jubileumi Egyetemes Eszperantó Kongresszust a lengyelországi **Byalistokban**, a nyelv megalkotójának szülőhelyén. Magyar-

országról 28-an vettek részt, köztük a Pásztor házaspár is. Pásztorék megjelentek az újságírók összejövetelén is, ahol Pásztorné az Eszperantista Újságírók Világszövetségének tagja lett. Ezt a kongresszust az Eszperantó alkotójának, L.L. Záménhofnak 150. születésnapja alkalmából rendezték. A kongresszuson sok előadás, koncert, színházi előadás, film és báb-színházi bemutatók voltak. Felejthetetlen volt az Ádam Miczkiewicz regénye, a Pan Tadeusz, alapján készült film bemutatása. A filmet Andrzej Vajda rendezte és az eszperantó szöveget Roman Dobrzynski az UEA egyik korábbi elnöke írta hozzá.

Dr. Szerdahelyi István és dr. Koutny Ilona

2009. augusztus 30-án történt Budapesten a Szerdahelyi családtagok jelenlétében emlékülés prof. Dr. Szerdahelyi István emlékére. Az ülést Dr. Koutny Ilona vezette, aki Szerdahelyi István tanítványa volt és eszperantót tanított az ELTE-n. Ő Poznanban él és ott a Miczkiewicz egyetemen tanít eszperantót. Dr. Koutny Ilona bemutatta dr. Szerdahelyi István munkásságát és ismertette az „Abunda fonto” c. emlékkönyvet. Szerdahelyi egyik fia Japánban él és magával hozta a Japánban tanuló eszperantista gyerekeket, akik az ő tanítványai. Szerdahelyi tankönyveit ma is használják az eszperantó tanfolyamokon. Az ünnepet a MESZ Dr. Szerdahelyi István születésének 85. évfordulója alkalmából rendezte.

A Magyar Nyelv Múzeuma Széphalmon, kapcsolatfelvétel, koszorú elhelyezés Kazinczy Ferenc sírján

Szeptemberben a Pásztor házaspár Széphalmon tett látogatást, ahol megtekintették a Kazinczy Ferenc mauzóleumot, ahol a nagy magyar nyelvújító mellszobránál koszorút helyeztek el. Ugyancsak koszorút helyeztek el Török Zsófia, Kazinczy Ferenc felesége szobránál, valamint Kazinczy Ferenc sírjánál. Kapcsolatba léptünk az intézmény igazgatójával, írtunk az internetes újságban az intézményről és törekvéseiről. Eszperantista kulturális munkánkhoz profiluknak megfelelő nyelvi támogatást ígértek.

Kalocsay Kálmánról megemlékezések Abaújszántón és Máriabesnyőn

118 évvel ezelőtt született és 33 évvel ezelőtt halt meg Dr. Kalocsay Kálmán. Az évfordulók alkalmából a Pásztor házaspár októberben Abaújszántón a Kalocsay emlékhelyeknél és Máriabesnyőn a Vrangel kriptánál koszorút helyeztek el. A kriptá körül eltávolították a száraz avart, elé pedig növényeket ültettek. Mindkét helyen meggyújtották az emlékezés gyertyáit.

Comenius projekt ünnepe a miskolci Komlós-tetői Általános Iskolában Ludas Matyival

Október 18-án a „Comenius-terv” keretén belül a Miskolc-Komlóstetői általános iskola vendégül látta a német herzberzbergi iskola és egy angol iskola eszperantista gyerekeit. 2008-ban a magyar és német gyerekek vendégszerepeltek Angliában, 2010-ben pedig a német iskola látja majd vendégül a magyar és angol gyerekeket. Dr. Karresné igazgatónő és Fedorné Ilona gondoskodtak a gazdag programról. A magyar eszperantista gyerekek bemutatták Fazekas Mihály, magyar író Ludas Matyi c. mesejátékát. A bemutatók után közös tánc történt a vendégek, szülők és gyerekek részvételével. A rendezvényen 100 személy volt jelen. A Pásztor házaspár beszámolt az eseményről az Északmagyarországi Hír-ben.

Yumeiho gyógytornászok miskolci tanácskozása az Eszperantó munkanyelvvél

Október 24-én Yumeiho-ülés történt a „Király Lajos” Eszperantó Baráti Kör klubtermében. Az ülést Faragó Katalin vezette Hódmezővásárhelyről. Szó volt a gyógy-masszázsról, a Yumeiho szervezetről és az idei orvosi kongresszusról.

Szerencs – a Hegyaljai Alkotók Társaságától ígéret az Eszperantó népszerűsítésére

November 19-én a HAT és MAIT összejövetelére került sor Szerencsen a 2007-ben megnyitott városkapunál. Dr. Gaál Ernő díjakat adott át azoknak, akik alkotása kiemelkedő volt. Utána a szerencsi Bocskai István gimnázium tanulói irodalmi műsort mutattak be, akik kitűnő tudást tanúsítottak. Bemutatták a 2009. évi „Aranylő búzaszemek” című antológiát. A Pásztor házaspár is tagja lett a Hegyaljai Alkotók Társaságának (HAT). Ígéretet kaptunk a társaság elnökétől írásainknak magyar és eszperantó nyelven történő megjelentetésére antológiáinkban 2010-től.

Emléktábla koszorúzás Dr. Zamenhof születésének 150. évfordulóján

December 15-én történt a miskolci Zamenhof emléktáblánál a megemlékezés Zamenhof Lázár Lajos, az Eszperantó megalkotójának 150. éves születésnapja alkalmából. Pászterné Adri mondott ünnepi beszédet, méltatta dr. Zamenhof érdemeit. Utána a 9 fő jelenlévő koszorút helyezett el az emléktáblánál. Dr. Halász József, hogy melegítse a testeket és lelkeket, finom szilva-pálinkával kínálta az ünneplőket, mely a nagy hidegben jól esett. A hangulat családiasságát emelte, hogy az „Ora Duopo Kalocsay-Baghy” Eszperantó klubunk egykori elnöke: Batta Barnabás is megtisztelte ünnepségünket.” Családias hangulatú ünnepségünket a közelgő karácsony öröme is áthatotta. Kellemes év végi ünnepeket kívánva egymásnak azzal váltunk el, hogy jövőre ugyanígy találkozunk.

Egyyel kevesebben vagyunk

Szomorú esemény történt 2009. december 26-án. Batta Barnabás (1929-2009), a kiváló eszperantista eltávozott közülünk. BAZ megyei Eszperantó Megyebizottsági elnökeként végzett mozgalmi munkát 1978 és 1992 között. A dr. Győry Nagy Lajos által a városvezetésnél javasolt közterület elnevezést Dr. Kalocsay Kálmánról megsűrgette, majd az utca elnevezéskor az egyik ház falán létesített emléktáblát felavatta Miskolcon. Kirándulást szervezett az 1983. évi Eszperantó kongresszus alatt a mi régióink várainak megtekintésére és Abaújszántóra. Létrehozta Abaújszántón, a Dr. Kalocsay emlékhelyeket 1982, 1983, 1989-ben. Megszervezte Miskolcon az 1988. évi Észak-magyarországi Eszperantó Találkozót. Elkészítette a Zamenhof utcai vörös márvány emléktáblát Zamenhof emlékére.

A miskolci eszperantó mozgalom története 2010-ben

A 2009. december 26-án eltávozott Batta Barnabás tiszteletére a gyászszertartás a miskolci Szentpéteri-kapui temetőben zajlott 2010. január 3-án, amelyen Pásztorné Földi Adrienne mondott gyászbeszédet, megemlékezve az eltávozott pályautjáról és a kortársi eszperantó-nyelvterjesztő kulturális mozgalomban betöltött szerepéről. A gyászszertartáson a Pásztor házaspáron kívül résztvett eszperantisták között volt Soltész Zoltán Abaújszántóról, Busai Mária és Fázold Miklós, Dudás József Miskolcra, és Dr. Halász József vasutas eszperantista. Batta Barnabás emlékét örökké őrizzük! Béke poraira!

Pásztor Lászlóné

Búcsú Batta Barnabástól

Tisztelt itt megjelent gyászolók!

Mély lelki fájdalommal jöttünk el ide, hogy Batta Barnabástól elköszönjünk, aki földi útját befejezve most égi útjára tért rá.

Pásztor Lászlóné. az Egyetemes Eszperantó Szövetség tagja búcsúzik, most az eltávozottól eszperantista munkatársai, barátai, ismerősei nevében. Batta Barnabás 1929. augusztus 1-én indult el Mezőnyárádról. Abból a községből, melynek lakóiról azt tartották, hogy a sírig hűek isten-hitükhöz. Ilyen ember volt Barna is, aki szívós akarattal dolgozott céljai eléréséért. Nemes gondolkodásmóddal, nemes cselekedetekkel áldotta meg a teremtő.

A PIÉRT Vállalat részlegigazgatójaként ment nyugdíjba. Az eszperantó nyelvet dr. Győry Nagy Lajos ügyvéd úrtól, a rokonától tanulta meg 1978-ban, akit példaképének tekintett. Amikor Dr. Győry Nagy Lajos úr 1980-ban meghalt, Batta Barnabás vette át szerepét. Ő lett a BAZ megyei Eszperantó Területi Bizottság és a Rónai Sándor Művelődési Házban működő eszperantó szakkör elnöke, az eszperantó nyelvet beszélők kulturális és mozgalmi életének irányítója 1992-ig, amikor súlyosbodó szívbetege miatt volt kénytelen lemondani. Aelnöke volt a Kalocsay Társaságnak és sokat tett érte. Ő aki mindennap olvasgatta a dr. Győry Nagy Lajos úrtól kapott eszperantó nyelvű Szent Bibliát, sokat tett a 150 éve született Dr. Zamenhof Lajos nyelvért. Boldog volt, hogy kulturális szinten munkálkodhatott az emberek közötti békéért, a megértésért, barátságért, szeretetért. Mi mindnyájan ebből az együttműködők köréből váltunk egymás barátaivá. Batta Barnabás Miskolcon létrehozta a Dr. Kalocsay Kálmán utca-elnevezést. Annak az Abaújszántón született orvosprofesszornak állított ezzel emléket, akit az eszperantisták Kazinczyjának neveznek írói, költői és nyelv újítói munkássága miatt. Abaújszántón sok társával együtt létrehozta a Kalocsay Kálmán emlékszobát, utcácskát neveztetett el róla, emlékfát ültettek, és Kalocsay Kálmánnak mellszobrot emeltek. Batta Barnabás nevéhez fűződik még az 1988. évi nagy Észak-magyarországi Eszperantó Találkozó megszervezése is, mely a gazdag programjával Miskolcra, és hazánkra sok barátot, nagy elismertséget szerzett.

Batta Barnabást, mi mind bel- mind külföldi barátai, ismerősei, munkatársai nemes lelkű emberként, meleg szívű barátként ismertük, aki a szívünkbe beírta magát. Batta Barnabás kérését, hogy az eszperantó ügyét vigyük tovább, teljesíteni fogjuk, amíg az erőnk engedi, mert ezzel a nyelvvel foglalkozni érdemes. Reméljük, utánunk is mindig lesznek valakik, akik ezért a nemes célért továbbmunkálkodnak majd az ő példája alapján is. Batta Barnabást, barátunkat és eszmetársunkat nem felejtjük el, emléke a szívünkben tovább él.

Barna, Di-beno estu kun vi! Ripozu pace! Ni ne forgesos vin! / Barna, Isten áldása legyen veled! Nyugodj békében! Nem felejtünk!

Pásztor Lászlóné, az UEA tagja

2010. januárban újrán üdvözlő érkezett interneten **Barbara Pietrzak** asszonytól, az Egyetemes Eszperantó Szövetség általános titkárától.

Megismételt ígéret

Április 23-án a Hegyaljai Alkotók Társulása /HAT/ rendezte szokásos évi közgyűlését Szerencsen a Rákóczi vár kaszinójában. Mi, a Pásztor házaspár is tagként vettünk részt azon. **Dr. Gaál Ernő** elnök beszámolt az elmúlt évi munkáról. Sélley Attila ismertette a pénzügyi helyzetet. Leskó Imre beszámolt az ellenőrző munkáról. A Pásztor házaspár igent mondott arra, hogy el küldik a társaságnak prózai műveiket eszperantó nyelven is. A javaslatot a résztvevők örömmel fogadták. Mivel 2010. Széchényi év is, így az alkotók internetes társasága /MAIT/ pályázatot hirdetett „Megbecsült múlt” címmel. Ezután egy 89 éves alkotónő szavalt egy verset Radnóti Miklóstól. Bari Gábor a társaság alelnöke átadta a Pásztor házaspárnak saját versgyűjteményét „Verseken álmodó” címmel. A közgyűlésen 20 fő vett részt.

Dr. Jáki Ferenc, szeretett eszperantó-nyelvtanárunk eltávozott

Szomorú esemény történt 2010. március 26-án. Dr. Jáki Ferenc (1920-2010), nagyra becsült kedves eszperantó tanárunk, barátunk eltávozott közülünk. Középkorú magyar-latin tanár és bölcsész volt Budapesten. 1961-ben Baghy Gyula tanfolyamán sajátította el az eszperantó nyelvet. 1965-ben diplomázott eszperantó tanárként. Szerdahelyivel kezdeményezte az eszperantó tantárgyként tanulásra választásának törvényesítését a magyar iskolákban és általános vizsgabizottság felállítását, melynek tagja és elnöke volt sokáig. 1966-tól 1969-ig dolgozott, mint a Magyar Rádió Eszperantó adásainak fordítója és hangos olvasója. Többször volt a MESZ bizottsági és vezetőségi tagja. A MESZ tiszteletbeli tagja lett. 1999-ben az Egyetemes Eszperantó Szövetség választott tiszteletbeli tagja volt. „A Magyar Kultúra Lovagja” tiszteletbeli címet viselte. Több verset jelentetett meg eszperantóul és magyarul. Szobrászkodott, festett, faragott, fotózott. Tagja volt a Magyar Alkotók Internetes Társaságának, melynek antológiájában több verses gyűjteménye jelent meg. Ő nyitotta meg 2007. október 15-én az Eszperantó könyv és folyóirat-kiállítást, melyet a Pásztor házaspár rendezett a „Lévay József” Református Gimnáziumban Miskolcon. Búcsúztatása 2010. április 9-én történt Budapest-Érdfelsőn a római katolikus templomban. Hamvait a Csepel-szigetnél szórták a Dunába a családtagok jelenlétében. A búcsúztató ceremónián a magyar eszperantisták soraiban Pásztor László, az EBK tagja is jelen volt. Emlékét örökre megőrizzük! Nyugodjék békében!

Magyar eszperantisták látogatása Váradon. 100. éves az Eszperantó Nagyváradon

2010. május 7-8-9-én Nagyváradon Eszperantó kongresszus zajlott a nagyváradi Eszperantó klub 100. évfordulója alkalmából. Ez alkalomból a **Pásztor házaspár** is kapott meghívást és képviselte a „Király Lajos” Eszperantó Baráti Kört. **Könczöl Ernő** jelen volt Egerből, **Cségi Imre** pedig Debrecenből, **Várhelyiné Juhász Margit** Tokajból. A kongresszuson elnökölt dr. Budaházy István a nagyváradi klub volt elnöke. **Makkay Attila**, klubelnök végezte a szervezési feladatokat. Ő kísérte a Pásztor házaspárt is a szálláshelyre, a „Lórántffy Zsuzsanna” Református Vendégházba. Előadások voltak a romániai eszperantóról Aurora Bute és Nagy E. József részéről. Ők szerkesztik a negyedéves Eszperantó újságot /ES-TO/. A városi könyvtárban a szervezők bemutatták a kiállításukon az elmúlt évek dokumentumait. Részt vettünk városnézésen is. Láttuk az Állami Színházat, előtte Szigligeti Ede szobrával, sőt Eminescu és

Vulcan szobrát is. Utolsó nap a Szt. László várat tekintettük meg. Nagyvárad a Sebes Körös partján épült. A kongresszus családias hangulatú volt. Új barátokat szereztünk és találkoztunk régi ismerősökkel.

Miskolciak a 42. Országos Vasutas Baráti Eszperantó Találkozón Pécsen

2010. július 2-4-én történt a 42. Országos Vasutas Baráti Eszperantó Találkozó Pécsen. A Pásztor házaspár megjelent ezen a találkozón, képviselve a miskolci „Király Lajos” Eszperantó Baráti Kört. Sajnos Szabó Imre, a MESZ elnöke nem volt jelen, Ködmönne az ország eszperantista fődelegátusa üdvözölte a jelenlévőket a MESZ nevében. Pénteken Palkonyára volt kirándulás, majd közös vacsora és borkóstoló. Ugyanakkor városnézés volt Pécsen /Bazilika, Mauzóleum, Ó keresztény sírkamrák/. Eszperantó nyelvű szentmise volt a Ghazi Kaszim-mecsetben. Délután koszorúzás történt az Eszperantó parkban, ahol a jelenlévők megkoszorúzták Dr. Bácskay István a magyar vasutas eszperantisták egykori elnökének emléktábláját. Másokkal egyidejűleg **Pásztor László** is koszorúzott, ő a miskolci „Király Lajos” Eszperantó Baráti Kör nevében. A koszorúzás után munkaülés volt, amelyen kötetlen disputa zajlott az Eszperantó mozgalomról. Diplomát adtak azoknak, akik támogatták az emléktábla elkészítését. Mi a Pásztor házaspár is kaptunk. Vasárnap újból városnézés történt. /Jakováli Hasszán-mecset, Posta Palota, Munkácsy-trilógia./ Az esetről az NHI is jelentetett meg megemlékezést ESPERANTO című folyóiraton kívül.

Nemzetközi Orvos Egészségügyi Eszperantó-Kongresszuson

2010. július 3-8-án történt a 17. Nemzetközi Orvosi Eszperantó Kongresszus Hódmezővásárhelyen és Szegeden. **Faragó Kata** hívta meg a Pásztor házaspárt a kongresszuson való részvételre. Tudományos előadások voltak a daganatok elleni terápiákról, az orvosi szociális gondozásról és a gyógyító eljárásokról. Kiállítás volt Maria Kálvai Sente Varga festőművész festményeiből és a Garai kerámiákból. Yumeiho bemutató volt a jóga terápiáról, természetes gyógymódokról, Előadások történtek a gyógyszerkutatási eredményekről, a fizioterápiáról és az érrendszeri betegségek gyógyításáról, és a terápiás gyógymódokról. Később városnézés történt Szegeden. Láttuk a Yumeiho szekció gyakorlatok bemutatóját és a vizsgát is. Meghallgattuk Georgo Handzlik színházi bemutatóját. Kirándultunk Ópusztaszerre. A programok változatosak és tartalom gazdagok voltak.

Megemlékezés eszperantista halottainkról Abaújszántón, Máriabesnyőn és Miskolcon

A Pásztor házaspár 2010. október 6-án kegyeleti látogatást tett a Kalocsay emlékhelyeken Abaújszántón. Átadtak Burkusné Széphalmi Ilonának, a Művelődési Ház igazgatónőjének egy Kalocsay domborművet és néhány eszperantó újságot Batta Barnabás eszperantista hagyatéki anyagából. Pásztorék és Burkusné Széphalmi Imola koszrút helyeztek el a Kalocsay szobornál, és a Kalocsay közben az emléktáblánál, valamint Kalocsay Kálmán édesanyja sírjánál. Mindhárom helyen mécseszt gyűjtöttek az emlékezés jeleként.

A Pásztor házaspár 2010. október 10-én kegyeleti látogatást tett a temetőben Máriabesnyőn a Vrangal kriptánál, dr. Kalocsay Kálmán nyughelyén. Elvégezték az őszi takarítást a kripta körül, majd koszorút helyeztek el az emléktábla alatt. Utána mécseszt gyűjtöttek, emlékezve a géniusz eszperantistára.

2010. október 17-én a Pásztor házaspár őszi takarítást végzett a Győry Nagy kripta körül, is elhelyezték a „Király Lajos” Eszperantó Baráti Kör koszorúját és mécseszt gyűjtöttek az

Eszperantó Megyei Bizottság 30. éve eltávozott elnöke emlékére, aki sokat tett annak érdekében, hogy az eszperantó nyelv elfogadott és tanított legyen BAZ megye elemi és középiskoláiban.

Könyvbemutató Szerencsen – Antológiában eszperantó nyelven is megjelent novella

2010. november 18-án a Király Lajos EBK tagjai könyvbemutatón vettek részt Szerencsen. A HAT-MAIT antológiában most eszperantó nyelven is jelent meg egy elbeszélés. Az elbeszélés szerzője Pásztorné Földi Adri. A Mű címe: Macska öröm, macska bú / Kata ĝojo, kata malgajeco. A „Megbecsült Múlt” c. Antológia bemutatóján Bartek Anna a MESZ Kulturális Bizottságának elnöke is megjelent a MESZ képviselőjeként.

Így írt erről ő maga:

„A megbecsült múlt” című antológia bemutatója

Nagyon kedves meghívásnak tettem eleget 2010. nov. 18-án. Szerencsen a Vár Lovagtermében volt „A Megbecsült múlt” című antológia bemutatója. A megnyitó beszédet dr. Gaál Imre az Alkotó Kör elnöke mondta el. Ezt követően dr. Gaál Imre felkért, hogy köszöntsem a jelenlévőket, melyet a MESZ elnöksége nevében meg is tettem. Az én köszöntőm után Szerencs város polgármestere mondott ünnepi beszédet. Ezt követően a helyi gimnázium tanulói mutattak be részleteket a könyvből szavalva, felolvasva novellákat, s néhány dalt adtak elő nagyon nagy sikerrel. Az antológiában megjelent eszperantó és magyar nyelven egy műve Pásztorné Adriennek. Nagyon sok új író és költő ismerősöm lett, akik a későbbiekben barátaim lehetnek.”

A miskolci Eszperantó mozgalom története 2011-ben

Irodalmi siker

Már a dániai, Koppenhágai Egyetemes Eszperanto Kongresszus ideje alatt megtudtuk, hogy Pásztor Lászlóné Földi Adrienne, a „Király Lajos” Eszperantó Baráti Kör tagja dicsérő oklevelet kapott az Egyetemes Eszperantó Szövetség Szépművészeti pályázatára elküldött pályázatáért esszé kategóriában. A pályázat címe: „A Klímaváltozás globális kihívásai.”

Április 30 és május 7 között történt a 32. lengyelországi Kongresszus Novy-Sacz-ban. Egészségügyi problémák miatt sajnos csak prospektusok alapján számolhattunk be az eseményekről. Az okok között szerepelt a nem megfelelő vasúti és autóbusz közlekedés, és saját kocsival sem rendelkezünk. A beszámolót ld. az Északmagyarországi Hír című internetes újságban.

Régi – új tagunk. Koszorúzás Baghy Gyula sírjánál. Kassai látogatás

2011. május 21-én MESZ-közgyűlésen vett részt Pásztor László és felesége. Szó volt sok problémáról, pl. arról, hogy a MESZ még mindig nem rendezte Szilvási László felé a tartozását az átvett könyvekért. Arról is szó volt, hogy Dudás József meg akarta szüntetni a „Király Lajos” Baráti Eszperantó Kört, mert néhány tagjával saját csoportot akart alapítani. **Parkánszkiné** újból az Eszperantó Baráti Kör tagja, mivel az új csoport nem kezdte meg működését. Ugyanezen a napon a Pásztor házaspár koszorút helyezett el Baghy Gyula sírján 120. születésnapja alkalmából.

2011. júliusban városlátogatások történtek. Gyönyösen meglátogattuk az Orczy-kastélyt az angol parkban, ahol a múzeumban láttuk a növény- és állatvilág kiállítását és a geológiai kiállítást. Hatvanban egy képkiallítást tekintettük meg, Nyíregyházán pedig az állatkertet. A három városban városnéző sétákat tettünk. A látottakat megírtuk az EBK lapjában.

2011. augusztusban Kassára látogatott az Északmagyarországi Hír/Norhungaria Informo internetes újság szerkesztő párosa, ahol **Teo Andreas** eszmetársunk és felesége volt idegenvezetőnk. Megtekintettük a kassai Rodostó-emplékházat, ahol II. Rákóczi Ferenc emlékeit, emléktárgyait néztük végig. A városban továbbá megnéztük a börtönmúzeumot, valamint a távközlési múzeumot.

120. éve született dr. Kalocsay Kálmán!

Október 6-án Abaújszántón szívet melengető megemlékezés történt Dr. Kalocsay Kálmán 120. születésnapja alkalmából, ahol részt vett 60 fő, azonkívül többen üzenetet küldve üdvözölték az ünnepet és a jelenlévőket. Eszperantóul magyar népdalokat énekelt Anjo Amika (Barteágok Istvánné Anna), tárogatózott Ringer István, magyar nótákat énekelt Nagy István. Megemlékeztünk Panda Jolánról, Dr. Kalocsay Kálmán édesanyjáról, aki agylob miatt halt meg nem sokkal fia születése után.

Az ünnepi szónokok: **Madár György** polgármester úr után **Pásztor Lászlóné, Szabó Imre** és **dr. Wacha Balázs** voltak. Abaújszántó új eszperantó városprospektussal kedveskedett a vendégeknek, majd az esemény az Önkormányzattól kapott ebéddel zárult.

Az eseményről megemlékezett az UEA orgánuma az ESPERANTO című folyóirat, Pásztorné Adrienne Tollából. Az ünnep leírása megjelent Pásztorné Földi Adrienne: Danco de Feinoj (Tündérek Tánca) című könyvében is.

A Zöld Nyíl projekt és az Eszperantó tér

Egész 2011. évben zajlott a miskolci villamos pálya felújítása. Az útburkolat, a villamos sínek, valamint a villamos vezetékek cseréje miatt a régi villanyoszlopokat is eltávolították, újakra cserélték. A régi villanyoszlopokkal együtt azonban a Szent Anna téren az Eszperantó-park felé mutató köztéri névtáblákat is eltávolították, az új villanyoszlopokra már nem kerültek vissza. Ezt észrevéve Pásztor Lászlóné kérvényezte 2011. októberében a táblák újra felszerelését. Kérelmeit benyújtotta a Városgazdálkodási KHT-hez, a Miskolci Önkormányzathoz, és a Zöld Nyíl projektet indító Miskolci Közlekedési ZRT-hez, mely vizsgálatot indított az eltűnt táblák miatt. Végül a Miskolci Közlekedési ZRT a Miskolci Városgazdálkodási KHT-vel elkészítette a táblákat és azokat fel is szerelték. Sikertelenül tehát megőrizni az Eszperantó-park köztéri tábláit, mivel Pásztor Lászlóné buzdítására az Önkormányzat számonkérte a táblák visszahelyezését.

35. Magyarországi Eszperanto Kongresszus Szolnokon

2011. november 3-6.-án volt a 35. Magyarországi Eszperanto Kongresszus Szolnokon. **Eszényi József** méltatta Dr. Kalocsay Kálmán és Baghy Gyula érdemeit, Mendelné és Nemes Anikó bemutatották a budapesti Idegennyelvű Könyvtárat. Meghallgattuk **Dr. Dudich Endre** geológiai előadását. A tatai eszperantisták bemutatották festményeiket. Városnézés és könyvvásár is volt.

December 15-én emlék ünnepség zajlott Zámenhof Lázár Lajos születésének 152. évfordulója alkalmából. A miskolci Zámenhof utcai emléktáblánál koszorút helyeztünk el.

A Miskolci Eszperantó Mozgalom története 2012-ben

A „Király Lajos” Eszperantó Baráti Kör állandó összejöveteli helyei vasárnaponként 15-17 órakor: 3526. Miskolc, Eperjesi u. 5. Szépkorúak háza, az internetes újság szerkesztésének a helye: a Pásztor házaspár lakása: 3530. Miskolc, Arany J. utca 35. 4/2.

2012. április 29-ig vasárnaponként folyamatosan olvastuk Molnár Ferenc: Pál utcai fiúk c. regényének, eszperantó nyelvű fordítását. Az év elején csatlakozott Baráti körünkhöz a Pipoly házaspár, akik nem régen fejezték be az Eszperantó tanfolyamot és nagyon örültek, hogy gyakorolhatják ezt a nemzetközi nyelvet. Király Ildikó is ritkán részt vesz ezeken az összejöveteleken. **Fedor Istvánné tanárnő** nagyon ritkán vesz részt összejöveteleinken munkahelyi és családi elfoglaltságaira hivatkozva. Ezért a Baráti Kör tagjai, és a megye más eszperantistái között csak igen laza kapcsolat áll fenn. De a telefonos és az internetes összeköttetés jól működik mind a megye eszperantistái, mind az Országos Eszperantó Szövetséggel és az UEA-val, ezért ezeket szervezőskor Pásztorné Földi Adrienne összekötő-szervező, jól tudja hasznosítani.

Természetesen az internetes újságok szerkesztése folyamatos. Mind eszperantista kapcsolataink, mind lapunk nem eszperantista segítői olvassák a megfelelő szövegű anyagokat.

2012. márciusban megjelent **Pásztor Lászlóné: Földi Adrienne** első magyar nyelvű elbeszélés kötete, melynek címe: „Tündérek tánca.” Huszonhét elbeszélést tartalmaz. 50 példányban jelent meg és a budapesti Széchényi-könyvtár részére megküldött 6 köteles példányon kívül kapott belőle példányt Bécsben az Osztrák Nemzeti Könyvtár magyar nyelvű könyvtára és a BAZ-megyei II. Rákóczi Ferenc Könyvtár Honismereti anyaga. Ezekon kívül az edelényi, győri, szikszói, boldogkőváraljai, szerencsi könyvtár, az Abaújszántói Általános Iskola, és a Petőfi Sándor Művelődési Ház Abaújszántón, a barátokon, rokonokon, és közeli ismerősökön kívül.

Folytattuk városlátogatási programunkat és ellátogattunk Rudabányára, Sajóbáonyba, Edelénybe és Sajóecseg községbe a helyi nevezetességeket megtekinteni, hogy utána a Király Lajos EBK lapjának hasábjain mindkét nyelven bemutathassuk ezeknek a településeknek az értékeit.

Irodalmi sikerek

2012. májusban Szegeden az Amatőr Írók Baráti Körének mesekönyvíró pályázatán Pásztor Lászlóné első díjat nyert három db. magyar nyelvű meséjével.

2012. júliusban értesítést küldött **Michela Lipari** asszony az Egyetemes Eszperantó-Szövetség Szépművészeti Pályázatának titkára, hogy a 2012. évi pályázaton „Tiszteleti Említés” a díja Pásztor Lászlónénak. **Pásztorné** afrikai témájú drámájával nyerte el a dicsérő oklevelet. Az „Ombro en lumo”/Árnyék a fényben – című irodalmi alkotás Benin nemzeti drámája, melynek cselekménye Ghezo király uralkodása alatt játszódik 1818-1858 Dahomeyben.

Pásztor Lászlónénak folyamatosan jelennek meg írásai magyar és eszperantó nyelven a Hegyaljai Alkotók-Társasága – Magyar Internetes Alkotók-Társasága közös antológiáiban, csak magyarul a Holnap Magazin által kiadott kötetekben Székesfehérváron és a szegedi Alkotók mesekönyvében is, valamint a Hajdú-Bihar-megyei Amatőr Írók internetes honlapján.

2012. augusztus 14-én meghalt Pál István

Augusztus 22-én a temetéskor a vasutas eszperantó szervezet és az északmagyarországi eszperantisták nevében Dr. Halász József mondott gyászbeszédet, melyben méltatta az eltávozott emberi és eszperantó-mozgalmi, szakírói, költői egyéniségét. A Magyarországi Eszperantó-Szövetség és a Király Lajos Eszperantó-Baráti Kör nevében Pásztor Lászlóné kondoleált a gyászoló hozzátartozóknak. Az internetes újság szeptemberi számába **dr. Halász József** nekrológja került be mindkét nyelven **Pásztor Lászlóné** megemlékezése mellé. Sajnos, a sajtó már régóta nem fogad el tőlünk eszperantóra vonatkozó hírt megjelentetési céllal, így ezzel most sem próbálkoztunk.

Pál Istvánné – elhalt barátunk felesége – a mai napon 12, 30-kor történt telefonhívásomkor közölte, hogy férjét éppen a hívásom előtt vitték el, 86 éves korában meghalt. A halál okainak jelölte meg, hogy a tüdőgyulladásából még nem jött talán teljesen rendbe a férje, és szív-elégtelenség volt a baj többek között.

Vasutasként gyakran felkereste a belvárosi eszperantó szakkört már a Kossuth utcai klubban is Király Lajos klubelnök idején. Temesi Istvántól, az ő ösztönzésére tanult meg eszperantóul. Sok helyen járt különböző eszperantista rendezvényeken, ahol eszperantó tudását fényesítette. Temesi Istvánnal szerkesztette a Verda Vojo című stencilezett eszperantó-nyelvű miskolci vasutas kiadványt mely tudomásunk szerint a Járműjavító eszperantistáinak volt a lapja. A Rónai Sándor Művelődési Ház eszperantó szakkörének volt a titkára, és a BAZ-megyei Eszperantó Megyebizottság titkári teendőit is ellátta. 1992-ig mindegyik eszperantó-klub elnöknek szinte a jobb keze volt: a kulturális élet, a mozgalmiszervezés, és az eszperantó nyelvtanfolyamok vezetése révén. (Kossuth u. Mindszent tér, Ady Endre Műv. Házban és BAZ-megye különböző falvaiban.) Miskolcra és a megye nevezetességeiről mindkét nyelven készített vetítettképes előadásaival, eszperantó nyelvű keresztretjvényeivel és kulturális találókérdéseivel nem csak a magyarok, de a külföldi eszperantista vendégek előtt is méltán érdemelte ki az elismerést. Magyar nyelven kiadott eszperantó-mozgalomtörténeti munkáját Pásztor László – a Rónai Sándor Műv. Ház Eszperantó-szakkörének ifjúsági titkára, az ő tanítványa – fordította le eszperantó nyelvre és jelentette meg mindkét nyelven az Északmagyarországi Hír/Nordhungaria Informo című internetes újságban, melyet az Eszperantó Múzeum őriz Bécsben. A miskolci Vasút történetét feldolgozó munkái csak magyar nyelven jelentek meg, eszperantó nyelvű fordításuk tudomásunk szerint nincs.

A Király Lajos Eszperantó Baráti Kör Zámenhof napi megemlékezésein mindig lelkesen megjelent.

Szemelvények a Miskolci Eszperantó-mozgalom történetéből – című írásán túl voltak magyar nyelvre történt fordításai az eszperantó irodalomból és voltak magyar nyelvű versei is. Csizsár Ada: In Memoriam Kalocsay című kiadványában szerepel a fordítása Csókók címmel Kalocsay Kálmántól, és ő fordította le magyarra nagyon szépen Zámenhof: Espero című versét (az eszperantó himnusz) is, melyeket az internetes újságban már le is közöltünk. Kedves, viccelődő, nagyon intelligens, nagyon értékes ember volt.

Áldott legyen emléke!

A Miskolc-városi eszperantisták nevében: Pásztor Lászlóné

dr. Halász József

Gyászbeszéd Pál István 2012. augusztus 22-i temetésén

„Pál István

Pál István személyében egy kiváló vasutas, tisztelt kolléga, sokoldalú, nagyműveltségű ember, a vasutas és az egyetemesezperantó mozgalom kiemelkedő alakja távozott közülünk.

Mint a Miskolci Járműjavító Üzem Tervosztályának vezetője jelenik meg emlékeinkben. Egy kerítéssel körbezárt szervezeti egységnél, a Járműjavító Üzemenél, amely szerves része volt akkor még egységes, magyar vasútnak végezte felelősségteljes munkáját.

Szakmai munkája mellett talált időt és lehetőséget sokszínű, a közösség érdekében végzett tevékenységéhez.

1975-ben jelent meg nagy feltűnést keltő munkája „A vaspálya túlsó oldalán” c. könyve, amelyben munkahelyének, a Járműjavító Üzemnek történetét írta meg. A könyv tanúsítja a rá jellemző alaposágot. Hosszú időt töltött a levéltárban, precíz kutató munkát végzett. Minden állítását dokumentumokkal támasztotta alá, műve 270 dokumentumot és fotót tartalmaz.

Egymást követő munkáit ugyanez az igényesség jellemzi, és túlzás nélkül állíthatjuk, hogy Miskolc város vasutas életének krónikása volt. Alkotó tevékenysége a 80-as évek második felében teljesedett ki. 1984-ben „Vasút a város végén” c. könyve a Debrecen – Miskolc közötti vasútvonal megnyitásának 125 évfordulójára készült. 1985-ben „Ahol munka mellett dal fakad” c. könyve a Járműjavító Üzem férfi kórusának száz éves történetét mutatja be. A vasutas sport 75 éves évfordulójára készült 1986-ban megjelent műve, amelynek címe „Amiről a kubik mesél”. Városunk eszperantó életének 1913 és 1988 közötti történetét a „Szemelvények a miskolci eszperantó mozgalom életéből” c. művében örökítette meg.

1957 és 1992 között volt aktív eszperantista. Akkor csatlakozott mozgalmunkhoz, amikor az 50-es évek elején ránk kényszerített hallgatás időszaka elmúlt. A Miskolci Járműjavító Üzemben működő „Verda Vojo” szakcsoportban tevékenykedett. Nemcsak használta, de tanította is a nyelvet. 15 részes tanfolyami anyagából sokan tanulták, néhányan tanították a nyelvet több éven át. Feladatlapjai a maguk korában szokatlanok, újak voltak és ma is modernnek tekinthetők, szórakoztatóak és van bennük humor. A tanfolyamok hallgatói szerették és eredményesen használták őket.

Hogy volt érzéke az irodalom és a költészet iránt, azt néhány megjelent műve és műfordítása is tanúsítja ezek közül Húgomnak c. versét és az 1986-ban a HFM-ben eszperantóul megjelent novelláját említhetjük meg, amelynek címe „A tizenkilencedik” volt. Műfordításaiból többek között az eszperantó himnusz magyar nyelvű fordítása jelent meg.

Közvetlen modora, segítőkészsége és jó szervező képessége miatt nagyon hamar a mozgalmi munka egyik vezetője lett. A „Verda Vojo” csoport vezetőségi tagja, majd elnöke lett. Rendszeresen képviselte a csoportot a vasutas eszperantisták munkáulésein. Hozzászólásaival, javaslataival a vasutas szakmai munka javítását és a nyelv terjesztését segítette.

A BAZ megyei bizottság titkára volt, segítette és irányította a megyében működő eszperantó csoportok munkáját. Tanfolyamok, vizsgák szervezését végezte.

Előadásai, az általa szervezett év végi és farsangi rendezvények vidámak, szórakoztatóak és sikeresek voltak, kedvező sajtó visszhangjuk volt.

Mint a megyei bizottság titkára, egyik aláírója volt 1969-ben a miskolci és amszterdami eszperantisták közötti testvérvárosi megállapodásnak.

Figyelemmel kísérte az eszperantó neveket viselő közterületek sorsát. Amikor 1999-ben a miskolci Eszperantó tér nevét megváltoztatták, az Ő kezdeményezésére kapta meg a tér melletti park az Eszperantó park nevet.

Az eszperantó mozgalom motorja volt.

Szerénységére jellemző, hogy életéről, munkásságáról szóló visszatekintő beszélgetést elhárította. Sikeres életutat járt be és értékes örökséget hagyott ránk, csak hálával gondolhatunk rá.

Fényképeit, írásait megőrzi a könyvek és folyóiratok elsárguló lapjai, személyiségét, az együtt töltött idők eseményeit emlékezetünkben raktározzuk el.

Most, utolsó útja előtt búcsúzunk az egykori vasutastól, a nagyműveltségű humanistától.

A vasutas eszperantisták nevében, a Miskolc városban és a megyében élő többi eszperantista nevében búcsúzok a magyar eszperantó mozgalom kiváló alakjától.

Kara Pista!

Via forpaso tre doloras nin. Ni konservos vian memoron. Ripozu en paco!"

December 15-én a „Király Lajos” EBK nevében Pásztor László megkoszorúzta a Zamenhof emléktáblát, karácsony előtt Batta Barna sírján helyezte el az emlékezés virágjait.

Szépirodalom eszperantóul és nyomtatásban!

Pásztor Lászlóné második magyar nyelvű kötetével egyidejűleg megjelent első eszperantó nyelvű kötete is 2012. december 21-én, mely kóstolót nyújt írásaiból. A megjelentetés az Eszperantó 125. éves évfordulója és a miskolci 100. éves 2013. évi jubileum kapcsán történt.

Csúfolják tagunkat az Eszperantó kedvelése miatt

2012. december végén Parkánszki Gézáne arra kérte a Pásztor házaspárt, „ritkítsa, vagy legalább is egy időre szüneteltesse az ő meglátogatását, az összejövetelek megtartása szüneteljen, mert a Szépkorúak Házában ahol él, csúfolják az eszperantó miatt.”

Fentiekre tekintettel 2012. december 26-tól Parkánszki Gézáne tagunknál az eszperantista összejöveteleket megszüntettük. Állandó összejöveteli hely a Pásztor házaspár lakáscíme: ahová szívesen várjuk az érdeklődőket: 3530. Miskolc, Arany János u. 35. IV. 2. E-mail cím: Pásztor Lászlóné <pasztorlaszlo.adri@hdsnet.hu>. Ehhez csak egy hozzáfűzni valónk van: ilyen aknamunkával lehet az emberek lelkesedését nullázni. Sajnos, ilyen eset is előfordul, és biztosan nem csak egy ilyen van.

A Miskolci Eszperantó Mozgalom története 2013-ban

Megállapodás: könyv kiállítás szervezésére – 100. éves az Eszperantó Miskolcon

2013. január 31-én az EBK tagjai Pásztor Lászlóné és Pásztor László megbeszélést folytatott és egyezsége jutott Ábrám Tibor úrral, a Tiszáninneni Református Egyház főgondnokával, mint a miskolci Lévy József Református Gimnázium igazgatójával arra vonatkozóan, hogy az általa vezetett intézményben kerül megrendezésre 2013. október 8-án 11 órától egy eszperantó nyelvű könyvkiállítás „100 éves az Eszperantó Miskolcon 2013-ban” címmel. E gimnázium jogelődjének, de e falak között érettségizett 1909-ben Györy Nagy Lajos és Kalocsay Kálmán, akik az első eszperantó nyelvtanfolyamot szervezték és vezették le Miskolcon. Igazgató úr javasolta, hogy márvány emléktáblán történjen a megörökítése a 100 évvel ezelőtti eseménynek.

Könyvsiker

2013. év januárban megtörtént **Pásztor Lászlóné** kiadványai megvásárolhatóságáról az értesítés a magyarországi eszperantisták két magyar levelező listáján. A könyvek megvásárlására jelentkezők nincsenek. Ezért, az eszperantista világ azon magánszemélyei és könyvtárai kapják azokat ajándékba, akik a szerzőt eddig segítették az eszperantó-mozgalmi munkájában – és azok, akiktől ő is megkapta azok írásait. A siker osztatlan. Sok gratuláció érkezett a nagyvilágból, így Udmurtiából és az UEA-tól is. Az Egyetemes Eszperantó Szövetség a 3 könyv közül kettőt az islandi eszperantó kongresszuson fog értékesíteni. A könyvek ára ajándékként az UEA-é. Az ajándékkönyvek mindegyike arany nyomású elegáns emlék záróbélyeggel van ellátva, hiszen 100 éves az Eszperantó Miskolcon 2013-ban.

Márciusban az eszperantó nyelvű kötet egy példányát **Paiva Nettó braziliai író** is kézhez vehette, aki ezután cikket írt az ajándékról és azt 100-nál több újságnak is el küldte. Azok meg is jelentek több nyelven: A szívek ökumenizmusa és az Eszperantó címmel. Az újságokban Zamenhof és Pászorné Földi Adrienne arcképei egymás mellett elhelyezve jelentek meg. A braziliai újságokban portugál és eszperantó nyelven megjelent újságcikkről, mint a könyv sikeréről szól a „Bona Volo/Jó akarat” nevű brazil vallási szervezet levele Maria Aparecida-tól és a „Bona Aero/Jó levegő” nevű eszperantista gyermekotthontól Ursula Grattapaglia eszperantó nyelvű levele is.

E levelek említése az EBK internetes újságja, az NHI 2013. júniusi számában olvasható.

Örömrre ürröm

Áprilisban ismét gyászolunk. A „Király Lajos” EBK internetes lapjainak; az Északmagyarországi Hír/Nordhungaria Informo – eszperantó nyelvi revizora a vasutas eszperantista **Cziboly József** mély- és hídépítő mérnök, a Vasutas eszperantisták magyarországi lapjának főszerkesztője, egykori bemondója a Budapesten működött Eszperantó-Rádióknak, életének 77. évében eltávozott. Fájó hír volt. Kedves személye és kiváló nyelvtudása nagy veszteség számunkra. Április 16-án a temetésén a budapesti Rákoskeresztúri-köztemetőben a budapesti eszperantistákkal együtt a Pásztor házaspár is elbúcsúzott az eltávozottól. **Nekrológja Pásztor Lászlóné** tollából az EBK 2013. júniusi számában jelent meg. Áldás, és béke poraira! Szerettük, nem feledjük Cziboly József barátunkat.

Könyvbemutatóra ígéret Egerből

Májusban az egri Bartakovics Béla Közösségi Ház vezetője jelezte, hogy a Pásztor Lászlónétól ajándékba kapott szépirodalmi magyar nyelvű kötet neki, az eszperantó nyelvű pedig **Barta Zoltánnak**: a Verda Stelo/Zöld Csillag nevű Eszperantó-klubvezetőnek tetszik nagyon. Megbeszélésük értelmében a júniusban esedékes könyvhéten be fogják azokat mutatni az olvasó közönségnek.

Az ígéret teljesülése

A Közösségi Ház megbízásából **Barta Zoltán** szervezte meg a két kötet könyvbemutatóját 2013. június 23-án 17 órától. Az esemény fővédnöke: Somodnyé Jámbor Ildikó volt az Egri Kulturális és Művészeti Központtól. Barta Zoltán eszperantó-klubvezető bemutatta **Pásztorné Földi Adrienne szerzőt**. Üdvözölte a férjet **Pásztor Lászlót** is, mint a már 8. évfolyamát élő magyar-eszperantó nyelvű internetes újságok társszerkesztőjét és az azokba fordításaival bedolgozó munkatársat. A Nap, Hold és a Csillagok című magyar nyelvű kötetből a Közösségi Ház munkatársa **Nagy Sándor Gáborné Györgyi** olvasott fel rövid elbeszéléseket. Kérésre a szerző ismertette magyar nyelven a Danco de Feinoj/Tündérek Tánca – című eszperantó nyelvű kötetet kitevő elbeszélések, mesék és más írások rövid tartalmát, az írásokat vezérlő írói szándékot, az azok alapjául szolgáló társadalmi, politikai és más eseményeket. Az elhangzottak, **Kormosné Bartók Erzsébet** nagyon szép és finom süteményei mind hozzájárultak az összejövetel sikeréhez. A résztvevők felállva tapsolták a szerzőt, akinek ez az esemény nagy siker volt az életében. A könyvbemutatón résztvett **Eszenyi József** szolnoki eszperantista mint a MESZ elnökségi tagja, és Gulyás József Ózdról. A könyvbemutatón megjelent eszperantista és eszperantóul nem tudó hallgatóság kifejezte a vágyát, hogy a szerzőtől szívesen olvasna további műveket is a jövőben. Visszavárják. A könyvbemutatóról megemlékezett aznap reggel a **Rádió Eger**, mely 15 percig beszélt e könyvről, szerzőjéről és az eszperantóról.

Eszperantó-kiállítás nyílt a Lévayban

- A rendezvényről így írt a gimnázium honlapja **Boda József szerkesztésében** –

„Október 8-án, kedden nyílt meg iskolánk földszintjén az a tárlat, mely az eszperantó nyelv 100 éves történetét mutatja be.

A megjelenteket Lovász László igazgató-helyettes és Pásztor Lászlóné, az Eszperantó Világszövetség képviselője köszöntötte.

Az ünnepélyes megnyitót követően a meghívott vendégek jelenlétében felavatták és megkoszorúzták a gimnázium erre az alkalomra készített emléktábláját a második emeleten az M2-es terem mellett, mely ezután az Eszperantó tanterem nevet viseli.”

Leveléhez Boda József úr 20 db. fénykép-mellékletet csatolt, melyekből itt láthatnak néhányat. A fotók készítői a gimnázium fényképész szakkörének diák-tagjai.

**100 éves az eszperantó Miskolcon – Kiállítás megnyitó,
és az Eszperantó-terem avatása**

1913-2013: 100 éves az eszperantó Miskolcon – címen a jubileumi könyvkiállítás megnyitója a miskolci Lévy József gimnázium tanulói részére 2013. október 8-án 11,20-kor kezdődött és 10 perces volt, melyet a kiállítás megtekintése követett. A felnőttek részére a kiállítás ünnepélyes megnyitója aznap délután 15 órakor kezdődött, melynek keretében történt meg az emléktábla avatása, megkoszorúzása. Mindkét alkalommal Lovász László igazgatóhelyettes

úr köszöntője után az ünnepi beszédet Pásztor Lászlóné mondta. Beszédének mottója: az eszperantó is egy nyelv, melyet érdemes megtanulni. Az eszperantó nyelv szókincse a nyugat európai nyelvekére épül, ezért e nyelv kiváló segédeszköz más nyelvek könnyebb elsajátításához. De ez fordítva is igaz. Más nyelvek ismeretével az eszperantó alapjai rövid idő alatt elsajátíthatók.

Az emlékünnepségen délelőtt 47 gimnáziumi tanuló és három tanár és az igazgató helyettes úr, a délutáni megnyitón 21 eszperantista, az igazgatóhelyettes úr, négy tanuló és még hat nem eszperantista felnőtt vett részt az iskolából. Mindkét alkalommal a megnyitó beszéd magyar nyelven folyt a gimnáziumi résztvevők miatt, akik nem ismerik az eszperantó nyelvet és az eszperantóról magyarra történő beszédfordítás sok időt vett volna el a máshová vonattal hazatérőktől. Pásztor Lászlóné előadott egy kis verstöredéket, melyből a nyelv szépsége és hajlékonysága nyilvánvaló lett a nem eszperantisták előtt is. Az igaz, hogy az eszperantó himnuszt játszandó CD lemez csődöt mondott, de az európai dalkultúrából Bartek Istvánné, eszperantó-nevén Anjo Amika énekesnő eszperantóul előadott gyönyörű dalai kellemes élvezetet nyújtottak a résztvevőknek.

Örömet jelentett Pál István – Pásztor László szerzők eszperantó nyelvű könyve (Fragmentoj el Historio de la Miskolca Esperanto-movado 1913-2013) a miskolci eszperantó-mozgalom 100 évéről, melyet, mint ajándékot magukkal vittek a résztvevők.

Miskolc Megyei Jogú Város Önkormányzatának Kulturális és Vendégforgalmi Osztálya, a budapesti székhelyű Eszperantó Alapítvány, szintén Budapestről dr. Dudich Endre és dr. Wacha Balázs, Böde József és felesége, Miskolcra özv. Pál Istvánné, Bereti Gábor, Busai Mária, Fázold Miklós, Orosz János, dr. Halász József, Szirmabesenyőről Bodnárné Csík Terézia, a miskolci Király Lajos Eszperantó-Baráti Körtől: Pásztor Lászlóné és férje, dr. Vuné Király Ildikó, Virányi Judit, Fedor Istvánné, Parkánszki Gézané és férje, Egerből Könczöl Ernő, Ózdról: Gulyás József, Szolnokról Eszényi József, Tokajból Juhász Margit, és még mások is adakoztak az emléktáblához, akik nevük feltüntetéséhez nem járultak hozzá.

A köz javára történt adakozás révén a gimnázium által elkészített, de az együtt ünneplők által finanszírozott tábla, nem csak a miskolci Király Lajos Eszperantó-Baráti-Körévé vált, hanem az ünnepségen résztvevőkévé.

Boldog vagyok, hogy ezt megérhettem. A visszajelzések szerint mindenki magába zárta a megnyitó kedves hangulatát. A mosolygós, átszellemült arcokról láttam, hogy mindenki jól érezte magát. A gimnáziumi megfigyelőktől arról értesültem, hogy több mint 100 fő nézte meg a kiállítást és az Eszperantó Terem emléktábláját, mivel a megnyitót követően többen is érkeztek oda e céllal. (Az alábbi képeket Pásztor László készítette az ünnepség résztvevőiről.) – nyilatkozta Pásztor Lászlóné.

46 személytől érkeztek üdvözlő- és gratuláló lapok, e-mail üzenetek, melyekkel a Református Gimnáziumnak és az eszperantista szervezőknek gratuláltak a jelentős rendezvényhez és még sok száz évet kívántak a miskolci eszperantó mozgalomnak.

Köszönöm mind a gimnázium, mind a magam és férjem nevében az üdvözlőket, a megjelenést minden résztvevőnek, és a közérdekű pénzügyi támogatást – írta Pásztor Lászlóné ünnepségszervező, az Északmagyarországi Hír/Nordhungaria Informo című internetes újságok lapjain.

A budapesti székhelyű Eszperantó Alapítvány elnöke: **Szilvási László** írta:

„Eszperantó tanterem és emléktábla Miskolcon

100 éves az eszperantó mozgalom Miskolcon! – Ennek az évfordulónak az alkalmából volt tegnap egy kis ünnepség Miskolcon, a Lévy József Gimnáziumban, ahol felavattunk egy jubileumi eszperantó emléktáblát Kalocsay Kálmán és Győry Nagy Lajos emlékének szentelve, akik annak idején ebbe a gimnáziumba – illetve a jogelődjébe – jártak, és annak szellemében kezdtek el eszperantóul tanulni 1912-ben, majd tanítani 1913-ban... Szilvási László beszámolóját a Facebook-on olvashatják tovább:

<https://www.facebook.com/photo.php?fbid=398147873647906&set=a.118643811598315.14727.117145901748106&type=1>

(A fényképeket Szilvási László küldte, fényképezte Mészáros István. Az első képen a kiállítás szervezője Pásztor Lászlóné és a Lévay gimnázium igazgatóhelyettese Lovász László úr látható, az Eszperantó Terem előtt Szilvási László, az Eszperantó Alapítvány elnöke áll.)

A kiállításról, (a Bartakovics Béla Községi Házból) az Egri Verda Stelo Eszperanto Klub honlapja is megemlékezett. Barta Zoltán klub elnök fényképes beszámolója a 2013.10.17-i miskolci kirándulásról itt tekinthető meg.

http://verdastelo.taviroda.com/hirek/esperanto_miskolc_100jara.htm

A fenti honlap szövege a kiállításról:

„100 éves az Eszperantó Miskolcon: 1913-2013

(Esperante legeblas sube.)

100 éves évfordulóját ünnepelte az eszperantó mozgalom Miskolcon

A miskolci eszperantó mozgalom évszázados múltjára emlékeztek a borsodi megyeszékhelyen. A házigazda „Király Lajos Eszperantó Baráti Kör” szervezésében lebonyolított eseményen a Pásztor-házaspár, Pásztor László és Pásztorné Földi Adrienne meghívásának tettünk eleget, amikor a 2013. október 8-án az ünnepélyes megnyitón, majd néhány nappal később a centenárium alkalmából létrehozott eszperantó könyvkiállításon vettek részt az egri Verda Stelo Eszperantó klub tagjai.

A százéves évforduló alkalmából megjelent Pál István-Pásztor László „Szemelvények a Miskolci Eszperantó mozgalom történetéből” című könyv is, amelyből a helyszínen megjelentek kaptak.

Az ünnepi könyvkiállítás 2013. október 18-ig volt látogatható a miskolci Lévay József Református Gimnáziumban. Az egri Verda Stelo Eszperantó Klub az alábbi üdvözlőkártyát juttatta el a kiállítás helyszínére (a képre kattintva nagyban is látható.)

Pásztor László megjegyzése:

A honlap képei nem voltak másolhatók, így azok csak a honlapon tekinthetők meg.

„Pro Eszperantó” emlékérem

A kiállítás megnyitójára meghívtuk eszperantista nagyjaink még élő és elérhető hozzátartozóit is. Dr. Győry Nagy Lajos úr leánya kiállítás céljára átadta nekünk édesapja emlékérmét azzal az indokolással, hogy megítélése szerint mi a Pásztor házaspár tettük a legtöbbet az eszperantóért édesapja halála óta, ezért az emlékérmét a kiállítás után tartjuk meg, nekünk ajándékozta, mert megérdemeljük.

Dr. Győry Nagy Lajos, a Megyei Eszperantó Bizottság elnöke. 88 éves korában – egy sajnálatos utcai baleset következményeként – 1980. február 19-én elhunyt. Március 9-én kapta volna meg a Magyar Eszperantó Szövetség „Pro Esperanto” megtisztelő kitüntetését, így azt az Eszperantó Szövetség közgyűlésén a miskolci küldöttek vették át és adták át a hozzátartozóknak. Az emlékérem a 2013. október 8-18-ig tartó eszperantó nyelvű könyv és folyóirat, dokumentum-kiállításon a kiállító vitrinben az elnök úr életrajza alatt látható volt.

Mi, a Pásztor házaspár, ha nem is közvetlenül a Magyar Eszperantó Szövetségtől kaptuk ezt a megtisztelő emlékérmét, mégis nagyra értékeljük eddigi munkánknak ezzel történt elismerését. Tovább fogunk tevékenykedni az eszperantóért, és az érmet halálunkig megőrizzük úgy is, mint dr. Győry Nagy Lajos úr hagyatékából családja által ránk ruházott nagybecsű értéket.

A külföldi útból hazatért **Ábrám Tibor** igazgató úr értesülve a rendezvény sikeréről, azt a reményét fejezte ki, hogy ezután évente az emléktábla koszorúzásánál majd találkozik velünk eszperantistákkal.

Koszorúzás

2013. december 15-én Pásztor László megkoszorúzta a nemzetközi nyelv elindítója dr. Zamenhof emléktábláját. Betegség miatt mások nem vettek részt.

Magyar nyelvű irodalmi siker

A miskolci kiadású megyei napilap meghirdetett pályázatára Pásztor Lászlóné is beküldte egy novelláját. Az ÉSZAK-Magyarország 2013. december 27-i számában leközölte egy teljes oldalon Pásztor Lászlóné életrajzi ihletésű novelláját: Borleves frissen sütött kaláccsal – címmel. Az írás eredeti címe: Karácsonyok, és az írás a szerző családja 1945-1948. évi karácsonyairól szól.

Gratulációk, üdvözetek

Az irodalmi siker, az év vége és a várt 2014-es esztendő alkalmából üdvözeteket küldtünk és kaptunk az UEA-tól és a társújságok szerkesztőitől.

